

ویژه نامه نخستین جشنواره کتابخوان و رسانه

نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

مرداد ۱۴۰۰

- سخن اول ۴
- فراخوان ۷
- ساختار جشنواره ۱۷
- بیانیه داوران ۲۹
- آثار برگزیده ۳۷

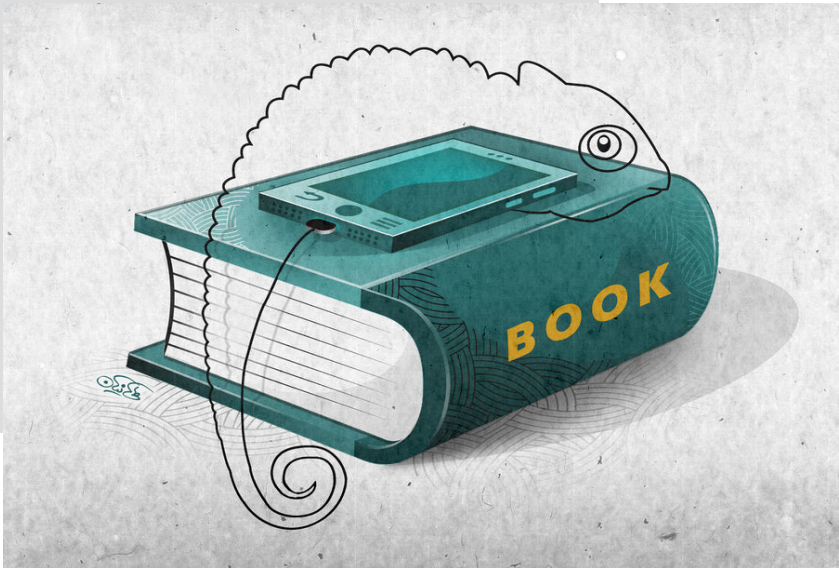
تهران، میدان فاطمی، خیابان جویبار، کوچه نوربخش، پلاک ۳۱، تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۵۷۹۳
نسخه الکترونیکی ویژه‌نامه نخستین جشنواره «کتابخوان و رسانه» در پایگاه اطلاع رسانی نهاد
کتابخانه‌های عمومی کشور به نشانی iranpl.ir در دسترس است.

تصویر بسم الله:

نقاشی و برجسته کاری روی فلز دوره قاجار - حرم مطهر حضرت معصومه (سلام الله علیها)

سخن اول

نکوداشت روز خبرنگار و فرا رسیدن ۱۷ مرداد

بها دادن به حرفه‌ای‌های حرفه‌ای سخت و استانداردسازی سلیقه‌ای مدیران اجاره‌ای

سخت را برگزیده اند با کم ترین انتظار
بیشترین تلاش را از خود نشان می دهند و
برخوردهایی بسیار متوقعانه از فعالانی که
بدون هیچ چشم داشتی در سختی ها و
گرفتاریها در گرما و سرما از هیچ تلاشی دریغ
نکرده و می کوشند تا بازگو کننده حرف ها و
نا شنیده های مردمی باشند که راه به جایی
ندارند، وجود دارد . مردان و زنانی که با قلم و
کاغذ خو گرفته اند و نوشتن و پژوهیدن کار
روزمره شان است و در روزگار معاصر همان
نوشتن و ضبط صدا و تهیه عکس را نیز با
شخصی ترین وسیله خود انجام می دهند
و کاربرد تلفن های همراه برای همین گروه
تعریف دیگری دارد. واگویه هایی را روایت
می کنند که شاید به گوش خیلی ها هم
نخورده باشد حتی همسایه و هم محله ای
و هم شهری های مهربان و دوست داشتنی
نزدیک محل سکونت و کارشان. صحبت از
حرفه ای های حرفه ای است به نام خبرنگاری
که تا مدتی پیش و شاید هم به تازگی حق
بیمه آنان با عناوین متفاوتی چون نظافتچی
و خدماتی و تعمیرکار صنوف مختلف پرداخت
می شد تا هزینه ای برای رسانه ها به وجود
نیاید در حالی که حرفه ها و ناگفته های بسیاری
در این باره وجود دارد و مناسب نیست تا در
تنها روزی که به اسم خبرنگاران در تقویم
مناسبت های ایران اسلامی وجود دارد از نا
مهربانی ها سخن گفت. اما نکاتی را به همین
مناسبت می شود مرور کرد .

۱-یکی از جدی ترین و عجیب ترین
مشکلات حوزه فرهنگ در کلان و در رسانه ها
به صورت خاص که از دیرباز تا کنون دست
به گریبان هستند استاندارد سازی بر اساس
سلايق و دیدگاه های شخصی مدیران اجاره
ای رسانه هایی است که برای مدتی کوتاه
منصوب می شوند، بدون داشتن پیشینه

تلاش يك ساله در يك روز گاهی دیده
می شود و بسیاری از زمان ها حتی فراموش
می شود. اگر امواج گوناگونی چون دلتای
کرونایی هم نباشد شاید بسیاری از آیین ها
و مراسم های تکریم و تقدیر و تجلیل برگزار
نمی شد و در شرایط موجود خطرناك روزهای
کرونایی این گونه محفل های قدر شناسانه به
فراموشی سپرده می شود و از گروهی خاص
که به صورت عام تلاش می کنند و حرفه ای
های نگارش و ویرایش و پژوهش، که حرفه ای

تجربی و یا علمی در مدیریت رسانه، هزینه‌های بسیاری را برای آن مجموعه ایجاد می‌کنند. و متأسفانه به دلیل جایگاه این اشخاص این استاندارد به سرعت اجرایی شده و تا کنون هزینه‌های جدی برای رسانه‌ها در بر داشته است در حالی که رسانه‌هایی که به محبوبیت و مشروعیت لازم رسیده‌اند نباید مورد آزمون و خطا قرار بگیرند.

۲- اعتقاد به منبع انسانی به عنوان سرمایه‌های اصلی و نه سخت افزار و یا منابع مالی از دیگر ضرورت‌های توجه به فعالان رسانه ای است که در نظر مدیران رسانه باید بیشتر مد نظر باشد و با این اعتقاد به جذب و همکاری خبرنگاران یا نویسندگان و عکاسان مطبوعاتی پرداخت که به بهانه کاهش هزینه‌ها باعث صفر شدن بهره‌وری نشوند. و در همان زمان با انجام پروژه‌های برنامه ریزی نشده و یا... باعث صرف هزینه‌ای زیاد و بدون نتیجه نشوند. یعنی همان هزینه کاهش پیدا کرده در مرحله اول، در مرحله دوم جبران شود!

۳- کارکرد رسانه‌ها به دلایل بسیاری تغییر کرده و در عصر حاضر رسانه‌ها دوسویه و تعاملی بوده و در این شیوه از تعامل خبرنگاران و فعالان رسانه ای نقش قابل توجهی داشته و خواهند داشت هر چند روزگاران کهن

پستی‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای در گردآوری اخبار داشته و خبرها را از دلجان‌ها یا پیک‌های سواره می‌گرفتند و از آنجایی که در آن دوران خبرها به مفهوم اخص کلمه چندان زیاد نبودند، هر چیزی که می‌رسید به دست چاپ سپرده می‌شد، بی‌آنکه حتی ویرایش شود. و ابزار هوشمند و انواع وسایل ارتباط جمعی در تنظیم نوشته‌ها و محتوای رسانه‌ها به جای حروف سربی چیده شده در فضای لیتوگرافی‌ها و با ماشین‌هایی که از چوب ساخته شده بودند، به چاپ می‌رسیدند، چاپ و منتشر می‌شوند اما رسالت و وظیفه اهل رسانه تغییر نکرده است. و مناسب است تا همواره از تلاش این گمنامان عرصه فرهنگ قدردانی کرد.

۵- مناسبت روزخبرنگار زمان مناسبی است تا یاد و نام مسافران آسمانی این صنف را یاد کرد و چه قدر پسندیده و زیباست تا از احوال خانواده و فرزندانشان دلجویی کرد و نشان افتخاری را برای بازماندگانش به رسم ادب اهدا نمود تا بدانند تلاش‌ها و سخت کوشی‌هایشان هرگز فراموش نخواهد شد. یاد شهیدان رسانه و سانه هواپیمای سی‌۱۳ گرفته تا زنده یادهایی که بر اثر بیماری دیگر در بین اهل رسانه نیستند از مهدی شادمانی و روح الله رجایی که در یک سال اخیر یاد و نامشان همیشه جاودانه است تا خبرنگاران حادثه واژگونی اتوبوس خبرنگاران در آذربایجان غربی که هم چنان اربعین در گذشتش شان و داغ نبودنش در دل همکاران و خانواده‌هایشان تازه است؛ خانم‌ها ریحانه یاسینی و مهشاد کریمی.

مهدی توکلیان

دبیر نخستین جشنواره کتاب خوان رسانه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

فراخوان

برگزاری نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» در آخرین سال قرن

نخستین جشنواره «کتابخوان و رسانه» با هدف اطلاع‌رسانی مناسب از فعالیت کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور و تقدیر از فعالان رسانه‌ای در حوزه کتاب و کتابخانه‌ها، در ۶ بخش اصلی، ۲ بخش فرعی و ۱ بخش ویژه توسط اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار شد.

طرح: سعید بنازاده مقدم |
ارائه شده در دومین دوسالانه
کارتون کتاب

مجازی و اهمیت نقش مطالعه، تقویت ارتباط رسانه‌ها با کارکنان نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، مدیران کشوری و استانی و اعضای کتابخانه‌های عمومی، مسئولیت پذیری اصحاب رسانه در قبال خدمات و برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی، ایجاد زمینه شکوفایی استعدادها و خلاقیت اصحاب رسانه در حوزه ترویج فرهنگ مطالعه و آشنایی بیشتر مردم ایران اسلامی با ظرفیت‌های فرهنگی، خدمات و برنامه‌های موجود در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و در نهایت توسعه گفتگوهای عمومی و نخبگانی درباره کتابخانه‌های عمومی برگزار شد.

نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» در سال پایانی قرن در موضوعات «کتابخانه»، «کتابدار»، «کتاب خوان»، «اهدای کتاب»، «کتابخانه و خانواده»، «مسئولیت اجتماعی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور»، «ترویج فرهنگ مطالعه»، «برگزاری محافل تخصصی در طول سال با رویکرد مورد نیاز ملی و استانی» مانند: «محافل ادبی»، «فضای

به منظور توسعه همکاری کتابخانه‌های عمومی با مطبوعات، خبرگزاری‌ها و شبکه‌های رادیو و تلویزیونی و تقویت زمینه‌های اطلاع رسانی مناسب «خدمات و برنامه‌های» کتابخانه‌های عمومی؛ تجلیل از نقش اصحاب رسانه در توجه عموم مردم به «خدمات و برنامه‌های کتابخانه‌ها و تکريم کتابداران»؛ استعدادیابی خبرنگاران فعال در عرصه رسانه؛ ایجاد زمینه توجه مردم به نقش کتابخانه‌ها به عنوان پایگاه‌های فرهنگی و اجتماعی در توسعه فرهنگ عمومی و افزایش مشارکت مردمی و اعضای کتابخانه‌ها در فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی در مناطق کم برخوردار، نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» توسط اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار می‌شود.

● اهداف جشنواره

اولین جشنواره کتاب خوان و رسانه با هدف زنده نگه داشتن فضای کتابخانه و کتابخوانی با استفاده از ظرفیت فضای

طرح: رینر ارت از آلمان | ارائه شده در
دوسالانه کارتون کتاب

همچنین این جشنواره دارای ۲ بخش
جنبی شامل:

«اهدای جایزه به بهترین مطلب با
محوریت افتتاح کتابخانه های مرکزی و اثرات
آن در توسعه فضاهای فرهنگی ایران اسلامی»
«اهدای ۱۱ جایزه به بهترین گزارش از
توسعه فعالیت های فرهنگی و اجتماعی نهاد
در کتابخانه های عمومی»

با ۱۱ موضوع محوری زیر بود.

۱. کم توجهی به کتابخانه، کتابدار و
مطالعه در آثار سینمایی تولید داخل
۲. تمرکز کتابخانه های بر فعالیت های
فرهنگی از جمله تشکیل محافل ادبی
۳. نقش کتابخانه های عمومی در توسعه
و ترویج فرهنگ مقاومت
۴. نقش کتابخانه های عمومی در رفع
نیازهای گروه های خاص (نابینایان، ناشنوایان
و ...)

۵. تمرکز بر توسعه فعالیت های فرهنگی

طرح: داود صفری | ارائه شده در دومین
دوسالانه کارتون کتاب

مجازی و کتابخانه»، «توجه به نقش آموزش
در کتابخانه های عمومی» و... برگزار و فعالان
عرصه رسانه آثار منتشر شده خود از تاریخ
انتشار فراخوان را ابتدا تا ۲۲ بهمن ماه و
سپس در پی تمدید تا اول اردیبهشت ماه
۱۴۰۰ به دبیرخانه این جشنواره ارسال کردند.

● بخش اصلی جشنواره

این جشنواره در ۶ بخش اصلی شامل
موارد زیر برگزار شد:

«خبر»

«گزارش» (خبری، توصیفی، تحلیلی و...)

«سرمقاله و یادداشت»

«گفت و گو»

«مقاله»

«عکس» (خبری، گزارش تصویری، ...)

● بخش های جنبی

طرح: سهراب خیری | ارائه شده در دومین
دوسالانه کارتون کتاب

● بخش ویژه

بخش ویژه این جشنواره به رسانه‌های دیداری و شنیداری (رادیو و تلویزیون) با رویکرد توجه به اخبار و گزارش‌های ویژه رسانه‌های ملی در حوزه کتابداران، کتابخوان‌ها و کتابخانه‌های عمومی اختصاص داشت.

● جوایز جشنواره

جوایز در نظر گرفته شده برای نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» شامل:
جایزه نقدی ۳۰ میلیون ریالی به همراه تندیس و لوح تقدیر برای نفرات اول هر رشته
جایزه نقدی ۲۰ میلیون ریالی به همراه لوح تقدیر برای نفرات دوم هر رشته
جایزه نقدی ۱۰ میلیون ریالی به همراه لوح تقدیر برای نفرات سوم هر رشته
۱۱ جایزه نقدی ۳۰ میلیون ریالی به

برگزیدگان بخش‌های جنبی
۳ جایزه نقدی ۳۰ میلیون ریالی به
برگزیدگان اول تا سوم بخش ویژه جشنواره

● فرایند داوری و گزینش آثار

اولین جشنواره «کتاب‌خوان و رسانه» به دلیل استقبال اهالی رسانه ابتدا تا اول اسفندماه و سپس تا اول اردیبهشت‌ماه تمدید شد.
بر این اساس پس از اتمام مهلت ارسال آثار فرایند گزینش آغاز شد.

در گزینش اولیه آثار مورد ارزیابی گروهی از اصحاب رسانه قرار گرفته تا آثار مورد پذیرش به داوری گذاشته شود.

۲۷ اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۰ نیز گروه داوری پس از بررسی اولیه آثار، امتیاز آثار جمع‌بندی و برگزیدگان مشخص شدند تا پس از تنظیم بیانیه هیأت داوران مراسم اختتامیه در ۱۷ مردادماه ۱۴۰۰ برگزار شود.

کتابخانه‌ها از جمله راه اندازی بخش کودک و نوجوان در کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور
۶. نقش نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی در ایجاد زیرساخت‌های مناسب و ریل‌گذاری در جهت توسعه فعالیت‌های فرهنگی در کتابخانه‌های عمومی

۷. اهمیت نقش پژوهش در ایجاد تحول و تغییر کتابخانه‌های عمومی کشور از پایگاه‌های امانت کتاب به مراکز فرهنگی و اجتماعی با محور کتاب

۸. نقش کتابخانه‌های عمومی در حفظ و تقویت هویت ایرانی و اسلامی

۹. همدلی و همراهی کتابخانه‌های عمومی با آسیب دیدگان حوادث طبیعی
۱۰. توجه به کتابداران و کتاب‌خوان‌های ادیان و غیرمسلمانان در کتابخانه‌های عمومی
۱۱. نقش کتابخانه‌های عمومی در توسعه

و ترویج فرهنگ اصیل انقلاب اسلامی

گفت وگو با دبیر جشنواره «کتاب خوان و رسانه» که محصول سال کرونا است

به کام کتابخوان‌ها

مهدی توکلیان: وقتی رسانه‌ها درگیر جشنواره می‌شوند یعنی اطلاعات بیشتری درباره فعالیت نهاد کتابخانه‌های عمومی به مردم منتقل می‌شود. در واقع اصل خدمت به مردم برمی‌گردد، اما با تلاش و همت اهالی رسانه. در واقع هم از طریق رسانه‌ها برنامه‌های نهاد را بهتر و بیشتر به اطلاع مردم می‌رسانیم و هم از تلاش اهالی رسانه تقدیر می‌کنیم.

ایجاد زیرساخت های مناسب و ریل گذاری در جهت توسعه فعالیت های فرهنگی در کتابخانه های عمومی، اهمیت نقش پژوهش در ایجاد تحول و تغییر کتابخانه های عمومی کشور از پایگاه های امانت کتاب به مراکز فرهنگی و اجتماعی با محور کتاب، نقش کتابخانه های عمومی در حفظ و تقویت هویت ایرانی و همدلی و همراهی کتابخانه های عمومی با آسیب دیدگان حوادث طبیعی، توجه به کتابداران و کتاب خوان های ادیان و غیرمسلمانان در کتابخانه های عمومی و نقش کتابخانه های عمومی در توسعه و ترویج فرهنگ اصیل انقلاب اسلامی را شامل می شود. همچنین این جشنواره شش بخش اصلی، دو بخش فرعی و یک بخش ویژه دارد و شیوه ارسال اثر به جشنواره کتاب خوان و رسانه به زودی اعلام می شود. درباره اولین جشنواره کتاب خوان و رسانه با مهدی توکلیان مدیرکل روابط عمومی نهاد کتابخانه های عمومی کشور و دبیر این جشنواره گفت و گو کرده ایم.

در حالی که برخی جشنواره ها در این ماه های شیوع ویروس کرونا لغو شده یا به تعویق افتاده اند، اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل نهاد کتابخانه های عمومی کشور یک جشنواره برگزار کرده به نام «کتاب خوان و رسانه» که هدفش اطلاع رسانی مناسب از فعالیت کتابخانه های عمومی سراسر کشور و تقدیر از فعالان رسانه ای در حوزه کتاب و کتابخانه ها است. این جشنواره از ۱۱ موضوع محوری تشکیل شده که کم توجهی به کتابخانه، کتابدار و مطالعه در آثار سینمایی تولید داخل، تمرکز کتابخانه های بر فعالیت های فرهنگی از جمله تشکیل محافل ادبی، نقش کتابخانه های عمومی در توسعه و ترویج فرهنگ مقاومت، نقش کتابخانه های عمومی در رفع نیازهای گروه های خاص، تمرکز بر توسعه فعالیت های فرهنگی کتابخانه ها از جمله راه اندازی بخش کودک و نوجوان در کتابخانه های عمومی سراسر کشور، نقش نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی در

● چطور شد یک جشنواره رسانه ای درباره کتابخانه های عمومی طراحی کردید؟

جشنواره «کتاب خوان و رسانه» با توجه به رویکرد جدید نهاد کتابخانه های عمومی کشور در دوره مدیریت جدید، طراحی شده چون در رسانه های ما تا حد قابل قبولی به کتاب پرداخته می شود اما به کتابخانه های عمومی کمتر توجه شده و رویکرد، برنامه ها و اهداف آنها به اندازه کافی مطرح نمی شود. هدف آرمانی نهاد کتابخانه های عمومی کشور این است که ماموریت ها، چشم انداز و ارزش هایش برای فرهیختگان و توده مردم روشن شود چون این نهاد ماموریت های متعددی دارد که ابعاد قانونی، آموزشی، پیش ساختی، علمی و اقتصادی را شامل می شود.

● کمی بیشتر درباره این ابعاد توضیح می دهید؟

کتابخانه های مرکزی ۴۴ نوع خدمات ارائه می کنند. یعنی کتابخانه های مرکزی ما سال هاست از موقعیت کلیشه ای امانت دادن و پس گرفتن کتاب دور شده اند. بنابراین نهاد کتابخانه های عمومی به بهبود خدمات

کتابخانه ای بر اساس کار ویژه آموزش و آگاهی و آفرینش فعالیت می کند و از همین بابت در بعد قانونی با رویکرد تنظیم گری و نظارت روبه رو هستیم، در بعد ماموریت آموزشی روی افزایش سطح دانش و مهارت اعضا فعالیت داریم و در بعد زیرساختی به مجموعه فناوری، تجهیزات فنی و امکانات می پردازیم و در بعد علمی، استانداردسازی و حل مسائل مد نظر قرار می گیرد و بعد اقتصادی هم به توسعه و پایدارسازی منابع و بهینه سازی مصارف اختصاص دارد که در تمام این زمینه ها با چشم انداز حمایت مستمر از کتابخانه های عمومی فعالیت داریم.

این مجموعه فعالیت ها ما را بر آن داشته که برای معرفی بهتر فعالیت های نهاد کتابخانه های عمومی به جامعه جشنواره برگزار کرده و همه رسانه های استانی، محلی، مکتوب، خبرگزاری ها و صدا و سیما را در بخش های مختلف جشنواره سهیم کنیم. به این منظور یک بازه زمانی برای مشارکت اصحاب رسانه در نظر گرفته ایم که از روز خبرنگار یعنی ۱۷ مرداد آغاز می شود و تا ۱۷ اسفند- که سالروز تاسیس نهاد کتابخانه های

● به نظر می‌رسد فقط رسانه‌ها از جشنواره سود می‌برند. آیا برای مردم و اعضای کتابخانه‌ها برنامه‌ای ندارید؟

وقتی رسانه‌ها درگیر جشنواره می‌شوند یعنی اطلاعات بیشتری درباره فعالیت نهاد کتابخانه‌های عمومی به مردم منتقل می‌شود. در واقع اصل خدمت به مردم برمی‌گردد، اما با تلاش و همت اهالی رسانه. در واقع این جشنواره چند کارکرد دارد؛ هم از طریق رسانه‌ها برنامه‌های نهاد را بهتر و بیشتر به اطلاع مردم می‌رسانیم و هم از تلاش اهالی رسانه تقدیر می‌کنیم.

● علت تمدید چندباره جشنواره و تاخیر در برگزاری مراسم اختتامیه چه بود؟

با توجه به اینکه آثار زیاد و متنوعی به این جشنواره ارسال شده بود و همچنین برای جلوگیری از تضییع حق شرکت‌کنندگان، تیمی متشکل از کارشناسان خبره و خبرنگاران برتر رسانه‌ها به دقت آثار را مورد بررسی قرار داده و در نهایت روز ۲۷ اردیبهشت ماه ۶۵ اثر نهایی شده به داوری گذاشته شد.

ضمن اینکه شرایط قرمز کرونایی در اردیبهشت ماه در حال گسترش بود و این و شرایط رسانه‌ای کشور که در آستانه انتخابات بر ایجاد مشارکت حداکثری مردم متمرکز بود که با توجه به این شرایط و به منظور تکریم برگزیدگان نخستین جشنواره کتاب خوان و رسانه، آیین اختتامیه در روز ۱۷ مرداد، روز خبرنگار برگزار می‌شود.

عمومی است- ادامه دارد. تلاش ما این است که جشنواره‌ای فعال داشته باشیم که همه فعالیت‌های متنوع نهاد را در بر بگیرد. در نهایت آثار رسیده داوری می‌شوند و بهترین‌ها را معرفی می‌کنیم. این جشنواره فرصتی است که از دوستان رسانه‌ای هم تشکر شود.

● استقبال چطور بود؟

از همان روزهای ابتدای انتشار فراخوان جشنواره استقبال خوب بود، به خصوص در استان‌های مختلف، خبرنگاران مطالب خود را ارسال کردند و همزمان ما هم تلاش کردیم یک فضای زیرساختی برای دریافت اطلاعات فراهم کنیم که راه اندازی دبیرخانه مجازی و البته پایگاه اطلاع‌رسانی و ثبت نام جشنواره یکی از این اقدامات بود.

● چه تعداد از اهالی رسانه در این جشنواره برگزیده شدند؟

روز ۲۷ اردیبهشت ماه هیات داوران در نشستی چند ساعته و با ۱۰ شاخص اصلی به امتیازدهی آثار نهایی پرداختند که در نهایت ۱۹ اثر در رشته های مختلف جشنواره حائز رتبه شدند. بر اساس اعلام هیأت داوران در بخش «خبر» یک اثر حائز رتبه اول و یک اثر نیز شایسته تقدیر شناخته شد. همچنین در بخش «سرمقاله و یادداشت» نفرات اول تا سوم معرفی شدند. در بخش «گزارش» نیز با توجه به تعدد و کیفیت مطلوب آثار نهایی، ۱ اثر حائز رتبه اول، یک اثر حائز رتبه دوم و ۲ اثر نیز به عنوان رتبه سوم معرفی شدند. در بخش «گفت و گو» نیز با توجه به کیفیت مطلوب آثار، نفرات اول تا سوم معرفی و ۲ اثر به عنوان رتبه دوم معرفی شدند. بر این اساس در بخش مقاله و عکس هیچ اثری حائز شرایط شناخته نشد. همچنین در بخش جنبی جشنواره نیز اثر برگزیده بخش «بهترین مطلب با محوریت

افتتاح کتابخانه مرکزی» توسط هیات داوران انتخاب شد و از ۱۱ موضوع بخش جنبی نیز تنها در ۵ موضوع «نقش کتابخانه های عمومی در رفع نیازهای گروه های خاص (نابینایان، ناشنوایان)»، «تمرکز بر توسعه فعالیت های فرهنگی کتابخانه ها از جمله راه اندازی بخش کودک و نوجوان در کتابخانه های عمومی سراسر کشور»، «تمرکز کتابخانه های عمومی بر فعالیت های فرهنگی از جمله تشکیل محافل ادبی»، «کم توجهی به کتابخانه، کتابدار و مطالعه در آثار سینمایی تولید داخل» و «نقش کتابخانه های عمومی در توسعه و ترویج فرهنگ مقاومت» برگزیدگان معرفی شدند و در ۶ موضوع دیگر اثری حائز شرایط شناخته نشد.

در بخش ویژه جشنواره که به رسانه های دیداری و شنیداری (رادیو و تلویزیون) با رویکرد توجه به اخبار و گزارش های ویژه رسانه های ملی در حوزه کتابداران، کتابخوان ها و کتابخانه های عمومی اختصاص داشت توسط داوران مورد ارزیابی قرار گرفته و نفرات اول تا سوم معرفی شدند.

کتابخانه عمومی دکتر محمد جوادی - یزد

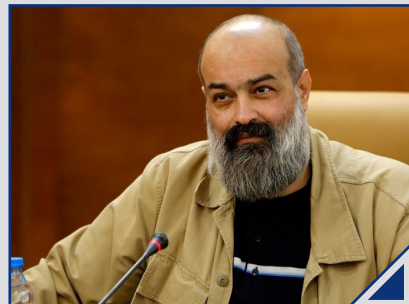

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

ساختار جشنواره

علیرضا مختارپور
دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
و رئیس جشنواره

مهدی توکلیان
مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل
نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
و دبیر جشنواره

امین متولیان
معاون برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری
اطلاعات نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
و ناظر علمی جشنواره

مهدی رمضانی

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج

کتابخوانی نهاد کتابخانه‌های عمومی

کشور و عضو هیأت داوران جشنواره

مهدی کاموس

نویسنده، پژوهشگر و فعال رسانه‌ای و

عضو هیأت داوران جشنواره

فرشید شکيبا

قائم مقام سیمای استان‌های

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و

عضو هیأت داوران جشنواره

کیوان امجدیان

نویسنده، روزنامه نگار و فعال رسانه‌ای و

عضو هیأت داوران جشنواره

عباس محبعلی

رئیس اداره تبلیغات و اطلاع رسانی

روابط عمومی و امور بین الملل نهاد

کتابخانه‌های عمومی کشور و عضو هیأت

داوران جشنواره

داوران از
جشنواره
«کتابخوان
و رسانه»
می‌گویند

مهدی رمضانی

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی

نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

گسترش تولیدات رسانه‌ای؛ نیاز امروز کتابخانه‌های عمومی

مهدی رمضانی، عضو هیئت داوران نخستین جشنواره «کتابخوان و رسانه» در یادداشتی با اشاره به زمینه‌های همکاری و تعامل کتابخانه‌های عمومی و رسانه‌ها، گسترش تولیدات رسانه‌ای در حوزه کتابخانه‌های عمومی نیاز جامعه امروز در حوزه فرهنگ دانست.

جشنواره «کتابخوان و رسانه» اقدامی برای تقویت ارتباط میان کتابخانه‌های عمومی و رسانه‌ها و در نهایت معرفی و گسترش ارتباط کتابخانه‌ها با اقشار مختلف جامعه بوده است. بر این اساس نگاه ما به موضوع کتاب، ترویج کتابخوانی و کتابدار در این جشنواره با محوریت کتابخانه‌های عمومی به عنوان پایگاه‌های فرهنگی اجتماعی چند منظوره در جامعه بوده و خواهد بود. متأسفانه توجه به حوزه کتابخانه‌های عمومی در رسانه طی سالهای اخیر آن گونه که باید مورد توجه نبوده که عوامل بسیاری در این موضوع دخیل است. اما یکی از مهم‌ترین عوامل در این میان، مشکل طراحی سوژه‌های مناسب در حوزه کتابخانه‌های عمومی در رسانه‌ها

اما آگاهی از این موضوعات جز با پا گذاشتن اصحاب رسانه به این حوزه میسر نخواهد شد. بر این اساس که تلاش کردیم در جشنواره «کتاب‌خوان و رسانه» زمینه این تعامل را در سراسر کشور فراهم کنیم؛ از آنجا که کتابخانه‌های عمومی مناطق محروم، روستایی و کمتر توسعه یافته از فعال‌ترین کتابخانه‌های عمومی ما هستند، این جشنواره می‌تواند بازتاب مناسبی از فعالیت این کتابخانه‌ها را به جامعه نشان دهد.

بوده است. بر این اساس برگزاری جشنواره «کتاب‌خوان و رسانه» به نوعی از دعوت از اهالی رسانه برای آگاهی و پرداختن به مسائل و چالش‌های پیش روی کتابخانه‌های عمومی و مطالبه‌گری در این حوزه است. کتابخانه‌های عمومی از گذشته تا امروز با مسائل و مشکلات مختلفی دست به گریبان هستند که می‌تواند سوژه فعالیت‌های رسانه‌ای باشد؛ از مشکلاتی که امروز در حوزه اوقاف و وقف کتابخانه‌ها وجود دارد، تا تعامل و همکاری‌های مورد نیاز با سایر ارگان‌ها مانند شهرداری‌ها و ستاد عالی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد و غیره. همچنین رویکرد جدید به کتابخانه‌های عمومی به عنوان پایگاه‌های فرهنگی و اجتماعی چند منظوره و ارائه خدمات نوین در این مراکز نیز موضوع دیگری است که می‌تواند دستمایه تولیدات رسانه‌ای شود. خدمات کتابخانه‌ای طیف گسترده‌ای از خدمات را پوشش می‌دهد و برخلاف ذهنیت عموم آن چیزی که از مخزن کتابخانه به امانت گرفته می‌شود؛ اطلاع‌رسانی درباره فعالیت‌های اجتماعی خدمات شغلی روابط روانشناسی و موضوعات خانواده از جمله این خدمات است.

داوران از
جشنواره
«کتابخوان
و رسانه»
می‌گویند

مهدی کاموس

نویسنده، پژوهشگر و فعال رسانه‌ای

زمینه‌ای برای ترغیب اصحاب رسانه به منظور تولید آثار ماندگار در حوزه کتابخانه‌های عمومی

مهدی کاموس، عضو هیئت داوران نخستین جشنواره «کتابخوان و رسانه» در یادداشتی تصریح کرد: از دریافت آثار رسیده به دبیرخانه این جشنواره و از میزان احاطه خبرنگاران در این حوزه هم متعجب و هم خوشحال هستم. آثار ارسال شده به این جشنواره نشان دهنده ظرفیت‌های بالقوه در این عرصه است که به بهبود شرایط در عرصه کتابخوانی و کتابخانه‌ها کمک خواهد کرد.

برگزاری جشنواره «کتابخوان و رسانه» برای ظرفیت‌ها و رویدادهای حوزه کتابخانه‌های عمومی اتفاق مبارک است و آثار رسیده به دبیرخانه جشنواره گزارش‌های رسیده در این باره برای من بسیار جالب بود؛ چرا که نشان دهنده یک پراکندگی در حوزه مسائل، مشکلات

مطالعه و تلاش ویژه‌ای تولید می‌کند. اما زمانی که عرصه‌ای با عنوان جشنواره «کتاب‌خوان و رسانه» برای دیدن، ارزیابی کردن و تشویق کردن آثار کیفی در رسانه‌های راه‌اندازی می‌شود، با ایجاد يك مزیت نسبی برای خبرنگاران با دانش و پرتلاش، آنها را برای قلم زدن بیشتر در عرصه کتابخوانی و کتابخانه‌ها تشویق و ترغیب می‌کند، حرکتی که می‌تواند به آینده اطلاع‌رسانی در این حوزه کمک فراوانی کند.

بر این اساس اصل برگزاری این جشنواره اقدامی درست و قابل تحسین است و به هیچ وجه موازی‌کاری محسوب نمی‌شود؛ حتی معتقدم اگر چند جشنواره دیگر نیز در این حوزه برگزار شود، باز هم به بخشی از نیازهای این حوزه پاسخ می‌دهد. باید توجه داشته باشیم که وظیفه اصلی يك خبرنگار در کنار نقد مسئولان و مطالبه‌گری، برقراری ارتباط میان نخبگان و مردم جامعه، است؛ نخبگانی که باید به عمق استراتژیک فعالیت‌های کتابخانه‌ای و اهداف آن مطلع و آگاه باشند. بر این اساس خبرنگار با پل زدن میان نخبگان و مردم کار روشنگری را انجام می‌دهد و با نقد مسئولان اجرایی و مطالبه‌گری، کار اساسی خود را به انجام می‌رساند. بر این اساس می‌توانم بگویم که ارزیابی آثار رسیده به دبیرخانه این جشنواره مویید عملکرد خوب خبرنگاران در این زمینه بوده است.

و همچنین ظرفیت‌های حوزه کتاب کتابخوانی و کتابخانه‌ها بود که در این آثار به خوبی بازنمایی و اطلاع‌رسانی شده است. امروزه سطح دانش بسیاری از خبرنگاران ما در حوزه کتاب و کتابخانه‌ها از برخی مسئولین بالاتر است و بنده به شخصه از دریافت آثار رسیده به دبیرخانه این جشنواره و از میزان احاطه خبرنگاران در این حوزه هم متعجب و هم خوشحال هستم. آثار تولید شده و ارسال شده به این جشنواره از يك سو نشان دهنده وضع موجود و از سوی دیگر نشان دهنده ظرفیت‌های بالقوه و همچنین ایده‌های اجرا شده در این عرصه است که قطعا به بهبود شرایط در عرصه کتابخوانی و کتابخانه‌ها کمک خواهد کرد.

یکی از مشکلات موجود در حوزه انتشار اخبار با موضوعات مختلف به خصوص حوزه کتابخانه‌ها، نظام تشویق خبرنگاران به تولید آثار فاخر و ماندگار است. معمولا در رسانه‌های مختلف خبرنگارانی که با مطالعه بیشتر، تلاش و پیگیری و انجام مصاحبه‌های مختلف و عمیق شدن در موضوع خبری را تولید می‌کنند، به همان اندازه حق التحریر دریافت می‌کنند که يك خبرنگار خبری را بدون هیچگونه

داوران از
جشنواره
«کتابخوان
و رسانه»
می‌گویند

فرشیدشکیبا

قائم مقام سیمای استان‌های

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

گشودن دریچه‌ای برای توجه دادن مسئولان به ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی

فرشید شکیبا، عضو هیئت داوران نخستین جشنواره «کتابخوان و رسانه» در یادداشتی با اشاره به جای خالی این رویداد در فضای رسانه‌ای کشور، برگزاری آن را تشویق اهالی رسانه برای گشودن دریچه‌ای برای توجه دادن مسئولان به ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی به ویژه در مناطق محروم دانست.

فرشید شکیبا: یکی از مشکلات اساسی کشور ما در حوزه فرهنگ، نداشتن توجه لازم به بحث کتاب و کتابخوانی و همچنین نقش کتابخانه‌های عمومی در این حوزه است؛ چراکه متأسفانه بسیاری از مسئولان و تصمیم‌سازان کشور اطلاعات و آگاهی لازم از جایگاه و ظرفیت‌های این حوزه در توسعه کشور ندارند. نگاهی چند به اینکه مسئولان ما چقدر در کلام خود به کتاب و توجه دادن به این عنصر فرهنگساز توجه دارند، نشان دهنده این موضوع است. از آنجا که احساس می‌کردم باید اقدامی برای توجه دادن به موضوع در رسانه‌ها صورت

جهادی فرهنگی است. توجه دادن به کتاب و کتابخانه باعث می‌شود که خانواده‌ها در این مناطق محروم با اطمینان فرزندان خود را راهی کتابخانه‌ها کنند و این یعنی کاهش و پیشگیری از آسیب‌ها اجتماعی در جامعه؛ توجه به چنین مسائل و مزیت‌هایی در رسانه‌ها، در کنار مشکلات، می‌تواند اتفاقات خوبی در حوزه فرهنگی کشور پدید آورد.

بگیرد، زمانی که متوجه شدم جشنواره‌ای با عنوان «کتاب‌خوان و رسانه» قرار است برگزار شود و از من برای داوری در این رویداد دعوت شد، بسیار خوشحال شدم؛ چراکه برگزاری این جشنواره نیازی بود که پیش از آن باید مورد توجه قرار می‌گرفت تا درپچه‌ای را برای حمایت از و ترغیب اصحاب رسانه به منظور توجه دادن به کتاب و کتابخوانی و همچنین ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی در این زمینه باز کند. اینکه اصحاب رسانه و مشخصاً فعالان در حوزه کتاب و کتابخانه‌ها بدانند که فعالیت‌های کیفیت آنها در این حوزه توسط یک نهاد و یک رویداد رسانه‌ای دیده؛ ارزیابی و تقدیر می‌شود، به ترغیب آنها برای فعالیت‌های کیفی‌تر و کشف زوایای کمتر دیده شده در این حوزه کمک می‌کند. از سوی دیگر بازتاب فعالیت‌ها و نمایش ظرفیت‌های موجود در این عرصه به تصمیم‌سازان فرهنگی برای سرمایه‌گذاری‌های مادی و معنوی موثر در حوزه فرهنگ کمک خواهد کرد. توجه جشنواره «کتاب‌خوان و رسانه» به فعالیت‌های رسانه‌ای در نقاط مختلف کشور و به ویژه مناطق محروم نوعی کار

داوران از
جشنواره
«کتابخوان»
و رسانه
می‌گویند

کیوان امجدیان

نویسنده، روزنامه‌نگار و فعال رسانه‌ای

تمرکززدایی و گسترش افق فعالیت‌های رسانه‌ای در حوزه کتابخانه‌ها به سراسر کشور

کیوان امجدیان، عضو هیئت داوران نخستین جشنواره «کتابخوان و رسانه» در یادداشتی با اشاره به استقبال اهالی رسانه از این رویداد، تمرکززدایی از پایتخت و توجه ویژه به فعالان حوزه کتابخانه‌های عمومی در شهرستان‌ها را از نکات مورد توجه در برگزاری این رویداد رسانه‌ای عنوان کرد.

وقتی پیشنهاد شد که در جشنواره «کتابخوان و رسانه» به عنوان داور در خدمت عزیزان برگزار کننده در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور باشم، از یک سو به دلیل شرایط ویژه حاکم بر کشور بواسطه پاندمی کرونا تصور نمی‌کردم استقبال مناسبی از این جشنواره صورت بگیرد؛ چراکه شیوع گسترده این بیماری اغلب برنامه‌ها و رویدادهای فرهنگی و همچنین سایر حوزه‌ها را تحت تاثیر خود قرار داده است. اما زمانی که آثار رسیده به دبیرخانه را دیدم شوکه شدم. از سوی دیگر برگزاری جشنواره‌ای که یک سویه آن «کتابخانه‌های عمومی»، یک سویه آن

«کتابدار» و سوبه دیگرش «رسانه» باشد، به ظاهر اینگونه نشان می‌داد که حوزه موضوعی جشنواره برای فعالان رسانه‌ای را بسیار محدود در نظر گرفته است. به عبارت دیگر مدنظر قرار دادن آثاری که این سه سوبه را پوشش دهند باعث مشارکت پایین فعالان رسانه خواهد شد؛ آثاری که از حالت عمومی خارج می‌شوند به نوعی تخصصی محسوب می‌شوند. اما به واقع تعداد آثار رسیده دور از انتظار من بود. بر این اساس معتقدم تعداد استقبال خوب اصحاب رسانه و آثار رسیده به دبیرخانه جشنواره در این موضوعات خاص، آن هم در دوران پاندمی کرونا، نشان داد که در این زمینه خلأی وجود داشت که به آن کمتر پرداخته شده بود و برگزاری این جشنواره توانست گامی برای پر کردن این خلأ برای دیده شدن و ارزیابی آثار کیفی رسانه‌ای در حوزه کتابخانه‌های عمومی بردارد. همچنین با توجه به شناختی که از دبیر جشنواره نخستین جشنواره «کتاب‌خوان و رسانه» دارم، اذعان می‌کنم که تلاش برگزار کنندگان این بود که این جشنواره به معنای کامل در سطح ملی برگزار شود و مانند بسیاری از جشنواره‌های دیگر نباشد

که صرفاً با تمرکز بر پایتخت و رسانه‌های فعال در آن به انجام برسد. در واقع در تلاش شده با تمرکززدایی از پایتخت، فعالیت‌های رسانه‌ای اصحاب رسانه در حوزه کتابخانه‌های عمومی شهرستان‌ها در مرکز توجه قرار گیرد.

پنجاب سہیاء اکیڈمی

بیانیہ داورانہ

بیانیه هیأت داوران اولین جشنواره «کتابخوان و رسانه»

بسمه تعالی

۱

کتاب قدیمی‌ترین رسانه دنیای مدرن، سال‌ها است سوزده رسانه‌های گروهی است و کتابخوانی در صدر خواسته رسانه‌ها در ارتقای سطح فرهنگ عمومی مطالبه می‌شود. از سوی دیگر، کتابخانه‌ها تنها خانه کتاب و کتابخوان‌ها نیستند و سال‌هاست پایگاه و خانه همه رسانه‌های چاپی، صوتی، تصویری و چندرسانه‌ای و حوزه عمومی فعالیت‌های شهروندی، اجتماعی و فرهنگی کتابخوان‌ها هستند.

فرهنگی و اجتماعی را داشته‌اند. جشنواره‌ها وقتی برگزار می‌شوند که تولیدات در یک رشته و حوزه، عمومی و انبوه شده باشند.

دریافت ۹۰۰ اثر درباره محورهای جشنواره کتاب‌خوان و رسانه ضرورت برگزاری «جشنواره کتاب‌خوان و رسانه» را در کنار سایر جشنواره‌های فرهنگی درباره کتاب، نشان داد.

برگزاری جشنواره‌ها، بخش عینی و بیرونی فرایند سیاست‌گذاری در فرهنگ عمومی است. جایزه‌ها و جشنواره‌ها، نماد «نظام ارزیابی» فعالیت‌ها و اقدامات از سوی نهادهای سیاست‌گذار، متولیان امور اجرایی و جامعه تخصصی و کارشناسی محسوب می‌شوند.

انتخاب آثار برتر خبرنگاران در حوزه کتابخوانی به صورت جشنواره‌ای مستقل از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی با دامنه وسیع حوزه خبری از مطبوعات تا رادیو تلویزیون و غیره، این چشم‌انداز را ترسیم می‌کند که استمرار و ارتقای این جشنواره می‌تواند عادت‌واره‌های ذهنی اهالی رسانه از چاپ و نشر، فروش و صنعت چاپ کتاب و انگاره «کتب‌فروشی»؛ متوجه کتابخوانی، کتابداری، کتابخانه و انگاره «کتابخانه» کند. چنانکه طراحی محورهای ۱۹ گانه جشنواره در ۳ بخش اصلی (۶ محور)، جنبی (۱۱ محور) و ویژه (۲ محور) که در اولین دوره ۱۳ محور آن برگزیده و تقدیری دارد؛ می‌تواند پیش‌شان

این روابط تو درتوی اجتماعی و فرهنگی میان کتاب، کتابدار، کتابخوان، کتابخانه و انواع رسانه با رویکرد شهروندی و در راستای رشد و پیشرفت جامعه را بیش از همه «خبرنگاران» در صف مقدم رسانه‌ها می‌بینند و درک می‌کنند.

خبرنگاران فراتر از اطلاع‌رسانی، دغدغه ارتباط میان نخبگان با مردم، نقد مسئولان و مطالبه‌گری برای ورود کتابخوانی به زندگی مردم به عنوان مهارت زندگی و زیست

میدان‌های جدید در خبرنگاری حوزه کتاب و کتاب‌خوانی در رسانه‌ها باشد. نهایی انجام شد و ۲۸ اثر برگزیده از پایگاه‌های خبری، رسانه‌های چاپی، رادیویی و تلویزیونی استانی و سراسری اعلام شدند.

۲

سیاست ارزیابی آثار رسیده به جشنواره «کتاب‌خوان و رسانه» فارغ از دیدگاه نسبی یا مطلق بودن شاخص‌های داوری، توجه به گفتمان کتابخوانی و رعایت استانداردهای خبری در ارتباط با توسعه گفتگوهای عمومی و نخبگانی درباره پایگاه اجتماعی کتابخانه‌های عمومی بود.

فرایند گزینش و داوری اولیه آثار پس از دوبار تمدید در ۲۲ بهمن و ۱۷ اسفندماه ۱۳۹۹، در اردیبهشت ۱۴۰۰ شروع شد. پس از انتخاب اولیه آثار، ۶۵ اثر به مرحله نهایی راه یافتند که در جلسه‌ای در ۲۷ اردیبهشت - روز روابط عمومی و ارتباطات- با حضور داوران ارزیابی

۳

هیات داوران با اعلام نتایج و تبریک به همکاران برگزیده و سپاس از همه شرکت‌کنندگان و تقدیر از نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، نکاتی را بر اساس آثار بررسی شده برای علاقمندان در حوزه کتاب‌خوان و رسانه طرح می‌کند:

۱) رسیدن ۹۰۰ اثر به دبیرخانه جشنواره و مشارکت بیش از ۳۰۰ خبرنگار، سرمایه اجتماعی پنهان نهادها و سازمان‌های متولی امور کتاب و کتاب‌خوانی به خصوص نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور است که ضرورت دارد مورد توجه و برنامه ریزی

(۴) گزارش تصویری و به طور کلی عکس از کتابخانه‌ها و کتابخوان‌ها در کتابخانه‌های عمومی، گمشده اخبار و گزارش‌های رسیده بود. شاید عدم حضور خبرنگاران در کتابخانه‌ها موجب شده است که عکاسان نیز تصویری از کتابخانه‌های عمومی ثبت نکنند. عمده تصاویر موجود از کتابخانه‌های عمومی مربوط به آرشیو پایگاه اطلاع رسانی و البته افتتاح کتابخانه‌های مرکزی در سال‌های اخیر بود.

هیات داوران:

- مهدی رضانی
- فرشید شکبیا
- مهدی کاموس
- کیوان امجدیان
- عباس محبعلی

قرار گیرند و زمینه‌های ادامه فعالیت‌های خبری آنها فراهم شود.

(۲) بسیاری از آثار رسیده بدون توجه به فراخوان و عنوان جشنواره، معرفی کتاب و گفتگو با ناشران بودند که از مسیر داوری خارج شدند. این مسئله ضرورت تغییر عادت‌واره ذهنی اهالی رسانه از کتاب و کتابفروشی به کتابخوانی و کتابخانه را نشان می‌دهد.

(۳) آثار رسیده از استان‌ها چشمگیر بود و بیش از ۸۰ درصد آثار از خبرنگاران استانی بود که تاثیر افتتاح کتابخانه‌های مرکزی در استان‌ها به خصوص استان‌های مرزی را می‌توان در آنها دید. از این‌رو، توجه به پوشش خبری از کتابخانه‌های عمومی در استان‌ها به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه و زمینه رشد و پیشرفت فرهنگی و اجتماعی را باید مد نظر داشت.

برگزیدگان بخش اصلی

نام و نام خانوادگی	رسانه	عنوان مطلب	مقام
خبر			
تانیا شعفی	کردپرس	کتابخانه برتر آذربایجان غربی تعطیل شد/ سکوت مسئولان فرهنگی ارومیه	اول
سرمقاله و یادداشت			
مرتضی بربری	خبرگزاری مهر	مهد مشاهیر ادبیات هنوز کتابخانه عمومی ندارد	اول
محمد جلالی	خبرجنوب	کتابخانه‌ها در کمای کرونا	دوم
علیحیدر آقایی	سوران	کتاب و کتابخوانی در مسیر رشد و تعالی	سوم
گزارش			
سمیرا باباجان پور	همشهری	یک کتابخانه برای ۱۳ روستا	اول
الهام بهروزی	ایبنا	داستان مادر برازجانی که داغ مرگ فرزندرا تبدیل به عشق به کتاب کرد	دوم
زهره کریم زاده	ایرنا	دوستی با کتاب در سایه مشغله های زنانگی	سوم
معصومه درخشان	فارس	زنگ کتاب در دل روستاهای آذربایجان	سوم
گفت و گو			
مهسا فرد حسینی	لیزنا	مسأله آینده نهاد کتابخانه‌ها ست/ قانون باید تغییر کند	اول
محمود بانی	ایبنا	خاله ما کتاب می‌خواهیم برگرد کتابخونه	دوم
مجتبی قربانی	بلاغ	حسین آباد هر روز عشق می‌ورزد	دوم
مرضیه مهربان	شبستان	قدیمی ترین کتابدار فاروج کجاست؟	سوم

برگزیدگان بخش جنبی

نام و نام خانوادگی	رسانه	عنوان مطلب	مقام
بهترین مطلب با محوریت افتتاح کتابخانه مرکزی			
بنیامین یوسف زاده	برنا	نوجوانی سپری شده در حسرت یک ساختمان	برگزیده
نقش کتابخانه های عمومی در رفع نیازهای گروه های خاص (نابینایان، ناشنوایان)			
لعیا نورانی زنوز	نای قلم	بی مهری یا بیدار دلان بی کتاب	برگزیده
تمرکز بر توسعه فعالیت های فرهنگی کتابخانه ها از جمله راه اندازی بخش کودک و نوجوان در کتابخانه های عمومی سراسر کشور			
زهره مسکنی	آفتاب یزد	ادبیات بوی خمیردندان و صابون می دهد	برگزیده
تمرکز کتابخانه های عمومی بر فعالیت های فرهنگی از جمله تشکیل محافل ادبی			
آذر مهاجر	جام جم	برو ماسک می زن مگو چیست ماسک	برگزیده
کم توجهی به کتابخانه، کتابدار و مطالعه در آثار سینمایی تولید داخل			
رویا سلیمی	مردم سالاری	روز داخلی صحنه کتاب خواندن	برگزیده
نقش کتابخانه های عمومی در توسعه و ترویج فرهنگ مقاومت			
مریم کشاورز مسعودیان	ایبنا	چرا برخی آثار حوزه دفاع مقدس در کتابخانه های عمومی خاک می خورد؟	برگزیده

آثار برگزیده رادیویی و تلویزیونی مراکز استانی

بخش	رتبه	نام و نام خانوادگی	عنوان برنامه
رادیو	۱	تینا میرکریمی	گفتگو با فعالان کتابداری استان سیستان و بلوچستان
	۲	هانیه پیرامی	دفترچه نیم سوخته یک تکفیری
	۳	علی البرزی	آوای کتابخانه
تلویزیون	۱	فاطمه آقامحمدی	گزارش از کتابخانه عمومی آیت الله العظمی خامنه ای - شهر قم
	۲	سیده سکینه میرطاهری	یاربگر یار مهربان
	۳	رقیه صادقی	کتابخانه های کهگیلویه و بویراحمد

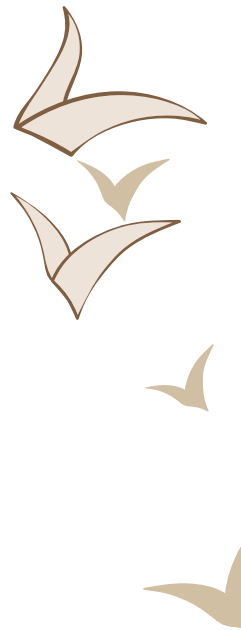
تجلیل ویژه از برگزیدگان رادیویی و تلویزیونی سراسری

بخش	نام و نام خانوادگی	سمت
رادیو	علیرضا نوری	خبرنگار رادیو فرهنگ
	ناهید غفارلو	خبرنگار رادیو سراسری ساعت ۱۴
تلویزیون	میترا لبافی	خبرنگار واحد مرکزی خبر

آثار برگزیده

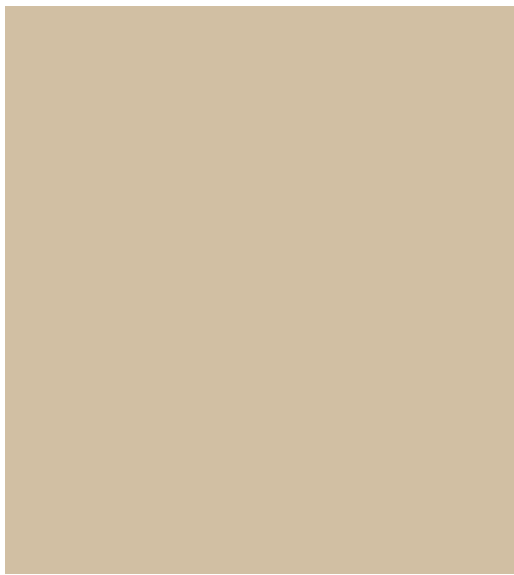

برگزیدگان بخش خبر

در نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» در سال پایانی قرن در موضوعات «کتابخانه»، «کتابدار»، «کتاب خوان»، «اهدای کتاب»، «کتابخانه و خانواده»، «مسئولیت اجتماعی نهاد کتابخانه های عمومی کشور»، «ترویج فرهنگ مطالعه»، «برگزاری محافل تخصصی در طول سال با رویکرد مورد نیاز ملی و استانی» مانند: «محافل ادبی»، «فضای مجازی و کتابخانه»، «توجه به نقش آموزش در کتابخانه های عمومی» و... برگزار شد.

- هیأت داوران ضمن تقدیر از آثار ارسالی در بخش خبر تانیا شعفری از «کردپرس» را به عنوان نفر اول جشنواره انتخاب کرد. آثار ارسالی در این بخش از جشنواره حائز شرایط به عنوان رتبه دوم و سوم شناخته نشد.

تانيا شعفی نفر برگزیده بخش خبر

کتابخانه برتر آذربایجان غربی تعطیل شد/ سکوت مسئولان فرهنگی ارومیه!

کتابخانه مسجد قائم ارومیه به عنوان کتابخانه برتر استان، ۱۵ روز است که با تصمیم هیات امنای مسجد قائم تعطیل شده و تا کنون مسئولان فرهنگی شهر در این خصوص سکوت کرده اند.

به گزارش کردپرس، بحث بر سر مالکیت است و این مسئله موجب شده تا کتابخانه برتر استان آذربایجان غربی در ارومیه تعطیل شود.

این کتابخانه برتر استانی با ۶۰۰ عضو فعال در مجاورت مسجد قائم ارومیه مستقر است، اما طی سال جاری با پافشاری هیات امنای مسجد سه بار تعطیل شده بود و اخیراً نیز ۲۳ آذر ماه در پی تصمیم هیات امنای مسجد قائم ارومیه، دوباره بسته شد.

اختلاف نظرهایی که گفته می شود در سند ملکی وجود دارد سبب شده تا هیات امنای مسجد بر تعطیلی این کتابخانه پافشاری کنند و با وجود برگزاری چندین جلسه، هنوز هم درب کتابخانه به روی دوستداران کتاب باز نشده است.

رئیس کتابخانه‌های عمومی شهرستان ارومیه نیز تعطیلی این کتابخانه را اختلاف بین اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره اوقاف بر سر مالکیت آن می‌داند و به فارس می‌گوید: از بیست و سوم آذر ماه است که کتابخانه بسته شده، در این مدت اقدام قابل توجهی از جانب مسوولان انجام نگرفته است.

آقازاده اضافه می‌کند: مدیرکل اداره ی کل فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز تا کنون اقدام خاصی انجام نداده است و به اعضای شورای فرهنگی نامه ارسال شده است و منتظر جلسه فردا دوشنبه هستیم تا سرنوشت این کتابخانه مشخص شود.

به گفته رئیس اداره اوقاف ارومیه؛ نیز هیات امنای مسجد نگران مالکیت و حریم مسجد هستند و به همین جهت کتابخانه موقتاً تعطیل شده است. بابایی امیدوار است؛ این سو تفاهم‌ها در جلسه فردا دوشنبه حل شود.

برگزیدگان بخش سرمقاله و یادداشت

در نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» در سال پایانی قرن در موضوعات «کتابخانه»، «کتابدار»، «کتاب خوان»، «اهدای کتاب»، «کتابخانه و خانواده»، «مسئولیت اجتماعی نهاد کتابخانه های عمومی کشور»، «ترویج فرهنگ مطالعه»، «برگزاری محافل تخصصی در طول سال با رویکرد مورد نیاز ملی و استانی» مانند: «محافل ادبی»، «فضای مجازی و کتابخانه»، «توجه به نقش آموزش در کتابخانه های عمومی» و... برگزار شد.

● هیأت داوران ضمن تقدیر از آثار ارسالی در بخش سرمقاله و یادداشت مرتضی بریری از خبرگزاری مهر را به عنوان نفر اول، محمد جلالی از روزنامه خبرجنوب را به عنوان نفر دوم و علیحیدر آقایی را از روزنامه سوران به عنوان نفر سوم انتخاب کرد.

مرتضی بریری، نفر اول بخش سرمقاله و یادداشت

علی‌رغم وعده‌های مکرر؛

مهد مشاهیر ادبیات هنوز کتابخانه عمومی ندارد

شهرستان طالقان که مهد بزرگانی چون آیت‌الله طالقانی، جلال آل احمد و... است، هنوز یک کتابخانه عمومی ندارد.

خبرگزاری مهر، گروه فرهنگ: مرتضی بریری، کارشناس حوزه ارتباطات، فرهنگ و حقوق که پیش‌تر مطالبی را در حوزه فرهنگ، کتاب و اندیشه در مهر منتشر کرده، به‌تازگی یادداشت دیگری درباره یکی از مشکلات فرهنگی شهرستان طالقان نوشته و در آن به بی‌کتابخانه‌بودن این‌شهر فرهنگ‌پرور اشاره کرده است.

این سال‌ها کتاب و کتاب‌خوانی تبدیل به یک «مساله» مهم ملی شده است. هفته‌ای نیست که در رسانه‌های کشور آمارهایی درباره سرانه مطالعاتی ایرانیان منتشر نشود. یکی از دغدغه‌های مهم رهبر معظم انقلاب نیز همین مساله است. در کلام ایشان بارها بر ضرورت ترویج کتاب‌خوانی تاکید شده است. از جمله فرمایشات رهبری است که: «کتاب، دروازه جهان گسترده دانش و معرفت است و کتاب خوب، یکی از بهترین ابزارهای کمال بشری است. همه دستاوردهای بشر در سراسر عمر جهان، تا آنجا که قابل کتابت بوده است، در میان نوشته‌هایی است که انسان‌ها پدید آورده‌اند و می‌آورند. در این مجموعه بی‌نظیر،

به پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله
این است که: بخوان! و در اولین سوره‌ای که
بر آن فرستاده‌ی عظیم‌الشان خداوند فرود
آمده، نام قلم به تجلیل یاد شده است: اقرأ
و ربک الاکرم، الذی علم بالقلم.»

با تمام این اوصاف اما عجیب و
دردناک است که شهر جلال آل احمد که
مهمترین جایزه ادبی کشور به نام او برگزار
می‌شود، هنوز کتابخانه عمومی ندارد. باید
بررسی شود که جلال آل احمد که بسیاری
از نویسندگان نسل‌های بعدی، شیفته زبان
و اندیشه‌اش هستند و در مسیر حرفه‌ای
فعالیت و آثار خود از او وام گرفته‌اند، اکنون
چقدر در طالقان مورد توجه است؟ جز
اینکه میدان و فرهنگسرای به نام اوست،
مسئولان و مدیران چقدر توانسته‌اند از نام
پرآوازه این چهره ارزشمند و تکرار نشدنی
ادبیات و استفاده از ظرفیت‌های فرهنگی
مشابه برای پیشرفت و آبادی طالقان بهره
ببرند، آیا اساساً بدون داشتن حتی یک
کتابخانه عمومی می‌توان از تلاش و فعالیت
در حوزه فرهنگ سخن گفت؟!

چگونه می‌توان از زادگاه ابودر زمان،
مرحوم آیت‌الله سید محمود طالقانی سخن
گفت و از اینکه طالقان کتابخانه عمومی ندارد
ابراز شرمساری نکرد؟ آیا مسئولان استان
شناختی از اندیشه و آثار زنده‌یاد طالقانی
دارند، یا به این مهم توجهی نداشته‌اند؟
مگر غیر از این است که آیت الله طالقانی
از پیشگامان نهضت بازگشت کتاب آسمانی
مسلمان بود و آن را کتاب هدایت و حرکت
می‌دانست و قرآن کریم را به عنوان درسنامه
اجتماع و کتاب زندگی شناساند. ایشان اهل
مطالعه بود و جوانان را مخاطب می‌دانست
و باب گفت‌وگو را با آنان باز کرد، پس
چگونه می‌توان به پیشرفت طالقان و

آموزش‌های آسمانی و درسهای پیامبران به
بشر، دانش‌ها و شناخت‌هایی است که
سعادت بشر بدون آگاهی از آن امکان‌پذیر
نیست. کسی که با این دنیای زیبا و زندگی
بخش، دنیای کتاب، ارتباط ندارد بیشک از
مهمترین دستاورد انسانی و نیز از بیشترین
معارف الهی و بشری محروم است.»

همچنین ایشان در پیام خود به
نخستین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی
ایران (۱۳۷۲/۱۰/۴) نیز بیان کرده بودند:
«برای یک ملت، خسارتی بزرگ است که
افراد آن، با کتاب سروکاری نداشته باشند و
برای یک فرد، توفیق عظیمی است که با
کتاب، مأنوس و همواره در حال بهره‌گیری
از آن یعنی آموختن چیزهای تازه باشد. با
این دیدگاه، به روشنی می‌توان ارزش و
مفهوم رمزی عمیق این حقیقت تاریخی
را دریافت که اولین خطاب خداوند متعال

جا، برای همه کس و در همه وقت به وفور یافت شود و مطرح باشد و نیز هیچ کس بهانه‌ای برای کتاب نخواندن نداشته باشد.» مدت‌هاست که مسئولان محترم استان البرز و شهرستان طالقان، درباره احداث قریب الوقوع کتابخانه‌ای عمومی در این شهرستان سخن سرایی کرده‌اند، اما همچنان مردم ولایتمدار، شهید پرور و فرهنگ دوست طالقان از سرانه فرهنگی سهمی ندارند. طالقانی، شهر مفاخری همچون غلامحسین امیرخانی، مریم میرزاخانی، خاندان هنرمند محرابی‌ها، علی اکبر فرهنگی، امیر سرلشکر شهید ولی الله فلاحی و بسیاری از چهره‌های سرشناس و تأثیرگذار ایران اسلامی است، افرادی که حتی نیاز است به نام هر یک از آنان در طالقان موزه و کتابخانه‌ای وجود داشته باشد. اما افسوس که امروز باید از مطالبه مردم نجیب این شهرستان برای داشتن تنها یک کتابخانه عمومی سخن بگوئیم.

در حالی که در سال‌های گذشته به مناسبت‌های مختلف وعده‌های زیادی از سوی مدیران و مسئولان برای افتتاح کتابخانه داده شده است، با تمام تلاش‌های صورت گرفته از سوی اداره فرهنگ و ارشاد

استفاده از ظرفیت‌های جوانان تحصیل کرده و با دانش فکر کرد بدون اینکه به کتاب و کتابخوانی توجه داشت و چگونه می‌توان از مسئولیت اجتماعی گفت و از عملکردهای خود دفاع کرد بدون اینکه حتی داشتن کتابخانه‌ای در شان مردم فرهنگ دوست شهرستان را در اولویت داشته باشیم.

بیش از ۴۰ سال از استقرار نظام مقدس جمهوری اسلامی در ایران می‌گذرد، انقلابی که کتاب‌ها و آثار ارزشمند بزرگانی همچون آیت‌الله مطهری، آیت الله طالقانی و... هم در زمینه سازی آن دخیل بود و پس از انقلاب اسلامی نیز همواره کتاب و کتابخوانی دغدغه مقام معظم رهبری بوده است و ایشان ترویج کتاب و کتابخوانی را به همگان بویژه مسئولان سفارش کرده‌اند؛ رهبر معظم انقلاب در توجه به موضوع کتاب فرموده‌اند: «وظیفه همه افراد فرهیخته و همه نهادهای فرهنگی کشور است که در اشاعه، گسترش و تقویت هرچه بیشتر مساله کتاب و کتابخوانی اهتمام ورزند و در یک کلام، همه درد آشنایان و دل آگاهان به منظور بسیج همگانی برای گسترش فرهنگ کتاب و کتابخوانی بپاخورند، تا هنگامه خجسته‌ای پیش آید که در آن، کتاب همه

اسلامی و شهرداری طالقان، پروژه کتابخانه عمومی این شهرستان فقط حدود ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است (بخش زیادی از منابع مالی این پروژه توسط شهرداری طالقان تامین شده) و ظاهراً کمبود منابع مالی مانع تکمیل و راه اندازی کتابخانه در حال تاسیس بوده و آنچه مشخص است با روند فعلی مردم کتاب دوست به ویژه کودکان، نوجوانان و جوانان این شهرستان باید در میانسالی و کهنسالی منتظر افتتاح یک پاتوق فرهنگی باشند.

طالقان فارغ از تاریخ ارزشمند و پربارش، هم‌اکنون حدود ۱۷ هزار نفر در زمستان و ۱۰۰ هزار در تابستان جمعیت دارد، آیا این جمعیت حق ندارند کتابخانه‌ای عمومی داشته باشند؟ کتابخانه یکی از مولفه‌های مهم در توسعه فرهنگی مناطق کشور است. توسعه فرهنگی با توسعه اقتصادی در یک مسیر هستند و نمی‌توان بدون توسعه فرهنگی به توسعه اقتصادی هم امیدوار بود. بر این اساس باید گفت که تا پروژه نیمه کاره کتابخانه عمومی شهرستان طالقان به سرانجام نرسد، مسئولان محلی حق ندارند از توسعه، اقتصاد و فرهنگ حرف بزنند. در آستانه بیست و هشتمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران از همه مدیران

و مسئولان شهرستان طالقان و البته مدیران استان البرز که نقش مهمی در اختصاص بودجه ویژه برای این مهم دارند، انتظار می‌رود با بازخوانی پیام مقام معظم رهبری به اولین دوره هفته کتاب، اقدامات شایسته در راستای ترویج کتاب و کتابخوانی را در اولویت فعالیت‌های خود قرار دهند.

ضروری است نماینده مردم شریف این شهرستان در مجلس شورای اسلامی که با رای همین مردم نجیب و مظلوم راهی بهارستان شده، بدون فوت وقت از تمامی ابزارهای قانونی برای پیگیری موضوع تکمیل پروژه کتابخانه عمومی طالقان تا حصول نتیجه مناسب اقدام کند، قطعاً سال آخر نمایندگی برای پیگیری این امور دیر است.

محمد جلالی، نفر دوم بخش یادداشت و سرمقاله

کتابخانه‌ها در کمای کرونا

کتاب وسیله‌ای است که دانش بشری به مدد آن از تباہ شدن مصون می‌ماند و به آیندگان منتقل می‌شود. کتاب محصول تجربه‌های بشری و خلاقیت‌های ذهنی و آموخته‌های دراز مدت انسان است. سهم کتاب در انتقال دانش‌ها، گاهی به مراتب بیشتر و فراتر از دیگر ابزار آموزشی است.

در سال ۱۳۷۲ شمسی ۲۴ آبان به عنوان روز کتاب و کتابخوانی تعیین شد. این روز، یکی از روزهای هفته کتاب نیز هست. در هفته کتاب، در مدارس، مساجد، دانشگاه‌ها، و استان‌های کشور نمایشگاه‌ها و جشن‌های کتاب و سخنرانی با موضوع چاپ و نشر کتاب برگزار می‌شد. اما همه اینها بر می‌گردد به روزهای عادی و روزمره‌ای که همیشه ما به آن معترض بودیم اما حالا حتی نمی‌توانیم رنگ کتاب‌ها را در کتابخانه‌ها ببینیم! مدت‌هاست که این اماکن فرهنگی در شهرهای مختلف بسته مانده و سالن‌های مطالعه که همیشه مملو از جمعیت بود حالا در سردی پاییز و زمستان در تاریکی مطلق به سر می‌برند. به این مسئله پایتختی کتاب شیراز نیز اضافه کنید اتفاقی که در سال گذشته بالاخره با تلاش‌های فراوان

کتابخانه شهید دستغیب با قدمتی بیش از ۶۰ سال آغاز شد. زمین کتابخانه مرکزی شیراز پس از سال‌ها درگیری و کشاکش تعیین تکلیف شد. باغ کتاب شیراز با پیشرفت ۳۵ درصدی روبه رو گردید و برندگان جایزه کتاب سال فارس مشخص شدند البته برنامه‌هایی نیز که هر ساله به خوبی و با رونق بسیاری انجام می‌شد، لغو گردید که از جمله آن نمایشگاه کتابی بود که در تهران و شیراز برگزار می‌شد اما همه این‌ها دلیل نمی‌شود تا ایستاد و منتظر ماند و دید که کرونا چه زمانی از زندگی مان رخت بر می‌بندد؟ باید برنامه‌های بهتری را ارائه داد و متناسب با شرایط حال حاضر کتاب را به خانه‌ها کشاند. نقدی که به کتابخانه‌ها در این شرایط وارد است تعطیلی آنهاست. شاید بهتر بود با به امانت سپردن کتاب افراد را در خانه ترغیب به خواندن می‌کردیم تا اینکه کتابخانه را به روی علاقه‌مندان ببندیم و بسیاری از دوستداران کتاب و کتابخوانی را از این امکان محروم نمایم. شاید مسئولان امر دغدغه انتقال ویروس کرونا را داشته باشند که آن هم با قرنطینه کردن چند روزه کتاب‌های به امانت رفته برطرف شده و هر از چند گاهی نیز کتابخانه‌ها را می‌توان گندزدایی کرد تا آن مکان‌ها به محلی برای انتقالی ویروس تبدیل نشوند. به یاد داشته باشیم که هنوز تاریخ دقیقی برای وداع با کرونا ارائه نشده و نمی‌توان کل اقدامات را به رفتن او بند کرد.

مسئولان شیراز انجام گرفت و قرار بود برنامه‌های مختلفی برای آن تدارک دیده شود اما به ناگهان شیرینی کسب این مقام با ورود کرونا تلخ شد. هر چند پس از آن اعلام شد که پایتختی کتاب برای شیراز تا سال ۱۴۰۰ تمدید شده اما دیگر آن برنامه‌های سنتی قابل اجرا نبوده و نیست! چندی پس از این اعلام نگذشته بود که از چهارم اسفند ۱۳۹۸ تمام فعالیت‌های فرهنگی برای مدتی نا معلوم به تعویق افتد و کتابخانه‌ها نیز رنگ تعطیلی به خود گرفتند هر چند گاه و بی‌گاه در شهرهایی که به نسبت وضعیت مناسب تر بود کتابخانه‌ها، نیمه حضوری شدند اما آن فعالیت همیشگی را دیگر شاهد نبودیم البته همیشه نباید مسائل را صفر و صد دید و در همین دوران کرونا نیز برخی از برنامه‌های عمده به سرانجام رسید، مثلاً بازسازی قدیمی‌ترین کتابخانه در جنوب ایران یعنی

علیحیدر آقایی، نفر سوم بخش یادداشت و سرمقاله

کتاب و کتابخوانی در مسیر رشد و تعالی

یکی از شاخص‌های رشد و توسعه کشورها، وضعیت کتاب و کتابخوانی و کتابخانه‌های عمومی آنها می‌باشد؛ لزوم توجه به آیتم‌های استاندارد کتابخانه‌ها، بر اساس سند ایفا و نیز استفاده از روش‌هایی که در این کشورها در جهت گسترش مبحث کتابخوانی انجام شده است؛ می‌تواند راهگشا و راهنمای مناسبی برای شکوفا کردن حوزه کتاب و کتابخوانی باشد. این واقعیت مهم را هم نمی‌توان منکر شد و کتمان کرد که طی سه سال اخیر با توجه به فعالیت‌های عمومی حوزه مطالعه و کتابخوانی در کنار فعالیتهای فرهنگی مستمر نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و همچنین دیگر متولیان امور فرهنگی، وضعیت کتاب و کتابخوانی بهبود یافته و نسبت به قبل‌تر، از رشد مناسب و قابل قبولی برخوردار شده است.

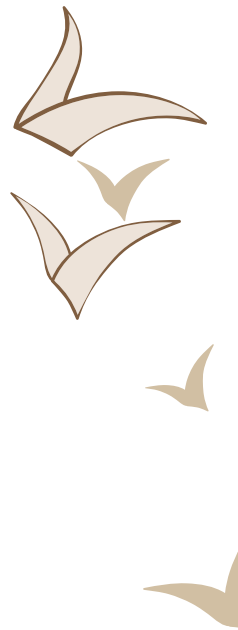
این رشد و توسعه یافتگی مبحث کتاب و کتابخوانی در طی سالیان اخیر در استان فرهنگی کردستان نیز قابل لمس و ردیابی می‌باشد. نگاه ویژه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در این سالها، به بافت بومی، فرهنگی و مذهبی کردستان و خرید و ارسال کتابهایی منطبق با جغرافیای منطقه یکی از بارقه‌های رشد فرهنگ مطالعه در این سرزمین بوده است که امیدوارکننده و قابل

و کتابخوانی نیازمند همت و عزم همگانی می‌باشد.

بدیهی‌تر آنکه نقش و جایگاه انجمن‌های خیریه مردمی در جهت ساخت کتابخانه‌های جدید و مرمت کتابخانه‌های فرسوده می‌تواند راهگشایی ویژه در جهت حمایت از مبحث کتابخوانی و افزایش سرانه مطالعه در استان فرهنگی کردستان باشد. نگاه ویژه فعلی به حوزه کودک و نوجوان در کتابخانه‌های عمومی، آینده‌ای پرامید را در میان مدت، برای حوزه کتاب و کتابخوانی کردستان نوید می‌دهد و حاصل این امید پربار و برنامه‌محور در دراز مدت؛ جوانانی فرهنگی، فرهیخته، نویسنده و شاعرانی ماهر و چیره دست خواهند بود که از بطن کتابخانه‌های عمومی برخاسته‌اند. به امید آنکه با تاش و کوشش و پشتکار به این مطلوب مهم برسیم. حکیم ابوالقاسم فردوسی (علیه رحمه) (شاعر توانای پارسی‌گوی چه زیبا فرمود: به رنج اندر است ای خردمند گنج نیابد کسی گنج نابرد رنج علی حیدر آقایی نویسنده و پژوهشگر فرهنگی

ستایش بوده است؛ کردستان زادگاه اصالت و فرهنگ و عرفان، سرزمین کتاب و اندیشه، مهد حکمت و هنر است و نگاه ویژه، به خواسته‌های فرهنگی مردمان این خطه خونگرم، ضروری و اصولی، معقول و قابل تقدیر می‌باشد. بدیهی است که کتابخانه‌های عمومی، جایگاه مهمی در عالقه مندی و آشتی افراد هر جامعه به کتاب و کتابخوانی و افزایش میزان مطالعه دارند؛ بنابراین همگان باید این نقش و جایگاه مهم کتابخانه‌های عمومی در جامعه را درک کنند و در جهت حمایت از کتابخانه‌های عمومی با تقویت، توسعه و گسترش این نهاد فرهنگی، اجتماعی و مردمی، تاثیر شگرفی در افزایش سرانه مطالعه در جامعه داشته باشند. و باید این مهم گفته شود که توسعه کتاب

برگزیدگان بخش گزارش

در نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» در سال پایانی قرن در موضوعات «کتابخانه»، «کتابدار»، «کتاب خوان»، «اهدای کتاب»، «کتابخانه و خانواده»، «مسئولیت اجتماعی نهاد کتابخانه های عمومی کشور»، «ترویج فرهنگ مطالعه»، «برگزاری محافل تخصصی در طول سال با رویکرد مورد نیاز ملی و استانی» مانند: «محافل ادبی»، «فضای مجازی و کتابخانه»، «توجه به نقش آموزش در کتابخانه های عمومی» و... برگزار شد.

● هیأت داوران ضمن تقدیر از آثار ارسالی در بخش گزارش و آثار فراوان دریافت شده، سمیرا باباجان پور را به عنوان نفر اول، الهام بهروزی را به عنوان نفر دوم و زهره کریم زاده و معصومه درخشان را به طور مشترک به عنوان نفر سوم این بخش انتخاب کرد.

سمیرا باباجانیپور نفر اول بخش گزارش

تنها مرکز فرهنگی روستاهای غرب تهران در روزهای شیوع کرونا، مجازی خدمات می‌دهد

یک کتابخانه برای ۱۳ روستا!

«مهدی رضانی»، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، آذرماه امسال گفته بود ۷۶۴ کتابخانه روستایی در کشور وجود دارد که یک چهارم کتابخانه‌های عمومی کشور را تشکیل می‌دهند. او با تأکید بر این موضوع که کتابخانه‌های روستایی ظرفیت مهم، فراگیر و اثرگذاری هستند، وجود آنها را یک ارزش محسوب کرده بود که برایشان سرمایه‌گذاری شده است و در اولویت توسعه کتابخانه‌های عمومی قرار گرفته‌اند.

با این مقدمه، لازم است بدانید در غرب تهران با وجود روستاهای متعدد که همه‌شان دارای جمعیت قابل توجه و دارای سکونت هستند، تنها یک کتابخانه روستایی وجود دارد و آن هم در روستای «کیگا» و با ۲۵ کیلومتر فاصله از شهر تهران. به همین دلیل در این گزارش با توجه به اهمیت کتابخانه‌های روستایی در گسترش و توسعه فرهنگ مطالعه به‌ویژه در

از اهالی کیگا در ماه‌های زمستان در روستا اقامت کرده و در فصل گرما به امامزاده داود(ع) می‌روند. اهالی این روستا بومی بوده و از بدو تولد در این روستا اقامت داشته‌اند. به همین دلیل، بیش از آنکه مهاجری باشند، مهاجر فرست بوده و از مهم‌ترین دلایل این مهاجرت، ادامه تحصیل فرزندان در مقطع متوسطه و سختی زندگی در فصل زمستان است.

● ۵ هزار جلد کتاب و ۹۱ عضو فعال

آنچه در نگاه نخست از کتابخانه عمومی به ذهن ما متبادر می‌شود، سالن مطالعه و کتابداری است که در بخش مخزن و منتظر

میان اهالی روستا، ظرفیت‌های این کتابخانه را بررسی کردیم.

کتابخانه عمومی شهدای کیگا، در روستایی به همین نام قرار دارد. کیگا ۵۰۰ نفر جمعیت ثابت و ۲ هزار نفر جمعیت متغیر دارد و یکی از روستاهای کوهستانی غرب تهران است. در این روستا غیر از یک مسجد، یک خانه بهداشت نیمه تعطیل و این کتابخانه، هیچ مکان عمومی دیگری وجود ندارد.

مسجد تنها در ساعات نماز و خانه بهداشت در ایام گرم سال و البته در صورت وجود بهیار فعال است. بنابراین، کتابخانه عمومی شهدای کیگا تنها مکان عمومی البته فرهنگی این روستا است که از ۸ صبح تا ۲ بعد از ظهر به ارائه خدمات می‌پردازد. کیگا روستایی با صفا و دارای مردمی مهربان است. این روستا یکی از روستاهای منطقه «امامزاده داود» (ع) به شمار می‌رود. برخی

«کتابخانه عمومی روستای کیگا تنها مکان فرهنگی این محدوده است. یعنی از روستای «سولقان» تا امامزاده داود(ع) که حدود ۱۰ روستا را شامل می‌شود، تنها همین کتابخانه عمومی وجود دارد.» او ادامه می‌دهد: «خدمات کتابخانه‌های عمومی سراسری است. یعنی وقتی شما در یک کتابخانه عمومی عضو می‌شوید، می‌توانید از خدمات همه کتابخانه‌های عمومی در سراسر کشور استفاده کنید. تنها یک حق عضویت ناچیز و

نشسته است تا مراجعان برای امانت گرفتن کتاب به آنجا بیایند. اما کتابخانه‌های عمومی مدتی است که کارکردهای خود را بازتعریف کرده‌اند. به همین دلیل، کتابخانه عمومی امروز دیگر یک فضای بی‌روح برای مطالعه پشت کنکوری‌ها نیست. «زینب فتحعلی»، کتابدار کتابخانه عمومی شهدای کیگا است که فعالیت‌های متنوع فرهنگی و آموزشی را در این کتابخانه تدارک می‌بیند. او درباره خدمات این کتابخانه می‌گوید:

هادی ناصری /مدیرکل کتابخانه‌های عمومی
استان تهران

راه‌اندازی کتابخانه سیار روستایی

روستاهای غرب تهران به سبب شرایط اقلیمی و داشتن کودکان و نوجوانان با استعداد و ساکنان تحصیلکرده، به دلیل دسترسی مناسب به امکانات آموزشی مرکز شهر و البته وجود فراغت فراوان، ظرفیت بالقوه‌ای برای انجام فعالیت‌های فرهنگی به‌ویژه فعالیت‌های کتاب‌محور هستند. غیر از مسجد و امامزاده، تقریباً هیچ مکان عمومی فرهنگی در این روستاها فعال نیست و همین جای بسی تعجب است. وجود کتابخانه عمومی روستای کیگا که آن هم در سال ۱۳۸۸ از سوی سازمان «مسکن و شهرسازی» و با کمک مالی خیران ساخته شده است، یک ظرفیت بالقوه برای ارائه خدمات به جامعه روستایی غرب تهران با حدود ۱۴ هزار نفر جمعیت است. با این سؤال که چرا در روستاهای دیگر غرب تهران کتابخانه عمومی ساخته نمی‌شود، به سراغ «هادی ناصری»،

هزینه صدور کارت از اعضا گرفته می‌شود. با این حال، غیر از خدمات معمول کتابخانه، ما فعالیت‌های متنوع فرهنگی و البته برگزاری کلاس‌های آموزشی را هم برای مخاطبان خود تدارک می‌بینیم.»

فتحعلی تصریح می‌کند: «کتابخانه شهدای کیگا با زیر بنای ۱۶۵ مترمربع است. این کتابخانه دارای سالن مطالعه و بخش کودک و مخزن کتاب است و ۵ هزار نسخه کتاب و ۹۱ عضو فعال دارد. بر اساس آمار

موجود، سالانه حدود هزار و ۵۰۰ نسخه کتاب امانت می‌دهیم.»

او ادامه می‌دهد: «از زمان همه‌گیری «کرونا» فعالیت‌های فیزیکی کتابخانه با دستور ستاد ملی «مبارزه با کرونا» تعطیل شده است، ما برای اینکه خدمات فرهنگی‌مان را تعطیل نکنیم، همه فعالیت‌ها را به فضای مجازی منتقل کردیم. اکنون در فضای مجازی، صفحه‌ای راه‌اندازی کردیم که با استقبال زیادی نیز مواجه شده است.»

مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان تهران؛ می‌رویم. او می‌گوید: «نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور براساس سیاست‌های مصوب خود در روستاهایی که دارای جمعیت بالای ۲ هزار و ۵۰۰ نفر هستند، می‌تواند کتابخانه ایجاد کند. علاوه بر این نهاد، کتابخانه‌های عمومی کشور بر اساس قانون، بودجه‌ای برای ساخت کتابخانه ندارد و در قانون تنها به‌عنوان یک بهره‌بردار مورد توجه قرار گرفته است. بر این اساس، تعداد قابل توجهی از روستاها از داشتن کتابخانه محروم شدند و هیچ‌گاه صاحب کتابخانه نمی‌شوند. برای حل این مشکل، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، ۲ راهکار ارائه کرده است. نخست «ایجاد پیشخوان کتاب» و دوم «راه‌اندازی کتابخانه سیار». او در ادامه می‌افزاید: «کتابخانه کیگا که با همت خیران و البته سازمان مسکن و شهرسازی ساخته شده است، می‌تواند مرکز ارائه خدمات به روستاهای اطراف نیز باشد. امروز کتابخانه‌های عمومی خدمات خود را گسترده‌تر کرده‌اند و به‌عنوان مراکز فرهنگی چند منظوره مورد توجه قرار گرفته‌اند. برگزاری کلاس‌های آموزشی، دوره‌های مشاوره، برگزاری جلسات نقد، بررسی و رونمایی

کتاب از جمله خدمات مهمی هستند که در کتابخانه‌های عمومی ارائه می‌شوند.» ناصری تأکید می‌کند: «اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان تهران به‌عنوان یک دستگاه بهره‌بردار آماده است در صورت فراهم آمدن زیرساخت‌ها نسبت به تجهیز و بهره‌برداری حداکثری از امکانات اقدام کند.»

مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان تهران در ادامه با بیان اینکه کتابخانه عمومی در روستای کیگا فرصت خوبی برای توسعه فعالیت‌های کتابخانه‌ای است، می‌گوید: «در صورتی که دستگاه‌های مربوط به تعهدات خود عمل کنند و یا خیران نسبت به اهدای اتوبوس برای کتابخانه سیار اقدام کنند، ما آماده‌ایم ضمن تجهیز آن و با مرکزیت کتابخانه عمومی شهدای کیگا، کتابخانه سیار نیز در این منطقه راه‌اندازی کنیم که به واقع اقدام مبارکی خواهد بود. همان‌گونه که به تازگی در ایام دهه فجر در بهمن ماه، کتابخانه سیار «پار مهربان ۱۰» را در منطقه شمیرانات و با هدف ارائه خدمات به روستاهای شمال تهران راه‌اندازی کردیم و مورد استقبال نیز قرار گرفت.»

الهام بهروزی نفر دوم بخش گزارش

ایبنا گزارش می‌دهد؛

داستان مادر برازجانی که داغ مرگ فرزند را تبدیل به عشق به کتاب کرد

یک بانوی اهل شهرستان برازجان که ۷ سال پیش فرزند نوجوان خود را در یک سانحه تصادف از دست داد، در اقدامی خیرخواهانه با هدف ترویج فرهنگ کتابخوانی، یک کتابخانه را در مدرسه‌ی محل تحصیل فرزندش برپا کرده و خود عهده‌دار کتابداری در آن شده است.

خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) در بوشهر- الهام بهروزی: مانوس شدن با کتاب می‌تواند تمام ناشت‌ها و نبودن‌ها را تسکین دهد. با کتاب می‌توان حال خوش و انسان‌ماندن را تجربه کرد. من این‌ها را در نگاه مادری یافت‌م که نوجوان از دست رفته‌اش را میان کتاب‌های کوچک و بزرگ قفسه‌های کتابخانه یک مدرسه جست‌وجو می‌کند. او راه‌های زیادی رفته تا بتواند جای خالی «عبدالرحیم» را برایش پُر کند؛ اما هیچ‌کدام نتوانست درد جانکاهش را تسکین دهد.

درست ۱۳ آذرماه ۹۱ بود که خبر تصادف مرگبار عبدالرحیم، شیرازه وجود مادر را در هم ریخت و او یک سال با دنیا و هر آنچه نامش زندگی بود، قهر کرد و تمام لذت‌های دنیا را پشت در اتاقی تاریک گذاشت؛ اما عبدالرحیم در عالم خواب او همچنان حضور داشت و دائم از مادر گله‌مند بود که چرا پرونده‌اش را از مدرسه گرفته و مانع از مدرسه رفتن او شده است. این خواب‌ها همچنان ادامه داشت تا یکی از شب‌ها بعد از یک سال، عبدالرحیم در حالی که چند کتاب در دستش بود، به خواب مادر آمد و گفت که دارد به مدرسه می‌رود. مادر با دیدن کتاب‌ها در دست فرزند نوجوان خود، حس خاصی در دلش شروع به غلیان می‌کند

کرد تا به سهم مادرانه خود زمینه را برای دانایی‌افزایی «عبدالرحیم‌ها»ی دیگر برای مسئولیت‌پذیری و نقش‌آفرینی در جامعه فراهم کند؛ اقدامی که نه تنها تحسین‌برانگیز است، بلکه می‌تواند الگویی برای دیگران باشد.

«فرحناز پولادی» (مادر زنده‌یاد عبدالرحیم زاهدی‌زاده) با حمایت دلگرم‌کننده همسرش و همراهی مدیر و معلمان دبیرستان شهید بهشتی برازجان و برخی از دستگاه‌های دولتی، کتابخانه‌ای به نام پسر جوان مرگش در سال ۹۳ در این دبیرستان راه‌اندازی کرد. وی با هزینه شخصی ۸۰۰ جلد کتاب درسی و غیردرسی با موضوعات علمی، تاریخی، روانشناسی، ادبیات، دینی و مذهبی برای تجهیز این کتابخانه تهیه کرد و خود به‌عنوان کتابدار در این کتابخانه مشغول به فعالیت شد.

این کتابدار افتخاری و مادر داغ‌دیده در خصوص انگیزه خود از راه‌اندازی این کتابخانه به خبرنگار ایننا گفت: پسر من به کتاب علاقه داشت و در کنار کتاب‌های درسی زیاد مطالعه می‌کرد. از این رو، تصمیم گرفتم با راه‌اندازی این کتابخانه کوچک راهش را ادامه دهم و از وقتی که این کتابخانه را راه‌اندازی کردم، روحم واقعا آرام شده و در میان کتاب‌ها و شادی بچه‌ها، غم‌هایم را تا حدی فراموش می‌کنم.

او افزود: من خیلی به عبدالرحیم وابسته بودم و در نبودش بی‌تابی می‌کردم. شب بعد از راه‌اندازی کتابخانه، به خوابم آمد و برای اولین بار پس از رفتنش لبخند را بر چهره‌اش دیدم و با رضایت به من گفت: «مامان خسته نباشی!». فکر می‌کنم عبدالرحیم هم الان آرام است؛ چون با دیدن دوستانش در کتابخانه خوشحال است.

پولادی ادامه داد: امروز استقبال نوجوانان

و روز بعد راهی دبیرستانی می‌شود که پسر جوان مرگش آنجا درس می‌خوانده و طرحی مبنی بر راه‌اندازی یک کتابخانه کوچک به نام فرزندش در این مدرسه به مدیر پیشنهاد می‌دهد که این طرح با موافقت مدیر مدرسه روبه‌رو می‌شود.

پس از شنیدن این قصه پُر سوز و گداز بر آن شدم تا به سراغ این مادر بروم که سعی کرد با پیوند دادن نام پسرش با کتاب، اندوه نبود جگرگوشه‌اش را التیام بخشد و از آن پس به عنوان کتابدار کتابخانه‌ای پُر از کتاب‌های درسی و غیردرسی، پاسخگوی سوالات ذهنی «عبدالرحیم»‌های دیگرش باشد. از این‌رو، با کمک یکی از دوستان کتابخوان شماره این مادر برازجانی را پیدا کردم و به هم گپ و گفتی کوتاه اما از جنس امید و دانستن پرداختیم.

شاید پیش از این بارها و بارها با کارهای نوع‌دوستانه و انسانی ایرانیان در سوگ عزیزانشان روبه‌رو شده باشیم؛ اما کمتر با کاری نظیر آنچه خانم «پولادی» برای زنده نگهداشتن نام و یاد نوجوان از دست رفته‌اش انجام داده، برخورد کرده باشیم؛ او کتاب را برای تسکین نبود «عبدالرحیم» انتخاب

اما از سال گذشته تاکنون پس از انتخاب ۱۰ کتابدار از میان دانش‌آموزان تنها دو روز در هفته (دوشنبه و چهارشنبه) در کتابخانه حاضر می‌شوم و به فرزندانم کتاب امانت می‌دهم و در روزهای دیگر هم به‌صورت شیفتی هر روز دو دانش‌آموز به کتابداری در زنگ تفریح می‌پردازند.

پولادی در ادامه با بیان اینکه کمک به رشد سرانه مطالعه و تقویت زیرساخت‌ها در راستای گسترش فرهنگ کتابخوانی گام مهمی در ارتقای فرهنگ جامعه است، افزود: قطعاً برگزاری جشنواره‌ها، راه‌اندازی کتابخانه در مدارس و حتی نقاط دوردست یا آسیب‌خیز، پویش‌ها، مسابقات و اجرای ایده‌های خلاقانه کتابخوانی می‌تواند به رشد این حوزه کمک کند. کتاب زمینه‌ساز ترقی و پیشرفت یک جامعه است، بنابراین در راستای پیشبرد اهداف آموزشی و فرهنگی هر کدام به سهم خود باید فرهنگ مطالعه و کتابخوانی را ترویج بدهیم.

مادر مرحوم عبدالرحیم زاهدی‌زاده تصریح کرد: بدون شک خواندن کتاب در بهتر تربیت کردن فرزندان تاثیر دارد؛ زیرا آگاهی و بینش حاصل از مطالعه می‌تواند ما را در این زمینه یاری کند. توصیه‌ام به والدین این است که علاوه بر درس خواندن، فرزندان‌شان را

از کتاب و میزان مطالعه مفید آنها بسیار کم شده است. بنابراین به‌دلیل ضعف‌هایی که در حوزه کتابخوانی وجود داشت و تاثیر مهم کتاب در زندگی انسان‌ها، دوست داشتم برای فرزندان نوجوانم کاری در حوزه کتابخوانی انجام دهم. هرچند من پسر را در نوجوانی از دست دادم؛ اما همه دوستان و هم‌سن و سال‌های او، فرزندان من هستند و اگر بتوانم کار مثبت و حرکت خوبی برای‌شان انجام دهم، بدون تردید قلب پسر من شاد خواهد شد و آرامش خواهد داشت.

وی درباره هدف خود از راه‌اندازی این کتابخانه و انجام فعالیت‌های کتابداری در آن توضیح داد: این کتابخانه با هدف کمک به دانش‌آموزان و دانشجویان نیازمند در تهیه کتاب‌های درسی، کمک‌درسی و افزایش سرانه مطالعه در جامعه دانش‌آموزی و ارتقای سطح فرهنگی شهر تاسیس شد. پس از راه‌اندازی این کتابخانه بر این عقیده بودم که با خدمت‌رسانی به دانش‌آموزان در حوزه کتاب و امانت آن می‌توانم مفید واقع شوم. از همین رو، در سه سال اول به‌صورت مستمر (به استثنای آذرماه که برایم تداعی‌کننده خاطرات تلخ نبودن عبدالرحیم است) به‌عنوان کتابدار در کتابخانه حضور داشتم؛

به خواندن کتاب‌های خوب غیردرسی نیز تشویق کنند تا آثار مثبت آن را در زندگی فرزندان، خود و جامعه شاهد باشند.

وی در خصوص میزان مطالعه خودش نیز گفت: من سعی کرده‌ام در زندگی روزمره و کنار کارهای دیگر کتابخوانی را از یاد نبرم و به آن اهمیت بدهم، به همین خاطر برای این کار نیز وقت گذاشته و افراد و اطرافیانم را نیز به مطالعه تشویق می‌کنم. به یقین هیچ‌کسی از خواندن ضرر نکرده، کتاب دوست هنرمند و سودمند و یک معلم دانا برای انسان است.

دارد.

این مادر دوستدار کتاب در پایان یادآور شد: با توجه به شرایط کنونی و آمارهای مایوس‌کننده در حوزه کتاب باید کاری کرد تا مردم و به‌خصوص کودکان، نوجوانان و دانش‌آموزان با کتاب آشنی کنند. اقداماتی مثل هدیه دادن کتاب، گنجاندن زنگ مطالعه در میان ساعات مدرسه، تبلیغات و نشر و معرفی کتاب‌های خوب. من امروز در لبخند همه دانش‌آموزان و بچه‌ها لبخند و شادی پسریم را می‌بینم. واقعا موفقیت و درس خواندن‌شان برایم لذت‌بخش است. امیدوارم روزی برسد که کتاب در سبد خرید روزانه هر ایرانی سهم قابل قبولی داشته باشد.

فرحناز پولادی یکی از مادران ایرانی است که تلاش کرد برای زنده نگهداشتن نام و یاد نوجوان از دست داده‌اش کتابخانه‌ای را به نام فرزندش در مدرسه محل تحصیل او در برازجان راه‌اندازی کند و با جاری ساختن رود کتاب خنکای دانستن را به روح نوجوانان برازجانی و هم‌سن و سالان عبدالرحیمش هدیه کند. این اقدام فرهنگی می‌تواند تلنگری هم به جامعه و هم به مسئولان باشد که به نقش التیام‌بخش کتاب و آثار مثبت آن در تسکین دردهای پیدا و پنهان افراد اشاره دارد.

پولادی با بیان اینکه وقتی کتاب می‌خوانیم با دنیا و رویاهای تازه‌ای روبه‌رو می‌شویم، تصریح کرد: چراکه در لابه‌لای صفحات و خطوط کتاب‌ها با تجربیات و سرگذشت آدم‌های مختلف با فرهنگ‌های متفاوت آشنا می‌شویم، پس طبیعی است که کمتر دچار اشتباه می‌شویم، چون تجربیات زیادی را از شخصیت‌های کتاب‌ها آموخته‌ایم و از کارهای درست آنها الگو می‌گیریم؛ چراکه سرانجام آن در کتاب‌ها برایمان روایت شده است. بدون شک کسی که با کتاب مانوس است، نسبت به خود و جامعه پیرامونی‌اش آگاه‌تر بوده و قطعا احتمال کمتری برای انتخاب مسیر اشتباه از سوی آن فرد وجود

زهره کریم زاده به طور مشترک نفر سوم بخش گزارش

دست دوستی با کتاب در سایه مشغله‌های زنانگی

کرمانشاه- ایرنا- اگر زنان جامعه ما در کنار مشغله‌ها و وظایف متعدد خانه‌داری و شغلی، دست دوستی به سمت کتاب بلند کنند نه تنها سلامت فکری و روحی خود و فرزندان را تضمین می‌کنند بلکه جامعه را از یک بحران بزرگ فرهنگی نجات می‌دهند.

مطالعه چه به قصد لذت باشد و چه به قصد افزایش دانایی، در هر صورت موجب تغییر اندیشه و نگرش و در نهایت بهتر عمل کردن در زندگی می‌شود و بی شک کتابخوان شدن زنان و مادران، جامعه را از بحران بزرگ فرهنگی نجات می‌دهد.

برخی از نویسندگان و اهالی اهل قلم معتقدند که بخش عمده ای از بانوان کرمانشاهی، به دلیل ایثار و از خودگذشتگی بالایی که همواره نثار فرزند و خانواده می‌کنند، وقت کمتری را به خواندن و دوستی با کتاب اختصاص می‌دهند و برخی دیگر معتقدند که هیچ بهانه ای برای مطالعه نکردن کتاب آن هم برای چند دقیقه در روز نباید داشته باشیم.

کرمانشاهی که زن هستند به دلیل بهانه هایی همچون مشغله های بالای کاری و یا خانوادگی، با دنیای کتاب خداحافظی کرده اند.

مهناز مرادی معتقد است، نداشتن وقت برای خواندن کتاب یک خودفریبی بزرگ است چرا که پرمشغله ترین افراد هم می توانند روزانه ۲۰ دقیقه را به خواندن اختصاص دهند و این امر را می توانند جایگزین سریال و یا فیلم های بی محتوا و یا فعالیت غیرضروری در فضای مجازی کنند.

وی ادامه داد: به نظر من بهترین راه برای کتابخوان شدن زنان خانه دار و پرمشغله استفاده از داستان صوتی است و امروز دسترسی به کتاب الکترونیکی بسیار راحت تر از دسترسی به کتاب کاغذی است. این نویسنده کرمانشاهی افزود: با این حال کتاب کاغذی را بر کتاب صوتی ترجیح می دهم اما زمان اندک و هزینه بالای کتاب من را وادار می کند تا به کتاب صوتی متمایل شوم، اگرچه خرید کتاب صوتی از برخی از سایت ها با پرداخت هزینه ای مقدور می شود اما کانال های تلگرامی وجود دارند که می توان کتاب را به صورت رایگان از آن دانلود کرد که تنها به حجم کمی از اینترنت نیاز دارد.

نباید اجازه داد در روزگاری که استفاده و رفتن به فضای مجازی به سرگرمی اغلب افراد تبدیل شده کتاب که از آن همواره به عنوان یار همیشگی یاد می شود مورد غفلت و مظلومیت واقع شود.

استفاده از کتاب های صوتی، هدفدار کردن مطالعه و درست خواندن کتاب نه تنها به زنان استان ما انگیزه، خلاقیت و بینش بیشتر می دهد بلکه کتاب خواندن را به عادت تبدیل می کند و از فرد، یک کتابخوان حرفه ای می سازد که بهتر است به مناسبت قرارگیری در هفته کتاب و کتابخوانی به این موضوع بیشتر پرداخته شود.

● زنان پرمشغله کتاب صوتی گوش دهند

چنانچه نویسنده کرمانشاهی کتاب «فانوس های خیس» به ایرنا اظهار داشت: بسیاری از نویسندگان و کتاب دوستان

● کتاب اگر اولویت داشته باشد زمان پیدا می‌شود

در ادامه یک پژوهشگر ادبی به ایرنا، اظهار داشت: زنان به عنوان موثرترین مهره در یک خانواده اگر به کتاب خواندن عادت کنند حتما فرزندان‌شان نیز به سمت کتاب و کتابخوانی روی می‌آورند.

فرزانه کرمی تاکید کرد، در وهله اول زنان باید به ارزش کتاب و جایگاهش در زندگی پی ببرند و آن را در اولویت‌ها قرار دهند، به طور قطع هر چیزی که برای ما اولویت داشته باشد، وقت و زمان برای آن اختصاص خواهیم داد.

وی اضافه کرد، برای کتابخوانی حتی اگر کمترین زمان هم در نظر بگیریم قدم بسیار مهمی برداشته ایم و می‌توانیم به تدریج به مدت زمان مطالعه اضافه کنیم و یا کتاب را جایگزین برنامه‌های کم اهمیت‌تر کنیم. این فعال ادبی ادامه داد: هم اکنون برای زنانی که زمان کمتری دارند، کتاب صوتی یک جایگزین بسیار مناسب است که اتفاقاً در سال‌های اخیر بسیار پرطرفدار بوده و موفق شده جای خوبی در زندگی زنان پرمشغله باز کند چراکه یک پروسه

همزمان است و نیاز به وقت مجزا ندارد.

● زمانی که کتابخوانی جزء وظایف زن قلمداد نشود

کرمی خاطرنشان ساخت، معمولاً از دیدگاه سیاسی، مذهبی و فرهنگی، زن‌ها وظایف عمده و فراوانی دارند که کتاب و کتابخوانی جزئی از هیچ‌کدام به شمار نمی‌رود اما در سال‌های اخیر گروه‌ها و نهادهای کوچک سعی کرده‌اند که به شکل انجمن‌های کتابخوانی بیشتر به این مسئله روی بیاورند.

وی ادامه داد: اگر ما بخواهیم در آینده زنان کتابخوانی داشته باشیم باید در وهله اول مادران کتابخوانی باشیم و از کودکی در دنیای فرزندان به ویژه دختران کتابخوانی را نهادینه کنیم.

کرمی معتقد است، باید به فرزندان کتاب هدیه دهیم تا بخوانند و دانسته‌های خود را بیان کنند، به این شکل هم به

پیشنهاد شود برای او ساده‌تر است.

فتاحی اضافه کرد، مطالعه کتاب توسط مادران می‌تواند یک استفاده دو سویه داشته باشد به این معنی که مادر می‌تواند در عین حال که کتاب را مطالعه می‌کند همان لحظه کتاب را برای کودکش هم بخواند که در این صورت زیبایی دو چندان می‌شود و در عین حال مجرای کتابخوانی اتفاق افتاده است.

فتاحی با بیان اینکه خواندن کتاب‌های کم حجم و داستان‌های کوتاه یکی از راهکارهای علاقه‌مند کردن افراد به مطالعه است، ادامه داد: افراد و مادرانی که به دلیل مشغله زیاد فرصت کمی برای مطالعه دارند می‌توانند از کتاب‌هایی که چند داستان کوتاه، حکایت و یا ضرب‌المثل‌های کوتاه را در خود جای داده‌اند استفاده کنند و آنها را مطالعه کنند.

به گفته او، مطالعه کتاب و موضوع آن به نوع علاقه و سلیقه افراد بستگی دارد، می‌تواند در زمینه‌های ادبی، اجتماعی، اقتصادی و غیره باشد. هدف اصلی ما بحث مطالعه افراد است و هر شخصی با توجه به طرز فکر و جذابیتی که کتاب‌های مورد علاقه‌اش دارند می‌تواند به مطالعه بپردازد.

فتاحی ادامه داد: کتاب‌های صوتی راهکار دیگری برای افراد پرمشغله است، به عنوان مثال خانمی که در آشپزخانه مشغول

خواندن عادت می‌کنند و هم اینکه بینش و دقت آنان بالاتر می‌رود و قدرت بیان و تحلیل آنان پرورش می‌یابد.

● از کتاب‌های کم حجم شروع کنیم

در ادامه مدیرکل کانون پرورش فکری کودک و نوجوان استان کرمانشاه در گفت‌وگو با ایرنا، براین باور است، اگر به دنبال این باشیم که هر زمان وقتی پیدا شد به مطالعه بپردازیم به نظر نمی‌آید که به موفقیت برسیم، همان‌طور که زمانی را در روز برای خوردن غذا و انجام کارهای دیگر اختصاص می‌دهیم باید زمانی هم برای روحمان در نظر بگیریم، چون روح ما هم به چیزی نیاز دارد تا به او انرژی، لذت، درک و شعور بدهد و به عبارت بهتر روح به غذا نیاز دارد.

مهناز فتاحی ادامه داد: پدر، مادر، فرزندان و همه افراد جامعه حتی مادران پرمشغله با وجود مشغله‌های کاری و ذهنی که دارند، باید دقایقی از زندگی را برای کتاب خواندن صرف کنند و زمانی را برای مطالعه کتاب در نظر بگیرند.

این نویسنده کرمانشاهی ادامه داد: حال اینکه این زمان و وقت چقدر است؟ کم یا زیاد، بستگی به افراد و برنامه‌های روزانه زندگیشان دارد، به عنوان مثال اگر به یک خانم بگوییم که یک رمان طولانی را بخواند شاید استقبال نکند و برای او سخت باشد اما اگر مطالعه یک مجموعه داستان‌های کوتاه یا یک کتاب کوتاه به او

اند بلکه نداشتن مطالعه باعث ادامه دادن راه‌های اشتباه در زندگی شده و افراد دچار آسیب‌ها و مشکلاتی خواهند شد.

● کتاب خواندن یک عادت است

اما مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه در گفت و گو با ایرنا، اظهار داشت: لزوماً با استفاده از کتاب‌های صوتی و یا مطالعه کتاب‌های کاغذی، افراد کتاب-خوان نمی‌شوند، کتابخوانی یک عادت است و کسی که اهل مطالعه و خواندن کتاب است در هر شرایطی که باشد سعی می‌کند روزانه حداقل زمانی را به مطالعه کتاب چه صوتی، چه دیجیتالی و یا کاغذی اختصاص دهد و یا حتی می‌تواند به مطالعه روزنامه یا نشریات بپردازد.

معصومه حسینی خونسار ادامه داد: در چند سال اخیر کتابخانه‌های عمومی به مراکز فرهنگی تبدیل شده‌اند یعنی سعی کرده ایم کتابخانه‌ها را از حالت سنتی خارج کنیم و کارهای فرهنگی را در اولویت قرار دهیم که برگزاری نشست‌های کتابخوانی، تحلیل و بررسی کتاب و نقد کتاب از آن جمله است و با این کار قصد داریم مردم و

پختن غذا است می‌تواند از این روش استفاده کند ضمن اینکه می‌تواند همزمان کارهای خود را انجام دهد.

● اگر زنان کتابخوان نباشند

فتاحی با تاکید بر اینکه مطالعه و خواندن کتاب تاثیر بسزایی در مصون ماندن افراد از آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در جامعه خواهد داشت، گفت: اگر مردم به این باور برسند که مطالعه کتاب تا چه حد می‌تواند آنها را از گزند آسیب‌ها و بسیاری از مشکلات در جامعه در امان نگه دارد هیچ‌گاه از مطالعه دوری نمی‌کنند. کتاب باعث می‌شود ذهن و تفکرات افراد دگرگون شود و دید او نسبت به بسیاری از مسایل عوض شود.

وی معتقد است، کتاب‌ها به مردم درس می‌دهند و راه و روش درست زندگی کردن را می‌آموزند و در خیلی از مشکلات و مسائل زندگی راهگشا هستند و می‌توان از نکاتی که در آنها است به خوبی در زندگی استفاده کرد، جامعه ای که افراد، زنان و مادران کتابخوان نداشته باشد نه تنها نکات خوب و آموزنده‌ای را یاد نگرفته-

افراد کتابخوان را به یک کتابخوان حرفه‌ای تبدیل کنیم.

● برای تربیت کتابخوانان حرفه‌ای چه کرده‌ایم؟

حسنى خونسار با بيان اينكه صرف مطالعه كردن يك يا چند جلد كتاب در هفته نمى‌تواند افراد را به يك كتابخوان حرفه‌اى تبديل كند، گفت: هدف ما از برگزاري فعاليت‌ها و نشست‌هاى فرهنگى، حرفه‌اى كردن افراد در مطالعه كتاب است تا افراد تشخيص بدهند كه چه كتابى براى آنها مفيد است و بايد آن را مطالعه كنند و ديگر اينكه بتوانند كتاب را مورد نقد و تحليل قرار دهند.

اين مسوول معتقد است، نقد و بررسى كتاب هم براى مطالعه كننده مفيد است و هم براى نويسنده، تا بتواند در آثار بعدى خود، از نقدها و تحليل‌ها در بالا بردن سطح كيفى آثارش استفاده كند. بيش از نيمي از مخاطبان كتابخانه‌هاى كرمانشاه را تشكيل مى‌دهند

وى با بيان اينكه نزديك به ۷۲ هزار نفر عضو كتابخانه‌هاى عمومى استان هستند، افزود: از اين ميزان نزديك به ۴۰ هزار نفر را زنان و دختران تشكيل مى‌دهند.

حسنى خونسار در خصوص فعاليت‌هاى كه در زمينه تشويق افراد به مطالعه كتاب انجام شده گفت: دو ليگ دانش آموزى و يك ليگ دانشجويى در همين راستا برگزار شده كه مورد استقبال هر دو گروه واقع شد. اين فعال فرهنگى ادامه داد: بانوان خانه‌دار هم بخش عمده‌اى از مخاطبان و مراجعه كنندگان كتابخانه‌هاى عمومى استان هستند و بيشتر علاقه‌مندى آنها كتاب‌هاى داستان، ادبيات فارسى و روانشناسى است و به نظر مى‌رسد براى مادران جدائى از اينكه شاغل باشند يا خانه‌دار، بايد كلاس آموزش قصه‌گويى برگزار شود تا ياد بگيرند كه چگونه بايد براى كودكان خود قصه بگويند. وى تاكيد كرد، اميدواريم با معرفى كتاب‌هاى مفيد، آگاهى را به مردم هديه بدهيم.

معصومه درخشان به طور مشترک نفر سوم بخش گزارش

زنگ کتاب در دل روستاهای آذربایجان / «بانوی کتابدار» سفیر آرزوهای دختران روستا

فاطمه وحدانی کتابدار کتابخانه ولیعصر تبریز سفیر آرزوهای دختران روستاست که آرزوهای آنها را به گوش مسوولان و خیران برساند تا با همدلی و مشارکت یکدیگر کتابخانه‌ای بسازند پر از کتاب که آگاهی و دانایی به آنها هدیه کند.

خبرگزاری فارس - معصومه درخشان: ساعت ۱۰ و نیم صبح روز پنجشنبه است. به همراه بانویی (فاطمه وحدانی) راهی جاده می‌شوم که دلش به عشق بچه‌های روستا می‌تپد. مقصد حرکتان روستای «کرگان قدیم» از توابع شهرستان بستان‌آباد است، در این روستا بچه‌هایی چشم انتظار این بانوی پاک سرشت هستند که برایشان آگاهی هدیه می‌برد. آگاهی با طعم کتاب.

می‌شویم صدای جیغ و داد و کف و سوت
بچه‌های روستا که بیشترشان دانش‌آموز
مقطع دبستان و پیش‌دبستانی هستند بلند
می‌شود، خوشحالی آنها برای گرفتن کتاب و
هدیه‌هایی که بانوی کتابدار تبریزی برایشان
هدیه آورده است وصف شدنی نیست.

جعبه‌های کتاب روی میز چیده می‌شود
و خانم وحدانی به حال و احوالپرسی کردن
با بچه‌های خوشحال روستا می‌پردازد،
از آنها درباره آخرین کتابی که خوانده‌اند، از
نقاشی‌هایی که کشیده‌اند و درس‌هایی که
در مدرسه می‌خوانند می‌پرسد، هر کدام از
آنها در همه‌ای که ایجاد شده به سوالات او
جواب می‌دهند.

فاطمه احمدی، یکی از دختران
دانش‌آموزانی است که کتاب «تولد و رشد
حیوانات در پناه» را معرفی کرده و حدیث
عهدنو کتاب «داستان یک دوستی» را برای
همه تعریف می‌کند و یگانه دین‌دوست هم
دلنوشته‌ای در دست دارد که آن را به خانم
مهربان و باصفایی که باعث آشتی آنها با
کتاب شده است، تقدیم می‌کند.

● زنگ کتاب داریم

بانوی کتابدار نفسی تازه کرده و می‌پرسد

● لبخندی از جنس روشنی و دانایی

از تبریز که بیرون می‌شویم سوز و
سرمای جاده بیشتر خودنمایی می‌کند، ۴۵
دقیقه بعد در روستای «کرگان قدیم» هستیم،
برف پاییزی زودتر از ما خودش را به روستا
رسانده، سرما باعث شده است بچه‌ها در
پایگاه مقاومت بسیج روستا چشم انتظار
دیدن بانوی کتابداری باشند که سختی‌ها
را بر خود هموار کرده و به عشق آنها به
دیدنشان می‌رود و با کوله‌باری از کتاب
برایشان لبخندی از جنس روشنی و دانایی بر
صورتشان نقش می‌زند.

مسئول پایگاه مقاومت روستا به
استقبال‌مان آمده و از اشتیاق بچه‌ها
برای گرفتن کتاب حرف می‌زند، وارد که

«الان زنگ چی داریم؟» و صدای پرهیجان بچه‌های روستا بلند می‌شود «زنگ کتاب داریم».

فاطمه وحدانی، کتاب «زندگی مثل باد است» را برای خواندن انتخاب می‌کند، ابتدا به معرفی کتاب پرداخته و در مورد شناسنامه کتاب، نویسنده، تعداد صفحات، سال انتشار، موضوع کتاب و حتی طرح روی جلد کتاب صحبت می‌کند.

چند دقیقه‌ای که کتاب خوانده می‌شود سکوتی همراه با اشتیاق فضا را در بر می‌گیرد، بانوی کتابدار به صورت عملی آداب کتاب خواندن را نشان می‌دهد و سپس از آنها می‌خواهد چند سطری از کتاب را بخوانند، حالا اشتیاق خواندن کتاب در آنها تقویت شده و می‌خواهند در مورد کتاب‌های گوناگون با همدیگر صحبت کنند.

بعد از تمام شدن خواندن کتاب نوبت به اهدای جوایز فرهنگی می‌رسد، بچه‌های روستا که در جلسه قبلی کتاب‌های امانت گرفته خود را به خوبی خوانده و نقاشی

کشیده بودند هدیه می‌گیرند. البته این هدیه‌ها نه تنها به کتابخوانان برتر پایگاه بلکه تمامی آنها از این هدیه‌ها سهم دارند و خانم وحدانی شروع به اهداء جایزه می‌کند. کتاب، لوازم‌التحریر و بازی‌های فکری از جمله هدایایی است که در بین آنها تقسیم می‌شود.

● کتاب ما را مخترع و دانشمند می‌کند

جیغ و داد و هورای مجدد فضا را پر می‌کند، حالا شلوغ‌کاری آنها نیز گل کرده و به راحتی آرام نمی‌شوند، تک تک آنها با صدای بلند حرف می‌زنند و خواسته‌هایشان را با خانم وحدانی مطرح می‌کنند. ابوالفضل، یکی از پسران روستاست که با خوشحالی خاصی که در چهره‌اش موج می‌زند، می‌گوید: کتاب خواندن علم و دانش ما را زیاد می‌کند، با کتاب خواندن می‌توانیم مخترع و دانشمند شویم.

وقتی از ابوالفضل در مورد آرزویش پرسیدم، گفت: دوست دارم آقا امام زمان (عج) هر چه زودتر ظهور کند، دوست دارم روستای ما یک کتابخانه داشته باشد مثل بچه‌های شهر ما نیز به کتابخانه رفته و در آنجا کتاب بخوانیم. فردی باشد که از کتاب

زندگی خود ما افزایش می‌یابد.
وحدانی امیدوار است، روزی برسد که با
حمایت‌های خیران کتاب قفسه‌های کتاب
و کتابخوانی را در این روستا افزایش داده و
سالی چند بار برای بچه‌های روستا کتاب و
هدیه‌های فرهنگی و هنری آورده و تقدیم
کند.

● ۵۰۰ جلد کتاب اهدا شده است

با حمایت‌های نهاد کتابخانه‌های
عمومی کشور و اداره کل کتابخانه‌های عمومی
آذربایجان شرقی طی سال‌های اخیر ۵۰۰
جلد کتاب به دانش‌آموزان این روستا اهدا
شده و تعداد اعضای پایگاه مقاومت روستای
کرگان قدیم که این کتاب‌ها را امانت گرفته
و مطالعه می‌کنند ۱۰۰ نفر است. کتاب‌ها
شماره‌گذاری شده و برچسب زده می‌شود
تا در زمان امانت دادن و گرفتن کارها به
سهولت و راحتی انجام پذیرد.

● کلیک پس‌انداز کتاب

برایمان حرف بزند.

آرزو، یکی دیگر از دانش‌آموزان این
روستا است که در مورد آینده‌اش می‌گوید:
دوست دارم در آینده یک زن کارآفرین شوم و
برای رسیدن به این جایگاه باید درس خوانده،
مطالعه و اطلاعات زیادی داشته باشم.
بچه‌های روستا دلشان با کتاب است و
اینکه کتابخانه‌ای در این روستا وجود ندارد
دلگیرند، دنوخته‌هایشان بوی کتاب می‌دهد
و اینکه آنها چه فرقی با بچه‌های شهری
دارند که باید از امکانات اولیه محروم باشند؟!

● به فرزندان خود کتاب هدیه دهید

بعد از صحبت‌های دانش‌آموزان حالا
خانم وحدانی روی سخنش را متوجه مادران
کرد و گفت: شما مادران تا می‌توانید برای
فرزندان خود کتاب بگیرید و برایشان کتاب
بخوانید. قدرت بیان و سخنوری آنها را تقویت
کنید، در دیدارهای دوستانه، دید و بازدید،
اقوام و فامیل با همدیگر کتاب بخوانید تا
فرزندان شما را در حال مطالعه و کتابخوانی
بینند.

وی ادامه داد: کتاب‌ها دوستان ما
هستند، هر چقدر ارتباط خوبی با کتاب
داشته باشیم عزت نفس، آگاهی و سطح

می‌شود.

صحبت‌های اولیه با مسوول پایگاه صورت می‌گیرد و حالا یک یک دانش‌آموزان روستا که اکثریت آنها مقطع دبیرستان دوره اول و دوم هستند از راه می‌رسند. جمع ما جمع‌تر می‌شود، حلقه کتابخوانی تشکیل شده و یک به یک به معرفی خود می‌پردازند.

● آرزوی دختران روستا داشتن کتابخانه و سالن مطالعه است

بعد از معرفی خود، کتابی که اخیراً مطالعه کرده‌اند را توضیح داده و از نحوه کتاب خواندن و مزیت‌های کتاب می‌گویند. دانش‌آموزان این روستا نیز از نبودن کتابخانه و حتی سالن مطالعه دل خوشی ندارند. آنها نیز می‌خواهند حداقل یک سالن مطالعه داشته باشند تا بتوانند جایی برای کتاب گرفتن و خواندن برایشان مهیا شود. خانم وحدانی با همه دانش‌آموزان روستا دوست است، آنها را به خوبی می‌شناسد، از زمانی که دختر بچه‌های کوچکی بودند آنها را به خاطر می‌آورد، دخترانی که حالا برای خود خانمی شده‌اند و البته اهل مطالعه.

● دانش‌آموزان روستای «نوجه ده سادات»

در پایان جلسه دو ساعته کتابخوانی، اهداء کتاب، جایزه و خوشحالی خانم وحدانی با دوستان کوچک خود یک قول و قرار می‌گذارند، قول و قرار از جنس کتاب، به آنها توصیه می‌کند یک قلک پس‌انداز کتاب داشته باشند و هر هفته بخشی از پولی که برای خریدن تنقلات صرف می‌کنند در آن قلک پس‌انداز کرده و برای خودشان کتاب بخرند و بخوانند و به دیگران هم هدیه دهند.

حال خوش کتاب خواندن، دانش‌آموزان را سر حال‌تر کرده است و حالا ما از آنها با این حال خوبشان خداحافظی می‌کنیم تا به دیدار دانش‌آموزان دیگری در روستای «نوجه ده سادات» برویم.

دوباره راه جاده را در پیش می‌گیریم، نیم ساعتی طول می‌کشد تا به روستای «نوجه ده سادات» بستان‌آباد برسیم این روستا نیز کتابخانه ندارد و دیدار خانم وحدانی با بچه‌های روستا در پایگاه مقاومت بسیج روستا برقرار می‌شود.

قرار شده است، جلسه کتابخوانی راس ساعت ۲ ظهر شروع شود و ما نیم ساعتی زودتر رسیده‌ایم، کتاب‌ها به صورت دسته دسته و گلچین شده در قفسه کتاب جایگذاری

بیشتر دوستدار کتاب‌های علمی، کمک آموزشی، داستان و رمان هستند

کتاب «دره گل سرخ» آخرین کتابی بود که زهرا خوانده است، او با اشتیاق تمام از آن کتاب می‌گوید و درس‌هایی که آموخته است. زهرا می‌گوید: دنیای جذاب کتاب‌ها ما را به دوردست‌ها می‌برد، با زندگی افرادی آشنا می‌شویم که آنها را نمی‌شناختیم، با فرهنگ‌ها و آداب و رسوم شهرها و کشورهای مختلف آشنا می‌شویم. مباحث اجتماعی، دینی، علمی، گردشگری و خلاصه کلی مطالب خوب و مفید یاد می‌گیریم.

● نشست کتابخوانی فعال

اعضای فعال و کتابخوان پایگاه مقاومت روستای «نوجه ده سادات» وقتی کتاب بسیار جذاب و خوبی را مطالعه می‌کنند با هماهنگی و مشورت با سایر دوستان نشست

کتابخوانی برگزار می‌شود تا همه مطالب خوب و مفید این کتاب را به سایر دوستان خود منتقل کنند.

دانش‌آموزان این روستا اطلاعات خوبی در مورد شناسنامه کتاب، موضوع، فهرست‌بندی، نویسنده، تعداد و نوبت چاپ کتاب دارند و داشتن این اطلاعات کار خانم وحدانی را در این زمینه راحت‌تر کرده است.

صحبت‌های محتوایی و موضوعی خانم وحدانی با دانش‌آموزان مقطع دبیرستان بیشتر و بیشتر شده و کتاب‌های کمک آموزشی، بازی‌های فکری و لوازم‌التحریر بین آنها توزیع می‌شود.

حالا صحبت‌هایشان از جنس درد و دل‌های فرهنگی و نیازهای روستاست. خلاءهای فرهنگی، محرومیت‌ها و نبود امکانات کتاب و کتابخوانی آنها را نیز ناراحت می‌کند. از اینکه سالن مطالعه و کتابخانه‌ای ندارند، دلشان گرفته است و از خانم وحدانی می‌خواهند حرف‌ها و صحبت‌های آنها را به مسوولان مربوطه و حتی خیران فرهنگی برسانند تا با همکاری و مشارکت دسته‌جمعی بتوانند از این نوع امکانات بهره‌مند شوند.

بالاترین آرزوی دختران این روستا داشتن کتابخانه‌ای است پر از کتاب که آگاهی و دانایی به آنها هدیه کند و حالا خانم وحدانی که از خود به‌عنوان «کتابدار سیار» نام می‌برد، سفیر آرزوهای دختران روستاست تا آرزوهای آنان را به گوش

مسوولان و خیران برساند تا با همدلی آنها محلی برای خوانش کتاب ساخته شود. جلسه دو ساعته کتابخوانی و حال خوش خواندن در روستای «نوجه ده سادات» نیز به پایان می‌رسد و ما آهنگ بازگشت سر می‌دهیم، به امید روزی که دانش‌آموزان روستایی نیز به آرزوی دلشان برسند.

● نگاه مشتاقانه به کتاب

در مسیر بازگشت دوست دارم خانم فاطمه وحدانی از علاقه‌اش به طرح «کتاب خوانی و اهداء کتاب» به دانش‌آموزان روستایی بگویم و او با یادآوری خاطرات سال‌های گذشته گفت: در سال ۹۲ از سوی نیروی مقاومت بسیج در پارک بستان‌آباد نمایشگاه کتاب برگزار شده بود، مسوولان پایگاه مقاومت روستای کرگان قدیم حدود ۴۰ دانش‌آموز را برای بازدید از نمایشگاه کتاب آورده بودند، وقتی آنها به محل نمایشگاه رسیدند انگار گمشده خود را پیدا کردند، با چه شوق و اشتیاقی کتاب‌ها را می‌دیدند، هیچ‌وقت صحنه تماشای کتاب‌ها را فراموش نمی‌کنم، یکی

از بچه‌های روستا پرسید، «این کتاب‌ها را می‌فروشند» آنها توان خرید نداشتند ولی از دیدن این همه کتاب به‌صورت یکجا خوشحال بودند. همان لحظه به مسوول پایگاه مقاومت بسیج روستا گفتم، «بعد از این من برای دانش‌آموزان روستای شما کتاب می‌آورم».

وی ادامه داد: از سال ۹۲ تاکنون چند سری برای دانش‌آموزان کتاب هدیه آورده‌ام و آنها با شور و اشتیاق پذیرایم بودند.

وحدانی، بزرگ‌ترین و والاترین هدف خود از اجرای طرح کتابخوانی را ترویج فرهنگ مطالعه و کتاب خواندن ذکر کرد و گفت: با مطالعه سطح فکر، کیفیت زندگی و تعالی انسان افزایش پیدا می‌کند.

وی، از سال ۸۰ فعالیت خود را در حوزه کتاب و کتابداری از کتابخانه‌های شهرستان بستان‌آباد آغاز کرده است و در حال حاضر نیز به مدت سه سال کتابدار کتابخانه ولیعصر تبریز است.

وحدانی با اشاره به اجرای طرح‌های فرهنگی در حوزه کتاب و کتابخوانی افزود: برگزاری نشست کتابخوانی در ایام مختلف سال، برگزاری مسابقات فرهنگی، اجرای طرح

همیار کتاب، برگزاری نشست کتابخوانی در مدارس حاشیه‌ای بستان‌آباد، تشکیل گروه کتابخوانی زنان خانه‌دار در بستان‌آباد، تبریز و... از جمله برنامه‌هایی است که با حمایت‌های صورت گرفته انجام داده‌ام.

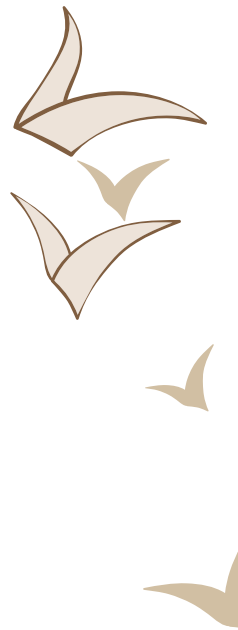
● **قدردان همه شما هستم**

وحدانی در کمال ادب و احترام از آقای علیرضا مختاری‌پور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به نیکی یاد کرد و ادامه داد: دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بزرگ‌ترین حامی و پشتیبان من و سایر کتابداران هستند تا طرح‌های فرهنگی کتابخوانی به نحو احسن اجرا شود.

همچنین آقای شهرام خدایی، مدیرکل کتابخانه‌های عمومی آذربایجان شرقی نیز حمایت‌های بسیاری از اجرای طرح کتابخوانی در روستا دارند که به پاس تمام زحمتهایشان قدردان هستم.

فاطمه وحدانی در کنار حمایت‌های مسوولان دلش به همراهی و همدلی همسرش گرم است که بی‌دریغ او را حمایت کرده و زمینه را برای فعالیت‌های گسترده کتابداری و کتابخوانی او فراهم می‌کند. ÷

برگزیدگان بخش گفت و گو

در نخستین جشنواره «کتاب خوان و رسانه» در سال پایانی قرن در موضوعات «کتابخانه»، «کتابدار»، «کتاب خوان»، «اهدای کتاب»، «کتابخانه و خانواده»، «مسئولیت اجتماعی نهاد کتابخانه های عمومی کشور»، «ترویج فرهنگ مطالعه»، «برگزاری محافل تخصصی در طول سال با رویکرد مورد نیاز ملی و استانی» مانند: «محافل ادبی»، «فضای مجازی و کتابخانه»، «توجه به نقش آموزش در کتابخانه های عمومی» و... برگزار شد.

● هیأت داوران ضمن تقدیر از آثار ارسالی در بخش گفت وگو و آثار فراوان دریافت شده، مهسافرد حسینی را به عنوان نفر اول، محمود بانی و مجتبی قربانی را مشترکا به عنوان دومی و مرضیه مهربان را به عنوان نفر سوم این بخش انتخاب کرد.

مهسافر دحسینی نفر اول بخش گفت و گو

مطالبات نهاد کتابخانه‌ها

مسأله آینده نهاد کتابخانه‌هاست / قانون باید تغییر کند

لیزنا در گفتگویی با علیرضا مختاری‌پور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی، به طرح مشکلات بودجه نهاد کتابخانه‌ها، حقوق کتابداران و افزایش ۵۰ درصدی حقوق مبنی بر فصل دهم قانون مدیریت خدمات کشوری پرداخته و در این گفتگو مشکلات ریشه‌یابی و راه‌حل‌هایی برای آن ارائه شده است.

علیرضا مختاری‌پور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی در گفتگو با خبرنگار لیزنا در ادامه صحبت‌هایش درباره طرح مشکل نهاد کتابخانه‌ها به نمایندگان مجلس گفت: متأسفانه بسیاری از نماینده‌های مجلس، فقط در دو مورد به نهاد توجه دارند؛ یکی نزدیک به انتخابات و دیگر اینکه به حوزه انتخابیه سر می‌زنند و سوال می‌کنند چه کمبودهایی دارید و به عنوان مثال کتابخانه اعلام می‌کند کامپیوتر نداریم. نماینده محترم می‌گوید من برایتان از

استان بدهم! به ایشان گفتیم ۱۰۰ هزار کتاب را در سال، نهاد کتابخانه‌ها نمی‌تواند برای کتابخانه هایش بخرد.

وی گفت: جالب است بدانید نمایندگانی در کمیسیون فرهنگی و تلفیق بودند که نهاد هر سال بارها و بارها حتی برای سال ۹۹ به اینان مراجعه کرد و حاضر نشدند حتی یک ریال به نهاد کمک کنند البته وعده می‌دادند اما در کمیسیون خلاف عمل می‌کردند و امروز برخی از آن نمایندگان مطالبه حقوق کتابداران را از ما دارند. مکاتباتش همه موجود است.

● بودجه مورد نیاز نهاد کتابخانه‌ها در

سال ۹۹

مختارپور در مورد بودجه مورد نیاز نهاد کتابخانه‌ها گفت: ما برآورد کردیم برای سال ۹۹ نزدیک به ۷۷۰ میلیارد تومان بودجه لازم داریم و پیش بینی کردیم که از این میزان حدود ۲۰۰ میلیارد را از شهرداری‌ها تامین کنیم و بنابراین مجلس باید به ما ۵۰۰ میلیارد بدهد و ما این را به مجلس اعلام کردیم.

وی تاکید کرد: برنامه ما بسیار روشن است و اصلاً پیچیدگی ندارد. ما به نمایندگان گفتیم ۳۵۰۰ کتابخانه است، شما بگویید به

دولت تهیه میکنم فقط شما یک نامه خطاب به من (نماینده) بنویسید. کتابخانه نامه به نماینده می‌نویسد، نماینده به وزارت ارشاد، و وزارت ارشاد نامه درخواست را به نهاد میدهد. می‌توانم بگویم حداقل در طول ۶ ماه اخیر ۵۰۰ سند روز در این باره دارم.

وی ادامه داد: در این میان نماینده اقدامی کرده است ولی در عمل اتفاقی نیافتاده چرا که همان نماینده در مجلس پولی به نهاد نداده که ما بتوانیم برای کتابخانه هزینه کنیم. برخی از موارد هم که تخیلی است مثلاً نماینده‌ای نامه نوشته است که ۱۰۰ هزار کتاب به همراه ۳۰۰ قفسه کتاب به من (نماینده) بدهید که به کتابخانه عمومی

هر کتابخانه هفته ای چند کتاب بدهیم، هر عددی که گفتید پس از آن متوسط قیمت کتاب را از خانه کتاب می‌پرسیم و درصد تخفیف را هم کم می‌کنیم، یک عدد مشخص به دست می‌آید این عدد برای تهیه کتاب، آب و برق و گاز و انرژی را هم بر اساس مساحت حساب می‌کنیم. هزینه تعمیرات و هزینه مجله را هم حساب می‌کنیم. ۷۵۰۰ کتابدار هم داریم که با همان قانون استخدامی و مدیریت خدمات کشوری حقوقشان را حساب کنید و اینها را جمع که کنید می‌شود عدد ۷۷۰ میلیارد بنابراین وقتی شما (مجلس) به ما ۲۰۰ میلیارد می‌دهید و فرض کنیم ۲۰۰ میلیارد هم از شهرداری بگیریم که روی هم می‌شود ۴۰۰ میلیارد تومان، بدین معنی است که ما در واقع ۴۰ درصد کسر بودجه داریم.

مختارپور گفت: در سال ۹۸ ما ماهیانه ۳۰ میلیارد تومان حقوق دادیم، حقوقی که هم ما و هم کتابداران معتقدیم با توجه به تورم سالهای اخیر کم است. این ماهی ۳۰ میلیارد در یک سال ۳۶۰ میلیارد تومان می‌شود و اگر عیدی و مزایا را حساب کنید می‌شود ۴۰۰ میلیارد تومان و مناطق محروم و مناطق جنگی را هم ندادیم که البته در این باره با سازمان برنامه و بودجه مکاتبه کردیم که پاسخ دادند این‌ها در صورتی است که دستگاه‌ها پول داشته باشند شما که ندارید نباید بدهید.

وی ادامه داد: بنابراین ما اگر ۴۰۰ میلیارد در سال ۹۸ گرفته باشیم کل بودجه صرف حقوق شده است و حتی هزینه های انرژی را نمی‌توانیم بدهیم.

مختارپور در مورد انرژی گفت: ما نهاد عمومی هستیم اما کتابخانه‌ها از معافیت دستگاههای عمومی در خدمات عمومی برای انرژی برخوردار نیستند. هر سال در

این مورد به کمیسیون فرهنگی و مجلس پیشنهاد می‌دهیم و آنها تصویب می‌کنند اما به کمیسیون تلفیق که می‌رود، در آنجا رد می‌شود. اینکه می‌گویم نمایندگان مجلس تصورشان درباره نهاد کتابخانه‌های عمومی ضعیف یا غلط است برای این است. البته برق در برخی از استانها نیمه دولتی حساب می‌شود اما یکدستی در استانهای کشور وجود ندارد. برق را برخی دولتی، برخی آزاد و برخی نیمه دولتی محاسبه میکنند.

وی ادامه داد: در این بودجه ای که ما ارائه کردیم و بسیار منطقی است مشخص کردیم که سالی ۱۰۰۰ عنوان کتاب به کتابخانه های نهادی و ۵۰۰ عنوان به کتابخانه های مشارکتی بدهیم. فراموش نکنید سالی ۱۰۰

که مطرح می‌شود شما چرا برای برنامه های فرهنگی هزینه می‌کنید باید بگوییم که در طول یکسال هزینه تمام برنامه های فرهنگی که اجرا می‌کنیم و تمام منابعی که می‌خریم و همه خرید کتاب و مجلات ما به اندازه یک ماه حقوقمان نیست چون خیلی از این برنامه‌ها را با مشارکت نهاد های دیگر انجام می‌دهیم. مثلاً در جشنواره کتابخوانی رضوی کتابهایش را وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه میکند، و برخی از جوایز را از سازمانهای دیگر می‌گیریم.

وی افزود: همچنین در تهیه مجلات و روزنامه‌ها معاونت مطبوعاتی دو سالی هست که ۵۰ درصد هزینه را می‌دهد. یعنی اگر ما هیچ برنامه فرهنگی اجرا نکنیم و هیچ کتاب و مجله هم نخریم تقریباً حقوق دو سوم یک ماه ذخیره می‌شود یا فرض کنید حقوق کل یک ماه ذخیره خواهد شد.

مختاری‌پور در ادامه بیان کرد: بودجه ای که برای تعمیرات و تجهیزات یک کتابخانه در نظر گرفتیم ۲۵ میلیون تومان است که کل آن ۶۵ میلیارد می‌شود و فقط کتابخانه های نهادی را در نظر گرفتیم و برای فناوری اطلاعات و کتابخانه دیجیتال برای هر کتابخانه ۱۰ میلیون تومان در سال خواستیم که ۲۶ میلیارد تومان می‌شود.

وی همچنین افزود: برای آموزش هر کتابدار یک میلیون تومان در نظر گرفتیم که ۷ میلیارد و نیم می‌شود و برای ساخت کتابخانه، بودجه هر کتابخانه را ۲۰۰ میلیون تومان درخواست کردیم که این سرانه متوسط است و ما اگر در سال ۸۰ کتابخانه درست کنیم ۱۶ میلیارد تومان می‌شود.

مختاری‌پور تاکید کرد: اعداد کاملاً روشن است و مجموع اینها ۷۷۰ میلیارد تومان می‌شود. وقتی این بودجه اختصاص

هزار عنوان کتاب در کشور چاپ می‌شود که البته برخی تجدید چاپ است. اگر هفته ای ده عنوان مجله به کتابخانه‌ها بدهیم سالی ۲۴ میلیارد تومان می‌شود و ۵ عنوان مجله نیز به مشارکتی‌ها بدهیم، سالی ۴ میلیارد می‌شود و روی هم ۲۸ میلیارد تومان بودجه برای مجلات می‌خواهیم.

● هزینه برنامه های فرهنگی

مختار پور گفت: برای فعالیت های فرهنگی ما ۱۵ میلیارد درخواست کردیم چرا که معمولاً با سایر دستگاهها مشارکت میکنیم. دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی درباره هزینه برنامه های فرهنگی نهاد گفت: این

نمی‌یابد و داده نمی‌شود چه اتفاقی می‌افتد؟

● مشکل جذب نیرو

وی ادامه داد: در قانون بودجه سال ۹۹ گفته شده امکان هرگونه جذب نیرو برای هیچ دستگاه اجرایی امکان ندارد. خوب ما کتابخانه جدید داریم باید چه کار کنیم؟ چگونه این کتابخانه‌ها را اداره کنیم؟ درحال حاضر چند صد کتابخانه ما تک کتابدارند و خانم هستند اگر باردار شوند چه کار کنیم؟ مریض می‌شوند نمی‌توانند مرخصی بروند. مختاری‌پور گفت: بر اساس استانداردها مانند استاندارد ایفلا ما حداقل در کشور ۱۵ هزار کتابخانه عمومی نیاز داریم اما همه کتابخانه‌های ما روی هم بعلاوه کتابخانه‌های شهرداری‌ها حدود ۴۰۰۰ کتابخانه بیشتر نمی‌شود. کدام نهاد باید کتابخانه بسازد؟ این کتابخانه‌ها چگونه تجهیز و چگونه اداره شود؟ اگر نیرو جذب کنیم چگونه حقوق بدهیم و اگر جذب نکنیم چگونه کتابخانه را اداره کنیم؟

دبیرکل نهاد کتابخانه‌ای عمومی گفت: یک دستگاه مسئول که نام نمی‌برم به ما می‌گوید کتابخانه که نیروی متخصص

صالحی، وزیر محترم ارشاد، در ۱۳ اسفند به آقای دکتر محمود واعظی، رئیس محترم دفتر رئیس جمهور، نامه ای ارسال کردند و تشکر کردند که دولت با درخواست وزارت فرهنگ و ارشاد و میراث فرهنگی و صنایع دستی و ورزش و جوانان ۵۰ درصد را به آنها داده و درخواست کردند که به نهاد کتابخانه های عمومی هم اختصاص داده شود. آقای واعظی در ۱۴ اسفند نامه ای با تصویر نامه وزیر به آقای نوبخت نوشتند "که برای حل مشکل افزایش حقوق کارکنان کتابخانه های عمومی کشور مساعدت شود".

پاسخی از طرف سازمان برنامه و بودجه دادند که در ۵ فروردین ۹۹ از سوی آقای هادی جعفری نژاد، رئیس امور فرهنگ، گردشگری و ورزش به آقای پاشاپور مدیر کل پیگیری های ویژه دفتر رییس جمهور ارسال شده: بازگشت به نامه های قبلی موارد زیر به اطلاع می رسد:

نهاد کتابخانه های عمومی کشور یک نهاد عمومی غیر دولتی بوده که به صورت هیأت امنایی اداره می شود و مصوبه شماره ۶۹۶۴۸۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۳۰ برای نهاد مذکور الزام آور نیست.

اعتبارات هزینه ای در اختیار نهاد مذکور به عنوان کمک پرداخت شده و صرفا بخشی از منابع آن نهاد را تشکیل میدهد. نهاد کتابخانه های عمومی کشور می تواند در صورت وجود منابع، با تصویب هیأت امناء و منوط به عدم ایجاد بار مالی مازاد بر اعتبارات مصوب و تخصیص داده شده، نسبت به اجرای بخشنامه یاد شده اقدام نمایند.

بر اساس بررسی های به عمل آمده، در حال حاضر اجرای بخشنامه مورد اشاره در نهاد کتابخانه های عمومی کشور امکانپذیر نبوده و آن نهاد ابتدا می بایست نسبت به

نمیخواهد فراخوان بدهید یک بازنشسته یا نیروهای داوطلب بیابند و در کتابخانه را باز کنند. این تصور غلطی است که قبل ها در این نهاد وجود داشت. این تلقی غلط است. قانون غلط است.

● مسأله آینده نهاد است

وی تاکید کرد: حتی امروز اگر فصل یک هم به ما بدهند ولی قانون درست نشود ما بزودی به مشکل میخوریم. مسأله این نیست که این دوره هیأت امناء تمام شود مسأله آینده نهاد است.

مختارپور ادامه داد: من در ۶ اسفند در جلسه هیأت امناء مسأله را مطرح کردم که در صورت جلسه هیأت امناء هم مذکور است. در آن جلسه نماینده سازمان برنامه و بودجه هم بود که خیلی محترمانه گفتند که ما نمیتوانیم منابع مالی برای بهره مندی کارکنان کتابخانه های عمومی کشور از افزایش امتیازات فصل دهم قانون مدیریت خدمات را تخصیص دهیم و من ۷ اسفند نامه ای به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نوشتم و مشکلات را گفتم و اینکه چنین درخواستی داریم و بودجه نهاد کفاف نمی دهد و پیشنهادهایی ارائه کردم. سپس پیرو نامه ارسالی، آقای دکتر

افزایش منابع درآمدی اقدام و در صورت عدم ایجاد بار مالی مازاد بر اعتبارات مصوب و عدم انحراف از برنامه‌ها و فعالیت‌ها، درخواست اجرای بخشنامه را ارائه نماید. مختاری‌پور ادامه داد: در بند ۲، تناقض در یک بند داریم. در بند اول نیز می‌گوید غیر دولتی هستید و این بخشنامه الزام‌آور نیست، اگر منابع دارید انجام دهید وگرنه الزام‌آور نیست و سپس در بند سوم می‌گوید اگر منابع داشتید باید از ما اجرای درخواست بخشنامه کنید. این تشتت و پراکندگی بین دولتی و غیر دولتی را نشان می‌دهد. او افزود: یک مشکل دیگر هم به وجود آمده که بار مالی نهاد را اضافه می‌کند. تا کنون خانمهایی که باردار می‌شدند در مرخصی زایمان حقوق ۶ ماه را سازمان تامین اجتماعی پرداخت می‌کرد و اکنون این سازمان بخش نامه ای صادر کرده که دستگاههای اجرایی باید خودشان حقوق این افراد را پرداخت کنند. به ما نامه ای مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۹ ارسال کردند که نهاد کتابخانه های عمومی یک دستگاه اجرایی است. اصلا اوضاع عجیبی است.

دبیر کل نهاد کتابخانه های عمومی گفت: در آخرین نامه ای که به وزیر نوشتم اشاره کردم که هر دو بند باید با هم اجرا شود هم فصل یک داده شود و هم قانون نهاد اصلاح شود و یا درآمدهای پایدار و مستمر برایش در نظر گرفته شود و یا تبدیل شود به یک سازمان دولتی. من نه حالا از زمان وزارت صالحی امیری نوشتم و گفتم. ایشان هم داشتند پیگیری می‌کردند که تغییرات رخ داد. وی یادآوری کرد: پیشنهاد دادم شما (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) یک سازمان سینمایی و سازمانهای دیگری دارید خوب یک سازمان کتابخانه‌ها هم داشته باشید

که حداقل مشکل حقوق و دستمزد نداشته باشیم.

مختاری‌پور گفت: تناقضات بسیار هست به عنوان مثال درباره شهرداری‌ها خصوصا کلان شهرها، دولت می‌گوید بودجه و برنامه تان را باید شورای شهر تصویب کند. شهرداری‌ها هم اعلام می‌کنند شما (نهاد کتابخانه ها) هم می‌خواهید نیم درصد بردارید و شورای شهر نیم درصد شما را تصویب نکرده است. وی درباره این سوال که چرا نهاد کتابخانه‌ها تا کنون چنین مشکلاتی نداشت گفت: دلیلش این است که از زمانی که ماده ۶۴ را اجرا کردیم و ۵/۵ درصد شهرداری‌ها را برمی‌داریم - البته نه همه را چون برخی شهرداری‌ها درآمد ندارند- از آن بدهی ۶۸۰ میلیاردی مبالغی را با اقامه دعوا و از طریق محاکم گرفتیم.

وی یادآوری کرد: البته گفتن این مساله یک جمله چند کلمه ای است اما

دادگاه رفتیم، کتابخانه های ما پلمپ شد، و دعوا و درگیری داشتیم اما بالاخره توانستیم چیزهایی را بگیریم و با آن توانستیم کمبودها را جبران کنیم.

مختاریپور گفت: من روزی که وارد نهاد شدم ۶۹۰۰ کتابدار داشتیم و پرداخت حقوق ماهیانه ۷ میلیارد تومان بود الان حدود ۷۵۰۰ کتابدار داریم و پرداختی حقوق ما حدود ۳۰ میلیارد تومان است. کتابدار روستایی ما از ۵۰ تا ۲۵۰ هزار تومان می گرفت و کتابدار شهری ۷۵۰ هزار تومان در حال حاضر ما حقوق زیر ۲/۵ میلیون تومان نداریم. این ذخیره ای که ما داشتیم تمام شد. البته دقت کنید که نباید ۳۰ میلیارد را تقسیم بر ۷۵۰۰ کرد چون این ۳۰ میلیارد به دست کتابدار نمی رسد ما بیمه و بازنشستگی را نیز باید بدهیم.

دبیر کل نهاد کتابخانه ها گفت: آخرین نامه ما برای ۱۸ فروردین است، که نامه ای دوباره برای وزیر محترم فرهنگ و ارشاد

اسلامی نوشتم و گفتیم در سالهای ۹۳ تا ۹۶ ما معوقه های شهرداری ها را دریافت کردیم و منابع مالی مناسبی کسب شد و در این سالها صرف برخی از اقدامات بنیادی و اصلاحی گردید از جمله: ترمیم حقوق کتابداران که نسبت به سال ۹۲ چهار برابر شد، ترمیم و تعمیر و تکمیل سیستم های تهویه و ...، احداث و تاسیس کتابخانه های جدید خصوصا در شهرهای جدید بخوی که از ۲۵۰ شهر فاقد کتابخانه در سال ۹۳ بیش از ۱۳۰ شهر دارای کتابخانه شدند. تکمیل برخی کتابخانه های مرکزی و کتابخانه های نیمه کاره که حدود ۶۰۰ کتابخانه جدید به کتابخانه های کشور افزوده شده است.

وی گفت: البته باید توجه داشت که کتابخانه های مشارکتی کم شده است چون متعلق به اشخاص هست و آنها را پس می گیرند.

وی افزود: از کارهای دیگری که در این نامه به آن اشاره شده است تکمیل بخش کودک و انجام پروژه های پژوهش و ... است. در بخش پیشنهادات این نامه نوشتیم طبق جدول پیوست ۴۴۹۲ تن از پرسنل نهاد زیر سه میلیون و ۲۳۸۵ تن نیز بین ۳ تا ۳/۵ میلیون تومان حقوق دریافت می کنند یعنی مجموعاً ۶۸۷۷ نفر از همکاران حقوق زیر ۳/۵ میلیون تومان دارند که این با وضع تورم موجود کفاف نمی دهد.

او ادامه داد: در جای دیگر گفتم که یکی از مشکلات فعلی موضوع عدم فصل یک در بودجه نهاد است و اشاره کردم که ممکن است تصور شود این محرومیت به دلیل آن است که نهاد کتابخانه های عمومی دستگاهی دولتی نیست اما این احتمال صحیح نیست زیرا برخی دستگاههای غیر دولتی و عمومی و بعضاً هیأت امنایی دارای ردیف فصل یک در

بودجه عمومی کشور هستند.

مختارپور گفت: در ادامه نامه آورده ام: جناب آقای وزیر جمع کارکنان این نهاد حدود ۷۵۰۰ نفر است اما به دلیل کم لطفی دولت محترم این همکاران فرهنگی از امتیاز افزایش ۵۰ درصدی برخی بندهای حقوق نیز محروم مانده اند. و بعد نامه‌ها را گفتم و پیشنهادهای را ارائه کردم.

پیشنهادهای ارائه شده در این نامه به شرح زیر است:

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با کمک این نهاد طرحی را تهیه و با پشتیبانی و اهتمام حضرتعالی در توجیه هیأت محترم دولت به تصویب برسد و سازمان برنامه و بودجه کشور موظف به اختصاص ردیف فصل یک حداقل درباره کارکنان رسمی و پیمانی نهاد گردد.

حضرتعالی دستور دهید طرحی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری این نهاد تهیه و نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به سازمانی در مجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد تبدیل شود که برخی از مشکلات ناشی از عدم فصل یک یا موضوع ردیف‌های مربوط به کتابخانه‌های عمومی در ردیف‌های وزارت فرهنگ و ارشاد و نیز مشکلات ناشی از اختلاف تملک و بهره‌برداری از فضای مشترک یا مالکیت دولتی و... تماماً حل و فصل شود. پیشنهاد دیگر برگزاری جلسه‌ای فوری با مسئولین موثر در دولت محترم است از جمله جناب آقای جهانگیری و ... که با حضور حضرتعالی گزارشی از وضع نهاد ارائه و منجر به تصمیم‌گیری جدی گردد.

علیرضا مختارپور در ادامه گفت: طبق جدول مبلغ قرارداد و حکم پرسنل در سال ۹۸ تنها ۲۵ نفر از کل کارکنان نهاد بالای ۴/۵ میلیون تومان حقوق می‌گیرند. ما حقوق

فروردین را هم مانند سال قبل دادیم و احکام جدید را ندادیم چرا که این نگرانی را داشتیم که اگر ۱۵ درصد را در احکام اعمال کنیم برخی دستگاههای دولتی و نظارتی بگویند احکام را صادر کردید. این نگرانی هست که مشکل حل نشود ما پیگیر هستیم تا بتوانیم مشکل را حل کنیم برای همین در اردیبهشت هم ۱۵ درصد اعمال نمی‌شود.

● نهاد کتابخانه‌ها پیگیری‌ها را ادامه می‌دهد

وی تاکید کرد: نکته‌ای درباره مطالبات بگویم که هرگاه مطالباتی شکل میگیرد حتی در مطالبات کاملاً برحق مانند همین مطالبه اخیر، گاهی اوقات یا به دلیل عدم اطلاع یا به دلیل ورود برخی افرادی که کاری به مطالبات ندارند و دنبال مسائل دیگر هستند مسیر را مغشوش میکنند. نهاد دارد کار خودش را انجام میدهد آنجایی که باید مطالبات از آنها درخواست شود نمایندگان محترم مجلس و سازمان برنامه و بودجه هستند. نهاد کتابخانه‌ها هر روز دارد این مطالبات را پیگیری میکند و به صورت ریشه‌ای دنبال حل مساله است درجایی که دست ما بوده مثل مطالبات شهرداری تلاش کردیم و بخشی

را گرفتیم اما جایی که دست ما نیست مثل اختصاص فصل یک یا مثل تبدیل سازمان به یک سازمان دولتی یا اطمینان از نظر بودجه پایدار، مطالبات را پیگیری می‌کنیم. مختارپور درباره پیگیری های دیگر نهاد کتابخانه‌ها گفت: در حال حاضر کتابخانه های عمومی را به خاطر بیماری کرونا تعطیل کردیم و اعضای کتابخانه به دلیل نزدیک بودن به کنکور برای باز شدن سالن مطالعه فشار زیادی می‌آورند. تعداد کتابهای زیادی دست اعضا است که باید برگردد که در این ایام بیماری دست مردم بوده و از طرفی در برخی از کتابخانه فقط یک کتابدار داریم. نامه نوشتیم به آقای دکتر نمکی و ستاد ملی مقابله با کرونا و فضاهای کتابخانه ای و فعالیت هایمان و پرسنل و مسافت هایمان را دقیق توضیح دادیم و بعد برآورد کردیم که اگر در شرایط فعلی بخواهیم دستکش و ماسک و مواد ضد عفونی کننده را تهیه کنیم حداقل برای ماه اول ۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان نیاز داریم.

وی تاکید کرد: من که نمیتوانم با جان کتابدارم بازی کنم. سالن کتابخانه پارک شهر در بهمن سال گذشته علاوه بر اینکه تمام میزهای سالن از ۸ صبح تا ۱۰ شب اشغال

بود روی زمین هم نشسته بودند. کتابی که از دست بیمار برمی گردد کتاب ۵۰۰ صفحه ای که ورق به ورق خوانده شده را از کجا بفهمیم و پیروسی نیست. می گویند راهکارش این است که فضایی را در کتابخانه ایجاد کنید تا هوا رفت و آمد داشته باشد و آفتاب بخورد. سوال این است که این فضا را از کجا در همه کتابخانه ها فراهم کنیم؟ برای همین کتابخانه ها را تعطیل کردیم.

مختاپور در پاسخ به این سوال که کتابداران باید چه کاری انجام دهند گفت: تقاضای من از کتابداران این است که اول دقت کنند وظایف فرهنگی خودشان را چه در ایام کنونی به صورت مجازی و چه به صورت حضوری به خوبی انجام دهند و وظیفه فرهنگی ما خدمت در قبال مردم هست.

وی افزود: کتابداران از ورود برخی مسائل یا مطالب و یا افرادی که اصلاً هدفشان مساله حقوق کتابداران نیست و قصدهای دیگر و مطالب دیگری دارند - حال درست یا غلط - جلوگیری کنند و مراقب باشند کارشان

را مخدوش نکند. مختاریپور گفت: اعتراض کردن به این معنی است که ما مشکلی را منتقل بکنیم، و از مسئولین دولتی با رعایت احترام و ادبی که شایسته یک کتابدار هست مطالباتمان را بخواهیم و تقاضا کنیم.

مختاریپور تاکید کرد: برخی از کتابداران ما در محاسبات اشتباه می کنند و باید بدانند که این ۵۰ درصد افزایش بر روی کل حقوق نیست بلکه برخی از آیتم های حقوق است یعنی از ۵۰۰ هزار تومان تا یک میلیون تومان به حقوق ها اضافه میشود و کتابداران بدانند که بسیاری از دستگاهها این افزایش را اعمال نکردند و برخی آمدند رفاهیات را در حکم آوردند.

او تاکید کرد: ما همچنان داریم به جدّیت دنبال میکنیم و تمام راهها را هم میرویم و امیدواریم به نتیجه ای برسیم که یک تضمین پایداری برای نهاد باشد. کتابداران بدانند که ما پیگیر مطالبات هستیم و از صدور احکام هم جلوگیری کردیم تا زمانی که یک اطمینانی حاصل شود.

مختارپور یادآوری کرد: متأسفانه مجلس فعلی که رو به پایان است با ما همکاری نکرد. البته تعداد بسیار اندکی نماینده دلسورز کتابخانه های عمومی بودند که واقعا و بدون هیچگونه نظر به تبلیغات فعالیت کردند که از آنها تشکر میکنیم اما دهها نماینده هم بودند که برای منافع شخصی یا حزبی مسائل را دنبال میکردند. ما به همه این نمایندگان مطالباتمان را گفتیم، توجیه کردیم، اصرار کردیم. ساعتها بنده و معاونین بنده با همین نمایندگان پشت در کمیسیون تلفیق ایستادیم و قول گرفتیم اما در عمل هیچ اتفاقی نیفتاد.

وی گفت: ما با تمام نهادهای نظارتی و مراجع رسمی نامه نگاری کردیم و همچنان پیگیری می‌کنیم و امیدواریم به نتیجه برسیم. یا باید قانون عوض شود یا در کوتاه مدت دولت در حال حاضر تغییر قانون را در دستور بگذارد و جلساتش را شروع کند، فصل یک را هم به سازمان برنامه و بودجه دستور بدهد و سوم اینکه ماهانه این مبالغی که ما برای این بندهای جدید افزایش حقوق

میخواهیم هم تخصیص بدهند. این سه اقدام اگر صورت بگیرد ما می‌توانیم بگوییم که یک اقدام عملی صورت گرفته است. مختارپور در پایان بیان کرد: در حال حاضر ماهانه ۱۲ تا ۱۴ میلیارد تومان بودجه به ما می‌دهند ما اگر بخواهیم این افزایش‌ها را اعمال کنیم باید ماهیانه ۴۰ میلیارد حقوق بدهیم و ماهی ۲۸ میلیارد درآمد از شهرداری‌ها امکان پذیر نیست. بنابراین باید دولت افزایش دهد البته نه در سقف تخصیص مصوب مجلس. دولت ردیف های پیش بینی نشده در اختیار دارد که اگر ۲۰۰ میلیارد به نهاد اضافه کنند تمام مشکلات حل می‌شود و قرار نیست که همه را یکجا بدهند ماهانه ۲۵ میلیارد تومان بدهند و ما ۱۵ میلیارد بعدی را از شهرداری‌ها تهیه می‌کنیم. اگر این کار بشود و آن دو دستور را دولت بدهد ما مطمئن می‌شویم که یک مسیر اصلاحی پیش می‌رود و اگر این اتفاق نیافتد کتابداران ما با مشکل مواجه می‌شوند ولی ما امدواریم که این سه اقدام صورت پذیرد.

محمود بانی به طور مشترک نفر دوم بخش گفت و گو

پای صحبت‌های کتابدار برگزیده روستای دوستدار کتاب مومن‌آباد؛

«خاله! ما کتاب می‌خواهیم، برگرد کتابخانه!»

«یک روز خارج از ساعت اداری کتابخانه، تعداد زیادی از نوجوانان روستا جلوی خانه ما جمع شده بودند و با صدای بلند می‌گفتند: خاله ما کتاب می‌خواهیم، بیا کتابخانه!». این جملات، توصیفی است از علاقه و اشتیاق اهالی روستای دوستدار کتاب مومن‌آباد، از زبان کتابدار کتابخانه روستا.

خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) در سمنان - محمود بانی: کتابخانه عمومی شیخ محمود مزدقانی در روستای مومن‌آباد شهرستان سرخه در استان سمنان، پارسال و در پنجمین دوره اجرای طرح جشنواره روستاها و عشایر دوستدار کتاب، در فهرست ۱۰ کتابخانه برتر این جشنواره قرار گرفت و روستای مومن‌آباد هم را به عنوان یکی از روستاهای دوستدار کتاب کشور انتخاب شد. «زهرا مومن‌آبادی» کتابدار این کتابخانه، در گفت‌وگویی با ما از کمبودها و موانعی که بر

مخزن، محل استقرار کتابدار، بخش کودک و سالن مطالعه در همین مکان ۷۵ متری واقع شده است. برای ورود به کتابخانه هم باید پله‌هایی با شیب زیاد را طی کنید. با توجه به فرهنگ و آداب و رسوم مردم روستا و برخی تعصبات مذهبی که وجود دارد، دائما به دلیل استفاده همزمان اعضای دختر و پسر از کتابخانه، مورد نقد والدین، اعضا و اهالی روستا قرار می‌گیرم.

کتابدار کتابخانه شیخ محمود مزدقانی گفت: در چند ماه گذشته بارها ساعت و روزهای استفاده از کتابخانه تغییر کرد، شیفت‌ها جابه‌جا شد و سالن مطالعه برای دختران و پسران را جدا کردیم که خود این مسئله، موجب کاهش شدید امانت کتاب توسط اعضا شد. همچنین از ناحیه نهادهای زیربند ملزم به برگشت شرایط به روال قبلی شدیم و مورد بازخواست قرار گرفتیم. این در حالی است که عملکرد کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور همواره رصد می‌شود و کتابخانه‌هایی که عملکرد ضعیفی داشته باشند، بازخواست می‌شوند و حتی در مواردی منجر به تعطیلی موقت و یا دائم کتابخانه شده است.

مومن‌آبادی تصریح کرد: شرایط موجود

سراسر راه بهبود و ارتقا کتابخوانی در این روستا وجود دارد، گفت.

مومن‌آبادی در ابتدا عنوان کرد: مشکل بزرگ کتابخانه کوچک ما، کمبود فضا و درواقع نبود فضای مناسب است؛ مکان فعلی کتابخانه که زمین مسجد بوده است، توسط خیر روستا (فرزندان مرحوم حاج ذات‌الله) و با بسیاری از تجهیزات اولیه، تا زمان ساخت کتابخانه جدید و مناسب، به صورت رایگان تحویل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور شده است. زیربنای کتابخانه ۷۵ مترمربع است و کتابخانه هم دارای حدود ۳۰ قفسه، ۶ میز و ۲۵ صندلی است.

وی افزود: بخش‌های کتابخانه ما مجزا از هم نیست؛ سالن مطالعه جدا نداریم و کل

کتابخوانی در حال بهبود است.

مومن‌آبادی گفت: در مومن‌آباد خیلی‌ها عادت به مطالعه داشتند که بعد از افتتاح کتابخانه عمومی در روستا، آنهایی را که بیشتر کتابخوان بودند، شناسایی کردیم و برنامه‌هایی برای تقویت کتابخوانی آنها انجام دادیم که همین باعث شد آنهایی هم که با کتاب میانه‌چندانی نداشتند، به مطالعه و کتابخوانی علاقه‌مند شوند. الان خیلی از خانم‌های کم‌سواد که در حد ابتدایی سواد دارند، از جمله مراجعین و کتابخوانان فعال ما هستند. امروز نقطه امید خیلی از کودکان روستا، به برقرار بودن کتابخانه است.

● از ارگان‌های دولتی برای ساخت کتابخانه‌ای بزرگتر، ناامید شده‌یم

وی افزود: در حال حاضر از طرف دهیاری مومن‌آباد زمینی به مساحت ۳۹۵ مترمربع برای ساخت کتابخانه اهدا شده که امیدواریم هر چه زودتر به‌همت مسئولان و خیرین ساخته شود تا شاهد یک کتابخانه عمومی مناسب و درخور شأن اهالی دوستدار کتاب روستا باشیم.

مدیر کتابخانه شیخ محمود مزدقانی با بیان اینکه سعی می‌کنیم به‌زودی کلنگ ساختمان کتابخانه عمومی جدید روستا را به

در روستای مومن‌آباد با شرایط سایر شهرها و روستاها قابل قیاس نیست؛ از آنجا که این روستا، روستای کوچکی است و همه افراد آن با هم نسبت خانوادگی دارند، شرایط اداره کتابخانه که به آن اشاره کردم، برای آنها قابل قبول نیست؛ برخی مواقع به دلیل همین تعصبات، اعضای بودند که از حضور در کتابخانه، خواندن و امانت گرفتن کتاب منصرف و یا از سوی خانواده‌ها محروم شده‌اند. مردم به این باور برسند که کتابخانه مکانی عمومی است.

● با افتتاح کتابخانه، انگیزه برای مطالعه در میان اهالی روستا تقویت شد

مسئول کتابخانه شیخ محمود مزدقانی بیان کرد: مردم کتاب نمی‌خوانند چون الگویی برای کتابخوان شدن ندارند و فضاهای دیگری برای آنها جاذبه ایجاد می‌کند؛ مانند فضای مجازی. البته این موضوع مزایا و معایب خاص خودش را دارد و به استفاده خود افراد برمی‌گردد. متأسفانه کتاب و کتابخوانی در کشور ما از کم‌اهمیت‌ترین مقوله‌ها است؛ هرچند که به‌نظر می‌رسد با طرح‌ها و برنامه‌های جدیدی که در سال‌های اخیر به مرحله اجرا درآمده، وضعیت کتاب و

زمین بزنیم، گفت: متاسفانه تاکنون ارگان‌های دولتی در ساخت کتابخانه پیشقدم نشده‌اند و تنها چشم امیدمان به خیرین عزیز روستای مومن‌آباد است تا کتابخانه‌ای درخور شأن اهالی این روستا ساخته شود. البته از بدو افتتاح کتابخانه فعلی مبلغ ۲۰ میلیون تومان توسط خیرین این خطه خیرخیز و خیرخواه جهت ساخت و تجهیز کتابخانه مهیا شده است.

وی در عین حال تاکید کرد: کمبودها مانع از پیشرفت نشده و با همین مکان کوچک و امکانات اندک توانسته‌ایم با اجرای برخی طرح‌ها، موفقیت‌های فرهنگی بزرگی را در سطح استان و حتی کشور، برای روستا به ارمغان بیاوریم که من به برخی از آنها اشاره می‌کنم:

طرح جدول برترین‌ها؛ که طرحی تشویقی برای کودکانی است که کتاب امانت می‌گیرند و با خواندن کتاب‌ها، امتیاز کسب می‌کنند و با دریافت امتیاز بیشتر موفق به دریافت جایزه می‌شوند که این خود سبب ایجاد حس رقابت بین کودکان شده و هرکدام به دنبال پیشی گرفتن از دیگری هستند.

طرح همیار کتاب‌خوان؛ که در آن نوجوانان و کودکان فعال، انتخاب می‌شوند

و در برگزاری برنامه‌ها و امور کتابخانه و حتی طرح و برنامه جدید کمک حال کتابدار هستند که در پیشبرد اهداف کتابخانه کمک شایانی کرده‌اند.

طرح همسفر مهربان؛ که طرح تجهیز سرویس مسافربری مومن‌آباد - سمنان به کیف حامل کتاب برای مطالعه مسافران در بین مسیر مذکور است.

طرح با هم بخوانیم؛ که به نوعی باشگاه کتابخوانی ویژه کودکانی است که دور هم جمع شده و کتاب می‌خوانند.

طرح همایش کامیون‌داران کتاب‌خوان؛ که از شاخص‌ترین برنامه‌های ما بود و در آن با دعوت از کامیون‌داران و اجرای مسابقه کتابخوانی همراه با برنامه‌های شاد و مهیج با محوریت شعل رانندگی و کامیون‌داری اجرا شد.

طرح کتابخانه کامیونی؛ که در آن با برپایی ایستگاه مطالعه در قسمت بار کامیون، در جهت تکریم شغل پرزحمت کامیون‌داری و تغییر ذهنیت عمومی مردم به این موضوع که راننده هم می‌تواند کتاب‌خوان باشد، تلاش شده است.

نشست‌های متعدد ویژه گروه‌ها و رده‌های سنی مختلف؛ که از جمله مهمترین

آنها نشست بانوان به گویش مومن‌آبادی است که با هدف حفظ زبان مادری و تشویق بانوان به حضور در کتابخانه برگزار شده است.

طرح با نوای کاروان؛ که با هدف ارائه خلاصه مطالب کتاب به عزاداران حسینی و معرفی کتاب، برگزاری نمایشگاه‌های مختلف از جمله کتاب، کاردستی، نقاشی، برگزاری مسابقات مختلف از جمله کتابخوانی، نقاشی و... برگزاری کلاس‌ها، کارگاه‌های آموزشی و مهارتی ویژه کودکان و بانوان، به زودی به مرحله اجرا درخواهد آمد.

● جایگاه کتابداران روستایی قابل مقایسه

با سایر کتابداران نیست

مومن‌آبادی گفت: به نظر من کار کتابداران روستایی خیلی سخت‌تر از سایر کتابداران است؛ آنها علاوه بر کتابداری، مسئولیت کتابخانه را هم بر عهده دارند؛ که این دو، کاملاً از هم جداست و هر یک وظایف خاصی دارد؛ کتابدار یک کتابخانه عمومی روستایی علاوه بر مسئولیت‌های اداری، مجری امور فرهنگی و برنامه‌های تشویقی و رابط بین مراکز داخلی روستا هم هست و نقش مشاور و حتی برخی مواقع نقش پدر و مادر، مربی، معلم، مدیر و ... را دارد.

● نقش کتابدار بومی در ترویج و تقویت

فرهنگ مطالعه

مومن‌آبادی تصریح کرد: نقش یک نیروی بومی به عنوان کتابدار یک کتابخانه روستایی، در جذب اعضا به کتابخانه، در مقایسه با یک نیروی غیربومی خیلی مهم‌تر، پُررنگ‌تر و موثرتر است، اما در مجموع، این اخلاق کتابدار است که مردم را جذب کتابخانه می‌کند. با توجه به اینکه خیلی از

اهالی روستا من را به عنوان نیروی بومی روستا می‌شناسند، تا حدود زیادی حس اعتماد بین آنها و من، وجود دارد. علاوه بر مطالعه و امانت کتاب، اعضای کودک و نوجوان این کتابخانه، در انجام کارهای روزمره کتابخانه بسیار کمک می‌کنند که این مسئله باعث شده بچه‌ها انس خاصی با کتابدار و کتابخانه بگیرند.

کتابدار کتابخانه شیخ محمود مزدقانی افزود: من خودم بارها آرزو به دل مانده‌ام که در کتابخانه کتابی به‌دست بگیرم و با آرامش آن را مطالعه کنم اما گاهی به دلیل حضور و ذوق و شوق اعضا و تراکم برنامه‌ها حتی متوجه گذر زمان هم نمی‌شوم و چندین ساعت پس از پایان ساعت کاری، کتابخانه را ترک می‌کنم.

● لذت مطالعه به در دست گرفتن کتاب است

وی بیان کرد: فضای مجازی با جاذبه خاصی که دارد، باعث شده خیلی از مردم ساعات زیادی را به آن اختصاص دهند و از مطالعه و حتی امور مهم خودشان بازمی‌مانند. برای خیلی از افراد، مراجعه به کتابخانه دشوار است که ما باید با برنامه خاصی کتاب‌ها را به خانه‌های آنها ببریم. اگرچه منکر اهمیت کتاب‌های دیجیتال نیستم اما معتقدم لذت مطالعه در به‌دست گرفتن کتاب است؛ از طرفی فضای مجازی که مخاطبان زیادی دارد، جای بسیار خوبی است برای تبلیغ، جذب و اطلاع‌رسانی درباره کتاب‌ها. خود ما هم اگر از فضای مجازی استفاده نکنیم، در جمع کردن افراد برای برنامه‌ها و اطلاع‌رسانی درباره آنها، به مشکل برمی‌خوریم.

مومن آبادی گفت: دانش آموزان عموماً

کتاب‌های غیردرسی را مطالعه می‌کنند، چون از روی اجبار نیست و اختیاری است. خانواده‌ها به‌ویژه پدر و مادر اولین الگوی بچه‌ها هستند. اگر آنها کتابخوان باشند، مطمئناً فرزندشان هم به کتاب خواندن علاقه‌مند می‌شوند. در مدارس هم اگر معلم‌ها اهل مطالعه باشند و کتابخانه‌های کلاسی راه‌اندازی کنند و یا همکاری با کتابخانه‌های عمومی از سیاست‌های مدارس باشد، افزایش سرانه مطالعه محقق خواهد شد.

وی اضافه کرد: آقایان به دلیل مشغله زیاد عموماً نمی‌توانند در محیط کتابخانه حضور پیدا کنند و باید چاره‌ای اندیشید. در این زمینه، جهت جذب این اهالی و مخاطبان، ما تصمیم داریم برایشان کتاب ببریم. با توجه به اینکه مومن‌آباد پایتخت گچ ایران است و دورتادور روستا را شرکت‌های گچ احاطه کرده‌اند و اکثر کارکنان آنها و اهالی روستا، سهامدار، کارگر یا راننده این شرکت‌ها هستند و زمان‌هایی را دارند که بیکار باشند، تصمیم داریم در کارخانه‌ها و با همکاری آنها یک ایستگاه مطالعه کوچک بزنیم تا این افراد در زمان بیکاری کتاب بخوانند و با کتاب‌های

ایستگاه را به امانت ببرند.

مومن‌آبادی در بخش دیگری از این گفت‌وگو، از کمک‌های پدرش به کتابخانه روستا گفت و یادآور شد: پدر من تقریباً پابه‌پای دیگر مسئولان در امورات کتابخانه همکاری کرده و با توجه به اینکه در تمامی دوره‌ها عضو شورای روستا بوده و همه‌ی اهالی روستا او را به عنوان فردی معتمد می‌شناسند، هیچ‌گاه در جذب خیر، اهدای زمین و تجهیز کتابخانه فروگزاری نکرده و این امر بر کسی پوشیده نیست که هنوز هم بسیاری از زحمات‌ها برعهده ایشان است.

● با کتاب به استقبال اعضای می‌روم که برای مدتی به کتابخانه مراجعه نمی‌کنند

مومن‌آبادی همچنین با اشاره به مکانیسم‌های تشویقی که خودش برای کشاندن اهالی روستا به کتابخانه عمومی از آنها استفاده می‌کند، عنوان کرد: در صورتی‌که

همه دنبال دلیل و راهی برای کنسل کردن مرخصی بنده هستند (با خنده).

● «فرهنگ لغت زبان مومن‌آبادی» را

منتشر خواهیم کرد

مومن‌آبادی همچنین از تصمیمش برای چاپ کتاب «فرهنگ لغت زبان مومن‌آبادی» در آینده‌ای نزدیک خبر داد و گفت: تنها کتابی که در مورد مومن‌آباد و معرفی پتانسیل‌ها و قابلیت‌های روستا داریم، کتاب «مومن‌آباد پایتخت گج ایران» است که آقای شاه‌حسینی آن را نوشته است. دوست دارم نویسندگانی بومی و مطلع از فرهنگ و سنن مردم مومن‌آباد بنویسند که مطمئناً موفق‌تر عمل خواهد کرد.

وی افزود: امیدوارم در آینده‌ای نزدیک «فرهنگ لغت زبان مومن‌آبادی» که درحال جمع‌آوری اطلاعات آن هستم، چاپ و وارد بازار نشر شود. هیچ دست‌نوشته یا اثر چاپی در مورد آداب، رسوم و فرهنگ عامه روستای مومن‌آباد موجود نیست و لذا در تلاش هستم برای ماندگاری سنن و رسوم گذشته این کتاب را چاپ کنم.

عضوی از اعضای کتابخانه، مدتی برای امانت گرفتن کتاب به کتابخانه مراجعه نکرد، با کتاب به استقبالش می‌روم و علت این غیبت را از او جویا می‌شوم. خوشبختانه در کتابخانه روستای ما روابط دوستانه متقابلی بین هر دو طرف حاکم است و اگر اینگونه نبود، باتوجه به شرایط فعلی، استقبال از کتاب و کتابخوانی در روستا، کم و چه‌بسا ناچیز بود. وی در همین رابطه مثالی زد و گفت: برای نمونه چند روز قبل خارج از ساعت اداری زنگ در منزلمان را زدند و پس از حضور جلوی در، جمع زیادی از نوجوانانی را دیدم که همه با صدای بلند می‌گفتند: «خاله ما کتاب می‌خواهیم، بیا کتابخانه!». این مورد، مثال و نمونه‌ای بود از روابط متقابل و دوطرفه بین کتابدار و اعضا و اهالی محل است. این روال به‌حدی است که برخی مواقع حق استفاده از مرخصی را ندارم و به‌محض مطلع شدن اعضا از اینکه قرار است یک روز نباشم،

مجتبی قربانی به طور مشترک نفر دوم بخش گفت و گو

کتابخوانی تعطیل نمی‌شود؛

«حسین آباد» هر روز عشق ورق می‌زند

در این روزهای کرونایی، «جواد» این کتابدار عاشق! سفیر کتاب و کتابخوانی در روستای حسین آباد بهشهر و چند روستای اطراف شده و کتاب‌ها را با موتوری که دارد به درب خانه اهالی می‌رساند.

به گزارش بلاغ، روستای حسین آباد از توابع شهرستان بهشهر و در ۱۸ کیلومتری شمال غربی این شهرستان واقع است. این روستا از سمت شمال به شبه جزیره ی میانکاله و از جنوب به رستمکلاء منتهی می‌شود، روستای قره تپه و امیرآباد هم بترتیب در سمت شرق و غرب قرار دارند.

جمعیت روستای زیبای حسین آباد براساس سرشماری مرکز آمار ایران بیش از ۳۶۰۰ نفر است که معمولا این جمعیت در فصل کار به بیش از ۴۵۰۰ نفر می‌رسد. طبق سرشماری انجام شده تعداد خانوار این روستا بیش از ۸۶۰ خانوار است.

جواد افسرده یکی از جوانان این روستا است که حالا یک سالی است که به عنوان کتابدار در کتابخانه این روستا فعالیت دارد.

وی در این روزهای کرونایی، سفیر کتاب و کتابخوانی در حسین آباد و چند روستای اطراف شده و کتاب‌ها را با موتوری که دارد به درب خانه اهالی می‌رساند.

این کتابدار روستایی در شرق مازندران در گفت‌وگو با خبرنگار ما می‌گوید: با وشیوع ویروس کرونا کم کم بازار کتاب و کتابخوانی در روستا از رونق افتاده بود اما با ابلاغ طرح کتاب‌رانه حالا شاهد آشتی کتاب دوستان با یار مهربان هستیم.

افسرده که خود را عاشق کارش می‌داند؛ افزود: با اطلاع رسانی به اهالی روستا و روستاهای اطراف، حالا کاربران با من تماس می‌گیرند و من سفارشات آن‌ها را در سرما و گرما حتی در

این کتابدار روستایی در شرق مازندران، با بیان اینکه من با ارتباطی که با مدیرهای کانال تلگرامی روستاهای اطراف گرفتم این طرح را به اهالی روستاهای اطراف نیز اطلاع رسانی کردم؛ ادامه داد: با وجود اینکه روستاهای اطراف با ما حدود پنج کیلومتر فاصله دارند اما من از آنجا هم سفارشات را قبول می‌کنم و کتاب را به درب منازل آن‌ها می‌رسانم.

افسرده متذکر شد: حالا تعداد روستاهایی که من به آن‌ها کتاب می‌رسان روز به روز در حال افزایش است و من تمام تلاشم را می‌کنم که کتاب‌ها را در اسرع وقت به درب منازل اهالی برسانم.

وی یادآور شد: روزی که قرار شد کتابخانه راه اندازی شود خیلی از اهالی می‌گفتند اینجا مگر کتابخانه لازم است؛ اما روز به روز بر کتاب خوانان افزوده شد و حالا کتاب‌خانه خیلی به ترویج کتاب خوانی در روستای حسین آباد و روستاهای اطراف کمک کرد.

این روزها کتاب‌خانه در دل کرونا می‌راند و با همت کتابدارانی مثل «جواد» نمی‌گذارد کتاب‌خوانی تعطیل شود.

روزهای بارانی در اسرع وقت به دست‌شان می‌رسانم.

وی بیان کرد: من چهره به چهره و یا در جاهایی که مردم را می‌بینم، این طرح را به اهالی پیشنهاد می‌دهم و خوشبختانه از روی که من این کار را شروع کردم، روز به روز بر علاقه‌مندی و استقبال مردم برای کتاب‌خوانی اضافه شده و من از این بابت خیلی خوشحالم.

این کتابدار روستایی در شرق مازندران عنوان کرد: جدا از محدودیت‌های دوران کرونا، از آنجا که محل استقرار کتابخانه روستای ما به نحوی است که در حاشیه روستا قرار دارد و دسترسی برای کودکان و افراد مسن سخت است، حالا این طرح کمک کرده است تا به راحتی به کتاب‌ها دسترسی داشته باشند.

افسرده گفت: من بنا دارم تا طرح کتاب‌خانه را حتی بعد کرونا هم در روستا و روستاهای اطراف ادامه دهم تا هر روز بر سطح کتاب‌خوانی اهالی روستایم اضافه شود. وی تاکید کرد: من از اینجا که به کارم علاقه مندم هر طور شده سفارشات مردم را با موتور خودم و یا خودرو اجرایی می‌کنم و نمی‌گذارم وقفه‌ای در تحویل سفارشات مردم بیفتد.

مرضیه مهربان به طور مشترک نفردوم بخش گفت و گو

روزی که به نام کتابدار است؛

قدیمی ترین کتابدار فاروج کجاست؟!

در روزی که به نام کتاب و کتابخوانی و کتابدار است، سراغ قدیمی ترین کتابدار فاروج را می گیریم، اما نیاز به راه دور رفتن نیست و کافی است تا اتاق مدیر فعلی اداره کتابخانه های عمومی شهرستان برویم.

خبرگزاری شبستان- فاروج؛ خیابان ملائکه یکی از خیابان های قدیمی شهر فاروج است که شناسه ای به نام تنها کتابخانه عمومی شهر در ابتدای آن جا خوش کرده است. در طی

کتابخانه عمومی ملاصدرا در همان ابتدای صحبت گفت.

«مریم مومن زاده» متولد ۱۳۵۴ با تحصیلات کارشناسی ارشد علوم اطلاع رسانی و دانش شناسی، قدیمی ترین کتابدار شهرستان فاروج است. این بانوی کتابدار یکی از زیباترین خاطره های دوره خدمت خود را حضور همین عضو در کتابخانه عنوان کرد و گفت: این عضو ویژگی های خاصی داشت و از بازنشستگان دستگاه های دولتی بود و هر روز به کتابخانه مراجعه می کرد و در ۱۰ دقیقه نخست حضور، سرش را روی میز می گذاشت و بعد از آن شروع به مطالعه می کرد، این روند مدتها به طول انجامید تا در یکی از همین روزهای حضورش، علت این اقدام را پرسیدم، این عضو بازنشسته که سه سال بعد از عضویتش در کتابخانه به رحمت خدا رفت، گفت: آرامشی که در این فضا به دست می آورم در هیچ لحظه ای از ۳۰ سال خدمتم تجربه نکرده ام و وقتی به این آرامش می رسم از مطالعه لذت بیشتری می برم.

مومن زاده افزود: این عضو کتابخانه تا پایان ساعت کاری در کتابخانه می ماند و مطالعه می کرد و جز آخرین نفراتی بود که از کتابخانه خارج می شد.

سال های اخیر تغییرات زیادی برای استفاده بهینه از فضای موجود کتابخانه ایجاد شده و با همه محدودیت ها، این کتابخانه منابع غنی دارد و معمولا اعضا دست خالی از آن بر نمی گردند.

پیدا کردن اتاق مدیر اداره در آنجا سخت نیست و از همان ورودی قابل مشاهده است. «آرامشی که در فضای کتابخانه به دست می آورم در هیچ کجا تجربه اش نکرده ام»، این جمله را قدیمی ترین کتابدار شهرستان فاروج به نقل از یکی از مَسَن ترین اعضای

این رقم به بیش از ۴۰ هزار جلد کتاب رسیده است، افزود: در سال اول فعالیتیم مجموع اعضا به ۱۰۰ نفر رسید و سال به سال به رغم فراهم نبودن شرایط برای اطلاع رسانی، تعداد اعضا افزایش یافت.

به گفته این مسئول تنها کتابخانه عمومی شهر در آن سالها نقش اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی را هم ایفا می‌کرده و با تشکیل انجمن های شعر، تأثر و موسیقی، زمینه را برای شکوفایی استعدادها فراهم کرده بود.

وی گفت: پایه های شعری امروز شهرستان از همان انجمن شکل گرفت و امروز شاعران برجسته شهرستان از جمله، آقایان صادق آدینه، رضا توکلی، علی مومن فاروجی، حسین نامدار مقدم، ایمان اصغری فاروجی، احسان ندایی و.... شاگردان دیروز همان انجمن هستند.

مومن زاده به محدودیت های فضا و

این کتابدار قدیمی و مدیر فعلی اداره شهرستان اضافه کرد: قدمت تاسیس کتابخانه در فاروج به سال ۱۳۴۹ در یک فضای استیجاری واقع در خیابان موفق فعلی می‌رسد که آن زمان زیر نظر اداره فرهنگ و ارشاد شهرستان قوچان فعالیت می‌کرد، بعد از مدتی کتابخانه به فضای دیگری در همین خیابان منتقل شد تا سال ۷۱ که کتابخانه فعلی در زمین وقفی، از سوی اداره فرهنگ و ارشاد ساخته شد و تا سال ۷۳ از سوی سرایدارش مرحوم «علیرضا قیامی» اداره می‌شد.

وی که سال ۷۳ به عنوان نخستین کتابدار رسمی کتابخانه عمومی شروع به کار کرده، گفت: سال ۷۳ از طریق اداره آموزش و پرورش وقت که قائم مقامی اداره فرهنگ و ارشاد را در آن زمان به عهده داشت به عنوان کتابدار به اداره فرهنگ و ارشاد شهرستان قوچان معرفی شدم و کارم را آغاز کردم. این کتابدار که در سال ۷۳ کتابخانه را با دو هزار جلد کتاب تحویل گرفته و امروز

امکانات تنها کتابخانه عمومی شهر اشاره کرد و گفت: این شرایط و نبود سالن مطالعه باعث شده بود سه روز در هفته آقایان و سه روز دیگر خانم‌ها از امکانات کتابخانه استفاده کنند و با جذب اعتبارات در سال ۷۶، سالن مطالعه به دو فضا افزایش یافت و خدمات به صورت مشترک در تمام هفته انجام شد.

این بانوی فعال فرهنگی اضافه کرد: امروز کتابخانه به شرایط خوبی رسیده اما نیاز شهرستان را با توجه به افزایش جمعیت و مطالبات، تامین نمی‌کند و مهمترین دغدغه، با توجه به خدمات دهی به همه بخش‌ها در یک فضا، توسعه آن است تا در روند فعالیت‌ها اختلال ایجاد نشود.

مومن زاده، همه روزهای فعالیت در کتابخانه را خاطره انگیز خواند و بیان کرد: وقتی یکی از اعضا پس از سال‌ها و بعد از رسیدن به مدارج عالی برای تجدید خاطره به

کتابخانه مراجعه می‌کند تمام خستگی‌های این سال‌ها از یادمان می‌رود.

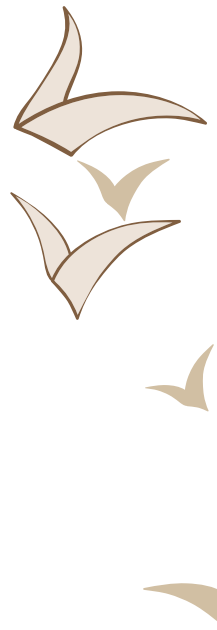
● تنها کتابخانه فاروج ۲۹ سال بدون نام بود

تنها کتابخانه عمومی شهر فاروج که در سال ۴۹ در یک فضای استیجاری فعال شد، تا سال ۷۸ بدون نام و فقط با عنوان کتابخانه عمومی فعال بود. انتخاب نام «ملاصدرا» مصوبه جلسه انجمن کتابخانه در سال ۷۸ بود و این نامگذاری در خردادماه سال ۷۸ مقارن با یکصدمین سالروز تولد حکیم فرزانه ملاصدرا انجام شد.

امروز در شهرستان فاروج، ۶ کتابخانه در سطح روستاها و دو کتابخانه در سطح شهرهای فاروج و تیتکانلو دایر است و با افزون بر ۸۰ هزار منابع اطلاعاتی به اعضا خدمات می‌دهد.

از ۲۴ تا ۳۰ آبان ماه، هفته کتاب و کتابخوانی و کتابداری نامگذاری شده است.

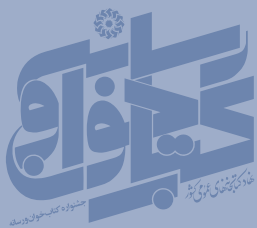
برگزیدگان بخش جنبی

نخستین جشنواره کتاب خوان و رسانه دارای ۲ بخش جنبی شامل «اهدای جایزه به بهترین مطلب با محوریت افتتاح کتابخانه های مرکزی و اثرات آن در توسعه فضاهای فرهنگی ایران اسلامی» و همچنین «اهدای ۱۱ جایزه به بهترین گزارش از توسعه فعالیت های فرهنگی و اجتماعی نهاد در کتابخانه های عمومی» با ۱۱ موضوع محوری بود.

● هیأت داوران ضمن تقدیر از آثار ارسالی در بخش های جنبی بنیامین یوسف زاده، لعیا نورانی زنوز، زهره مسکنی، آذر مهاجر، رویا سلیمی و مریم کشاورز مسعودیان را در بخش مکتوب؛

● تینا میرکریمی، هانیه پیرامی، علی البرزی، فاطمه آقامحمدی، سیده سکینه میر طاهری و رقیه صادقی را در بخش رادیویی و تلویزیونی مراکز استانی؛

● علیرضا نوری، ناهید غفارلو و میترا لبافی را در بخش برگزیدگان رادیو و تلویزیونی سراسری به عنوان نفرات برگزیده معرفی کرد.

بنیامین یوسف زاده برگزیده بخش ویژه بهترین مطلب با محوریت افتتاح کتابخانه مرکزی

نوجوانی سپری شده در حسرت یک ساختمان

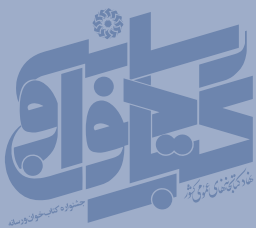
گشایش کتابخانه مرکزی شهر، برای بسیاری از هم نسلی های من که کتابخانه و قرائت خانه را همچون خانه دوم روزهای نوجوانی شان می دانستند، اتفاق شیرینی بود که البته دو دهه دیرتر از زمان موعد و نه در ایام نوجوانی محقق شد.

کتابخانه مرکزی مشهد و ساختمان پرماجرایی آن دو سال پیش در حالی آغوشش را به روی عموم مردم به ویژه جوانان و نوجوانان این شهر باز کرد که حسرت هم آغوشی خیلی از محصلان ادوار مختلف را با بزرگترین قرائتخانه شرق کشور به دل آنها گذاشت. سال های متمادی و در روزهایی که کتابخانه های عمومی و غیرعمومی شهر جای سوزن انداختن نداشت،

بتنی نه چندان خوش قواره، طلسم شده بود و همه او را به فراموشی سپرده بودند. سال های درس و مدرسه تمام شد و علاقه وافر به کار خبر و خبرنگاری، پایم را به حوزه رسانه لغزاند. نمی دانم، شاید ناکامی چندین ساله ساختمان هفت تیر علتی شد تا سند نخستین حوزه خبری ام را به نام کتاب و کتابخوانی بنزنند اما عاملش هرچه بود، همان شد تا پا به پای سایر هم صنفانم، آنقدر از زمین گیری پروژه خیابان ششصد بگویم تا بالاخره، حرفمان به گوش مسئولان برسد. بهمن ماه سال ۹۷ و پس از وقفه ای طولانی، روبان این کتابخانه به دست یکی از هم نسلانم که مدیرکل نهاد کتابخانه های استانمان شده است، بریده شد تا همان نوجوانان پر آرزوی سال های نه چندان دور مشهد، رویاهای خود را یک به یک تعبیر کنند. هرچند شیرینی گشایش این مجموعه فرهنگی با تلخی شیوع ویروس کرونا در شهر بیشتر از یک سال دوام نیارد، اما امیدوارم انبوه اخبار و گزارش هایی که برای راه افتادن این پروژه طلسم شده تهیه کردیم، روزی این مکان را به مهم ترین پاتوق نوجوانان و جوانان مشهدی بدل کند؛ روزی که شاید خیلی هم دور نباشد.

وقتی از کنار ساختمان نیمه کاره و بلند هیبت کتابخانه مرکزی که البته بیشتر شبیه سازه ای اسکلتی بود و جز یک شناسنامه زردرنگ و توده ای از شن و ماسه در جوارش چیزی پیدا نمی شد، عبور می کردم، دائماً خود را غرق در ژرفای کتاب های خیالی آن می یافتم.

دوم راهنمایی بودم که با خودم می گفتم مقطع تحصیلی بعدی، وقتی این کتابخانه افتتاح شود، دیگر نیازی نیست چند اتوبوس عوض کنم تا به کتابخانه ای مجهز و به روز برسم؛ سال های بعد هم با همین خیالات طی شد، اما نشد که نشد. انگار کار این سازه

لعیا نورانی زنوز برگزیده بخش جنبی نقش کتابخانه های عمومی در رفع نیازهای گروه های خاص (نابینایان، ناشنوایان)

مهری با بیداردلان بی کتاب

«داستان نابینایان، داستان غم‌انگیزی است، هم باید با دنیای تاریک و شرایط آن کنار بیایند و هم برای رهایی از محدودیت‌ها و کمبودها که معلولیت دیگری برایشان آفریده، تلاش کنند، در واقع مشکل جامعه نابینا و کم‌بینا نه محروم از نعمت دیدن بلکه محروم از دیده شدن توسط افراد جامعه و مسوولان است.

اشتغال، نامناسب بودن معابر، پستی و بلندی خیابان‌ها، اختصاص نیافتن جایگاه‌های مناسب برای نابینایان در ادارات و شرکت‌های خصوصی، نبود امکانات برای استفاده از وسایل نقلیه عمومی و عدم دسترسی به ورزشگاه‌های مناسب‌سازی شده از جمله مشکلاتی هستند که نابینایان در زندگی خود با آنها مواجه هستند.

حکایت تلخ دیگر بی‌مهری حوزه نشر با بیداردلان علاقمند به مطالعه است، در حالی که گرد نامهربانی بر صفحه‌های یار مهربان نشسته و بر درد آن افزوده است، نابینایان کتاب‌خوان‌های بی‌کتابی هستند که از این حق شهروندی محروم‌اند، بزرگ و کوچک هم ندارد، آنها از خواندن کتاب‌های تازه و نشریات بی‌بهره هستند، این در حالیست که حق دسترسی به اطلاعات روزآمد یکی از اصلی‌ترین نیازهای افراد و تضمین‌کننده حقوق شهروندی است و نابینایان نیز از این حق طبیعی مستثنی نیستند.

نابینایان نیز همچون سایر اقشار جامعه باید چرخ زندگی خود را به حرکت درآورند و حق دارند برای ارتقای آگاهی، معلومات و کسب دانش در حوزه تخصصی و عمومی برای پیشرفت خود از تمام امکانات و تسهیلات متناسب و درخور معلولیت خود در جامعه بهره‌مند شوند.

پنجه نرم می‌کنند.»

به راستی نابینایان و کم‌بینایان استان در فرآیند مطالعه و تهیه کتاب‌های درسی و غیردرسی با چه مشکلاتی دست به گریبانند؟

● مادر یک دانش‌آموز نابینا: نابینایان بخشی جدایی‌ناپذیر از جامعه

یک دانش‌آموز نابینا می‌گوید: کتب درسی نابینایان به‌روز نیست و تغییرات سالانه در آنها منظور نمی‌شود، تکمیل نواقص کتاب‌ها و بازخوانی آنها برعهده خود دانش‌آموز بوده و چون تمام‌وقت فکر خود را صرف رفع نواقص کتاب می‌کنند از مطالعه دروس باز می‌مانند.

ایلتاش که ساکن شهرستان میاندوآب است، می‌افزاید: علاوه بر کتب درسی در زمینه مطالعات جنبی نیز با کمبود کتاب مواجه هستیم و نبود کتابخانه ویژه نابینایان مشکلات را چندین برابر کرده است.

مریم مرادی که مادر مبینا یک کودک نابینا هست نیز می‌گوید: در عصر کنونی اگر فردی توانایی کسب اطلاعات را نداشته باشد در مسیر حرکت خود در اجتماع با مشکلات بسیاری روبرو می‌شود و ما به عینه می‌بینیم که شکاف عمیقی بین افراد سالم و نابینایان

در قانون اساسی نیز نابینایان دارای حقوق اجتماعی برابر با سایر شهروندان هستند و دولت‌ها موظف هستند خدمات اختصاصی برای آنها ارائه دهند اما متأسفانه مشکلاتی چون نبود منابع و تجهیزات موجب شده است تا این گروه آنگونه که باید و شاید نتوانند به تازه‌های کتاب دسترسی پیدا کنند. دردناک‌تر اینکه مشکلات این قشر در هیاهو و همه‌مه مشکلات جاری کشور مورد غفلت واقع شده است.

در گزارش امروز تلاش شد ابتدا از نابینایان بپرسیم که در فرایند تهیه کتاب با چه مشکلاتی مواجه هستند و سپس در گفتگو با اهل نظر و مسوولان مربوطه ببینیم کیفیت خدمات‌دهی بخش دولتی و خصوصی تا چه حدی است.

گفتگو با افرادی که زیبایی‌های دنیا را با نوک انگشتان خود لمس می‌کنند، نتیجه رضایت‌بخشی نداشت. عمق این مسئله زمانی مشخص شد که می‌بینیم حتی کودکان و نوجوانان نابینا و کم‌بینا برای خواندن کتاب و فراگیری مهارت‌های مختلف در مدارس نیز با مشکلات اساسی دست و

در دسترسی به کتاب و نشریات مکتوب وجود دارد.

وی ادامه می‌دهد: مسوولان باید بدانند که نابینایان نیز بخشی جدایی‌ناپذیر از جامعه هستند و برای همگامی با سایر افراد اجتماع، انتخاب رشته تحصیلی و شغلی نیازمند افزایش آگاهی هستند در حالیکه متأسفانه امکان دسترسی به منابع اطلاعاتی مناسب و روزآمد ندارند و با این اوضاع به شدت نگران آینده فرزندم هستم.

«یکی از نهادها و سازمان‌هایی که در فرایند یادگیری و گسترش علم نقش اساسی و حیاتی ایفا می‌کنند، کتابخانه‌ها هستند. کتابخانه‌ها به عنوان هسته مرکزی آموزش و پژوهش با گردآوری، سازمان‌دهی و نگهداری انواع کتاب‌ها در رشته‌های مختلف علوم و فنون، مجلات و نشریات، امکان رشد اندیشه، شکوفایی استعداد و باروری ذهن خلاق انسان پویا و جستجوگر و تبادل افکار را فراهم می‌سازند. بنابراین نابینایان همانند سایر اقشار جامعه حق برخورداری از اطلاعات را دارند و کتابخانه‌های عمومی باید بکوشند با فراهم کردن شرایط مناسب و ابزارهای کافی امکان استفاده از کتاب‌ها و منابع مختلف را برای این قشر فراهم کنند.»

برای آگاهی از نحوه خدمات‌رسانی

کتابخانه‌های عمومی به این قشر رهسپار کتابخانه مرکزی ارومیه می‌شوم تا با کتابدار بخش نابینایان دیدار کنم.

● کتابدار بخش نابینایان کتابخانه مرکزی ارومیه: فقر منابع گریبان‌گیر نابینایان استان

دیدار با آیدا مجیدآبادی با چنین دردلهایی آغاز می‌شود، تقاضا برای مطالعه در بین جامعه نابینای استان وجود دارد اما فقر منابع گریبان این افراد را گرفته و ما را در تامین کامل نیازهای اعضا ناتوان ساخته است.

او که خود روشندل است و توانسته ارتباط موثر و خوبی با اعضا برقرار کند، از مشکلات مرتبط با کتاب‌های نابینایان می‌گوید و می‌افزاید: به دلیل اینکه زبری و نوشته‌های کتاب بریل پس از یک سال استفاده از بین رفته و صاف می‌شوند، استفاده مجدد نابینایان را از کتاب‌های مستهلک ناممکن می‌سازد، از طرفی تغییرات پی‌در پی کتاب‌ها، تبدیل و هماهنگ کردن تغییرات برای کتاب‌های بریل و گویا را دشوار می‌کند.

این شاعر جوان و فعال ارومیه که دارای

به عنوان مثال اگر به شکل نامناسب جابجا شوند، قابلیت لمس را از دست می‌دهند و خوانش آنها برای نابینایان سخت می‌شود، از آنجاییکه فقط یک نسخه از هر کتاب موجود است در صورت آسیب‌دیدگی یا پارگی کتاب دیگری برای جایگزینی آنها وجود ندارد.

مجیدآبادی ضمن تقدیر و تشکر از حمایت و همکاری دلسوزانه مسوولان کتابخانه‌های عمومی استان، متذکر می‌شود، علی‌رغم این همکاری‌ها بخشی از مشکلات بخش نابینایان قابل حل نیست و نیاز به بودجه مشخصی دارد تا حداقل بتوان در تولید کتاب های گویای درسی اقداماتی انجام داد.

یکی دیگر از مراکزی که برای نابینایان و کم‌بینایان خدمات ارائه می‌دهد انجمن نابینایان استان است، کتابخانه این انجمن از مراکزی است که توانسته در تامین نیاز این قشر و پرکردن اوقات فراغت نابینایان و کم‌بینایان موفق عمل کند.

مدیر کتابخانه دیجیتال گویای انجمن نابینای آذربایجان غربی بازنشسته آموزش و پرورش استان است که حدود ۲۰ سال به طور افتخاری در این کتابخانه مشغول به فعالیت است.

مدرک کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی و دارنده مدال طلای مسابقات شنای بانوان نابینای کشور است، به انتشار حجم زیادی از کتاب‌ها در سال اشاره می‌کند و اینکه چون نابینایان از منابع بریل و گویا استفاده می‌کنند و بریل‌سازی و گویاسازی کتاب‌های منتشرشده زمان‌بر است لذا کسانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند مجبور می‌شوند گزیده‌ای از کتاب‌ها را گویاسازی کنند.

مجیدآبادی، بالا بودن هزینه تولید کتاب‌های بریل را نیز مورد اشاره قرار داد و اینکه به علت محدود بودن تعداد کتاب‌های پرفروش، کمک درسی و حتی درسی افراد به صورت اختیاری در گویاسازی کتاب‌ها فعالیت می‌کنند و بودجه خاصی در این زمینه اختصاص نیافته است.

وی با بیان اینکه گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات دریچه‌های جدیدی را به روی این افراد گشوده و امکان دسترسی راحت‌تر به اطلاعات را برای آنها فراهم کرده است، استقبال اعضا برای استفاده از کتاب‌ها را خوب ارزیابی می‌کند و اظهار می‌دارد که ارسال کتاب‌های گویا از طریق اینترنت، امکان دسترسی آسان را فراهم کرده است اما ارسال کتاب‌های بریل دشواری‌هایی دارد

● مدیر کتابخانه دیجیتال گویای انجمن
نابینایان استان: امکانات موجود جوابگو
نیست

پای حرف‌هایش می‌نشینم، بایرام نبی زاده تعداد نابینایان استان را حدود چهار هزار نفر اعلام می‌کند که حدود ۲۵۰ نفر آنها از شهرستان ارومیه و ۲۵۰ نفر از شهرستان‌ها عضو کتابخانه هستند.

او با بیان اینکه کتاب‌های صوتی مورد نظر اعضا از طریق شبکه‌های مجازی ارسال می‌شود، اذعان می‌کند: اعضای کتابخانه اگر به اینترنت دسترسی نداشته باشند یا متقاضی کتاب‌های بریل باشند از طریق پست به صورت رایگان ارسال می‌شود.

به گفته نبی زاده، کتابخانه هشت هزار عنوان کتابی گویا، ۳۰۰ عنوان کتاب بریل، چهار دستگاه به‌دید، چهار دستگاه برجسته‌نگار دارد و از همه مهم‌تر اینکه این کتابخانه جزو نادر کتابخانه‌های کشور است که مجهز به یک دستگاه چاپگر به نام بریل باکس بوده و می‌تواند در هر ساعت حدود ۹۰۰ برگ بریل چاپ کند که این دستگاه هم برای چاپ کتاب کودکان و نوجوانان و هم جزوات دانشجویان و دانش‌آموزان استفاده می‌شود. لازم به ذکر است در کنار کتابخانه انجمن نابینایان استان، از سال ۹۰ بخشی به نام

کتابخانه دیجیتالی گویای سامسونگ توسط شرکت سامسونگ با نظارت انجمن نابینایان ایران دایر شده است و با استفاده از امکاناتی که شرکت سامسونگ در اختیار این کتابخانه قرار داده ما برای دانش آموزان سنین ۷ تا ۱۷ ساله کلاس‌های متعدد آموزشی مانند کلاس زبان، بریل آموزی، قرآن، قصه‌خوانی، کامپیوتر و غیره برگزار می‌کنیم.

وی به اقدامات انجام گرفته در راستای ارائه خدمات دیجیتالی به اعضا اشاره و تصریح می‌کند: در این راستا آموزش کار با سامانه خدمات بانک به نابینایانی که با خط بریل آشنایی دارند، آموزش کامپیوتر و نرم افزارهای ویژه نابینایان عملیاتی شده است که خوشبختانه در این زمینه انجمن مفتخر به آشنا ساختن اکثر نابینایان استان با کامپیوتر با همکاری سازمان فنی حرفه ای استان است، همچنین با توجه به بیماری کووید ۱۹ و تعطیلی مراکز آموزشی، کتابخانه تصمیم به ایجاد کانال از طریق فضای مجازی جهت ارتباط با اعضای کتابخانه گرفته است.

مدیر کتابخانه انجمن نابینای استان در ادامه سخنان خود، عمده مشکل کودکان و نوجوانان روشندل در راستای دسترسی به منابع و مآخذ مورد نیاز را نداشتن کامپیوتر و یا گوشی مناسب، نبود دستگاه برجسته‌نگار

هوشمند و عدم مناسب‌سازی نرم‌افزار آموزشی شاد عنوان می‌کند و متذکر می‌شود: همچنین نابینایان با یک مشکل اساسی مواجه هستند و آن عدم دسترسی به منابع بریل می‌باشد و این هم تنها با داشتن یک دستگاه برجسته نگار قابل حل است زیرا زیاد بودن حجم کتب بریل مانع نگهداری آنها در یک کتابخانه شخصی می‌شود.

وی در عین حال تاکید می‌کند که امکانات موجود جوابگوی مشکلات اعضای کتابخانه نیست و ما از نهادهای مربوطه اعم از بهزیستی، سازمان کودکان استثنایی و نهاد کتابخانه‌های عمومی انتظار داریم بیش از این دستان را بگیرند و در این مسیر ما را همراهی کنند.

«کودکان و نوجوانان با نیازهای ویژه شامل نابینایان، ناشنوایان و دارای معلولیت های جسمی و حرکتی، شهروندانی هستند که همانند سایر مردم حق زندگی و بهره مندی از امکانات آموزشی، فرهنگی، هنری و رفاهی را دارند. از این رو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نیز در راستای تحقق عدالت آموزشی و اجتماعی با راه اندازی مراکز فراگیر اقدامات ویژه ای برای بچه های با نیازهای ویژه انجام داده است.»

● **مدیرکل کانون پرورش فکری استان:**
فقط یک مرکز فراگیر در استان وجود دارد

مدیرکل کانون پرورش فکری آذربایجان غربی توضیح می‌دهد: اعضای فراگیر هم مانند اعضای عادی برای بهره‌مندی از فعالیت‌های کانون باید عضو کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (مرکز فراگیر) شوند.

● **جواد زاهدی می‌افزاید: در حال حاضر**
یک مرکز فراگیر در استان وجود دارد.

وی تعداد کتاب‌های بریل در مرکز فراگیر را بیش از یک هزار جلد کتاب اعلام می‌کند و اظهار می‌دارد: مرکز فراگیر برای این مخاطبان بهینه‌سازی شده و به رمپ ویژه حرکت و

ورود و خروج اعضا، دستگاه بهدید، دستگاه پکتوس، سرویس بهداشتی ویژه، وسایل بازی مخصوص اعضای فراگیر، سیستم کامپیوتری با نرم افزار بلندخوانی، کتاب‌های گویا و نشریات با خط بریل مجهز است تا اعضا با نیازهای ویژه در کنار سایر همسالان از فعالیت‌های کانون بهره‌مند شوند.

زاهدی با اشاره به اینکه این کودکان و نوجوانان در کنار سایر اعضا در این مرکز به انجام فعالیت‌های فرهنگی و هنری می‌پردازند، اضافه می‌کند: فعالیت‌های مرکز فراگیر کانون نیز مانند سایر مراکز، در بستر فضای مجازی انجام می‌شود که این فعالیت‌ها برای اعضای مرکز فراگیر عبارت است از قصه‌گویی، شعرخوانی، کاردستی،

قشر به فعالیت‌های اجتماعی دارد و اینکه این افراد به زندگی امیدوارتر و استعدادهای خود را باور کنند. وی اظهار می‌دارد: از مجموع ۷۱ کتابخانه عمومی نهادی در استان، کتابخانه مرکزی ارومیه دارای بخش نابینایان است که به تمام علاقمندان در سایر شهرستان‌ها خدمات از طریق ارسال کتاب‌ها و فایل‌های صوتی ارائه می‌شود.

معصومی با ارائه توضیحاتی در خصوص انواع منابع موجود در بخش نابینایان، بیان می‌کند: در حال حاضر ۹۷۱ نسخه کتاب بریل و ۱۰ هزار کتاب گویا در بخش نابینایان وجود دارد و ۱۱۰ عنوان کتاب گویاسازی شده است. مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان

روخوانی کتاب.

وی متذکر می‌شود: مرکز فراگیر کانون فقط یک مرکز است و بدون تردید در شهرستان‌ها با مشکل کمبود مراکز و امکانات مواجه هستیم.

● مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان: ضرورت ایجاد هم‌افزایی برای تجمیع امکانات

برای جمع‌بندی گزارش با مدیرکل کتابخانه‌های عمومی آذربایجان غربی گفتگو می‌کنیم، خدیجه معصومی می‌گوید: شناخت نیاز این قشر و حرکت جمعی در مسیر رفع مشکلات آنها نقش مهمی در توانمندسازی استعدادهای آنها و ورود این

با بیان اینکه عضویت اقشار نابینا و کم‌بینا در کتابخانه عمومی به صورت رایگان انجام می‌شود، اظهار می‌دارد: حدود ۶۵ هزار نفر در کتابخانه‌های عمومی استان عضو فعال هستند که از ۱۹۲ نفر آنها نابینا هستند.

معصومی با اشاره به نشست‌ها و برنامه‌های تخصصی ترویجی مربوط به بخش نابینایان، تصریح می‌کند: ماهانه نشست‌های کتابخوانی ویژه نابینایان، کلاس‌های آموزشی مختلف برای آموزش نحوه استفاده از تجهیزات و نرم‌افزارها، آموزش زبان، رایانه، نشست‌های بررسی کتاب، نقد کتاب و معرفی کتاب برای این قشر برگزار می‌شود که در حال حاضر به دلیل بیماری کرونا به صورت مجازی در حال برگزاری است.

مدیر کتابخانه‌های عمومی آذربایجان غربی می‌گوید: کتاب‌ها در کتابخانه‌های

عمومی طبق دسته‌بندی دیویی و براساس موضوع چیدمان شده‌اند، با وجود کمبود از لحاظ تعداد و تنوع اما از تمام علوم دهگانه، کتاب موجود است و تلاش می‌کنیم از طریق مشارکت‌های مردمی و انعقاد تفاهم‌نامه‌ی اهدای کتاب این نقیصه رفع شود.

با وجود همه امکانات، دغدغه مهم و اساسی مسوولان کتابخانه مرکزی ارومیه نحوه دسترسی نابینایان و کم‌بینایان به منابع کتابخانه است، معصومی از این موضوع به عنوان یکی از مشکلات اعضای کتابخانه به ویژه در سایر شهرستان‌ها نام می‌برد و توضیح می‌دهد: ارائه خدمات به نابینایان آنطور که باید ایده‌آل باشد، نیست، فضای موجود جوابگوی نیاز آنها نیست، تعداد منابع و کتاب‌های بریل محدود است، مهمترین مساله برای ارائه خدمات به این افراد سهولت دسترسی آنها به کتابخانه و منابع آن است در حالیکه امکان اختصاص فضای مستقل در سایر شهرستان‌ها و تجهیز آنها وجود ندارد اما با وجود این شرایطی اتخاذ کردیم تا به صورت غیرحضوری و ارسال فایل‌های صوتی از طریق اینترنت این مشکل رفع شود و عزیزانی که دسترسی به اینترنت ندارند می‌توانند با هماهنگی

لحظه زندگی انسان‌ها تاثیرگذار است و از آنجائیکه نگرش بنیادین دنیای جدید برپایه نگرش برابری انسان‌ها استوار است لذا برای توسعه همه‌جانبه و پایدار، جامعه باید پذیرای اندیشه برابر باشد و تمام نهادهای اجتماعی با این اندیشه همگام شوند، در اینصورت لازم است جامعه با فراهم کردن شرایط مناسب و ابزارهای کافی برای مطالعه‌ی تمام معلولان از جمله معلولانی که به علت نابینایی امکان استفاده از کتاب برای آنها موجود نیست را فراهم کنند. به ویژه تقویت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی که همواره نام این نهاد اجتماعی عجیب با عنوان کتاب و کتابخوانی بوده و هست باید جزو برنامه‌های راهبردی دولت باشد تا این یار مهربان ضمن شکوفایی فرهنگی جامعه برای دل‌های روشن نیز سعادت و راه‌گشایی را هدیه کند.

کتابخانه‌های عمومی شهرستان خدمات دریافت کنند.

وی همچنین در ادامه سخنان خود همکاری، ایجاد هم‌افزایی برای تجمیع امکانات نهادهای مرتبط با حوزه نابینایان را ضروری دانسته و خاطرنشان می‌کند: با توجه به خدمات متنوعی که از سوی نهادهای مختلف برای این افراد ارائه می‌شود باید تلاش کنیم تا با همگرایی بهتر بین این نهادها از ظرفیت و توان مکمل همدیگر استفاده کنیم که متأسفانه چنین هم‌افزایی صورت نگرفته است.

● سخن آخر؛

ارائه خدمات در حوزه نشر و کتاب برای جامعه نابینایان شاهد تنوع و تعدد کنشگران نهادی است. به نظر می‌رسد در چنین شرایطی که تنوعی از سازوکارها و ابزارهای حمایتی وجود دارد، تجمیع و هم‌افزایی دستگاه‌های متولی اعم از دولتی و خصوصی و استقرار سیستم یکپارچه و جامع می‌تواند در دسترسی آسان جامعه هدف به منابع مورد نیاز مثمر ثمر باشد.

انکار نشدنی است که دسترسی آسان به اطلاعات و ارتقای دانش و آگاهی در لحظه

زهره مسکنی برگزیده بخش جنبی تمرکز بر توسعه فعالیت های فرهنگی کتابخانه ها از جمله راه اندازی بخش کودک و نوجوان در کتابخانه های عمومی سراسر کشور

به مناسبت روز ادبیات کودک و نوجوان

ادبیات بوی خمیردندان و صابون هم می دهد

دوباره این کره خاکی یک دور دیگر به دور خورشید فروزان چرخیده تا هجدهم تیرماه برسد و در این روزگار عجیب و غریب مرگبار ما هنوز زنده و یک بار دیگر شاهد فرارسیدن «روز ادبیات کودک و نوجوان» باشیم. ویروس کرونا با شتاب می تازد و خورشید با قدرت می تابد و زمین گرد همچنان به دور خود می چرخد و ادبیات هم مثل خیلی موضوعات دیگر جهان، سخت مشغول دست و پنجه نرم کردن با زندگی است. ادبیات کودک و نوجوان اما ریزه کاری های خاص خودش را دارد. نه اینکه اهل گلاویزشدن نباشد. اتفاقاً هم بد زمین می خورد و هم به سختی دوباره سر پا می ایستد، اما نه اینکه ادبیات کودک و نوجوان است، همیشه پر از امید است. همیشه پر از آرزوهای رنگارنگ است. چه آرمیده میان صفحه شعری لای پر قوی کتابخانه ای در قلب پایتخت، چه خواب از سر پریده و تشنه در سطری از قصه ای وسط قفسه ای چوبی میان اتاقکی در دل کویر. بیایید این بار از پایتخت دور شویم. آن قدر دور و دورتر تا برسیم به «وَشَنام دُزی»، روستایی از توابع بخش مرکزی شهرستان چابهار در استان سیستان و بلوچستان.

تاسیس شد بچه‌ها با شوق از کتابدار هم
جلوتر می‌آمدند...»

او قدم در راهی گذاشته بود که شاید
بیش از زمین ترک‌خورده کویر آب می‌طلبید.
یک‌جا نشستن در این جاده خاکی با
ترک‌های حاصل از تشنگی جایز نبود. او
مصمم به راه افتاده بود. مقصد؟ جلسات
باشگاه‌های کتاب‌خوانی و تسهیلگری چابهار.
باید بیشتر می‌آموخت تا بتواند کودکان
تشنه شعر و قصه را سیراب کند. آبیاری این
دشت وسیع مستعد، نیرویی می‌خواست که
آن را در خودش می‌دید. در کویر هم می‌شود
چیزی کاشت. حتی اگر قطره آبی هم نباشد،
امید برای داشت و برداشت کافی است.
او شروع به تلاش برای تجهیز کتابخانه و
تشویق کودکان به انس با کتاب کرد. روزی
این سیم‌های تلفن مخابرات بوده که از
همین اتاقک پیام مردم را به دوردست‌ها
می‌برده است. حالا بلوچ تصمیم گرفته از
طریق کتاب‌هایی که به کتابخانه می‌آورد
برای کودکان و نوجوانان پیام‌آور باشد.

< گاندوها بازوی هیچ کودکی را نمی‌کنند
کتابخانه جان گرفته است. اگر چه گرم؛
اگر چه تشنه و حتی اگر دانه‌های درشت
عرق بر پیشانی کودکان خیره به تصاویر

● تشابه سیم تلفن و کتاب

اینجا در روستای «وشنام درّی»، پیشرفت
تکنولوژی اینگونه به نفع ادبیات تمام شد
که با ورود تلفن همراه به زندگی افراد و
متروک‌ماندن اتاقی که سال‌ها پیش به
عنوان مرکز مخابرات این منطقه برای برقراری
تماس تلفن راه دور از آن استفاده می‌شد،
عبدالقادر بلوچ به فکر افتاد تا همین اتاق را
به کتابخانه‌ای برای کودکان و نوجوانان روستا
تبدیل کند. سال گذشته حوالی تابستان بود
که بلوچ فکرش را عملی کرد. آستین‌ها را بالا
زد. سطل رنگی آورد و به دیوارها زد و سپس
کمر همت را بست برای جمع‌آوری کتاب. او
در خاطرات تاسیس کتابخانه یک‌ساله‌اش
نوشته است: «وقتی که کتابخانه روستا

کتاب‌های اهدایی نشسته باشد، بلوچ آنچه را که باید، در محوطه بیرون اتاقک کتابخانه‌اش به بچه‌ها منتقل می‌کند. گاهی که اندک سایه زیر درختان چریش هم کفاف بچه‌های نشسته بر زمین کویر را نمی‌دهد، آنها را به مسجد روستا می‌برد. کنار هم می‌نشینند و خیره می‌شوند به حروف و کلمات خارج شده از دهان بلوچ کتابدار. برایشان بلندخوانی می‌کند و شعرخوانی. بعد از آنها می‌خواهد کسی بیاید درباره قصه جلسه گذشته چیزی بگوید. یکی می‌گوید برداشتش این بوده که طبیعت و از جمله جنگل‌ها محل زندگی حیوانات هستند و انسان‌ها باید در پاکیزه نگه‌داشتن آن بکوشند. بچه‌ها از پنجره مسجد خیره می‌شوند به دور دست برهوت و در خیالشان حیوان‌ها همان گاندوها هستند که با پوزه‌های کوتاه و آواره‌های قدرتمند و دُم‌های قوی در جنگل‌های پاکیزه رویایی می‌خرامند و بازوی هیچ کودکی را هم نمی‌کنند. محمد، عبدالمجید، عافیه، عدنان، یوسف، رخسانه، زینب، عطاءالله و... آن شب همگی با فکرهای مشترک چشم به ستارگان کویر می‌دوزند و به خواب می‌روند.

می‌کند. حالا در ذهن بزرگ آنها گنجشک و گاندو به یک اندازه محبوب است. بلوچ به این فکر می‌کند که باید انگیزه بیشتری ایجاد کند. از بهورز و مدیر مدرسه کمک می‌گیرد. تشویق و ترغیب کودکان و شنام و سایر روستاهای اطراف که به کتابخانه پیوسته‌اند، فکر آنها را مشغول کرده است. او بچه‌ها را دسته‌بندی و برای هر دسته سرگروه تعیین می‌کند. پسری که ترک تحصیل کرده سرگروه پسر بچه‌ها می‌شود تا شاید سال بعد دوباره به مدرسه برگردد. بچه‌ها برای یکدیگر صحبت می‌کنند که شب قبل از خواب لباس تمیز پوشیده‌اند و مسواک زده‌اند. ادبیات بوی خمیردندان و صابون می‌دهد. بچه‌ها شعری را جمع‌خوانی می‌کنند.

● تولد رویای جنگل در ذهن کودک کویر!

روزی دیگر می‌رسد و بچه‌ها از گل، شتر و بز و گوسفند درست کرده‌اند. بیشتر پدران و برادران آنها به دامداری و بعضی کشاورزی مشغول‌اند. برای همین، حیوانات گلی از قدیم اسباب‌بازی کودکان این منطقه بوده است. بلوچ بیکار نمی‌نشیند. می‌رود به سراغ دهیار و اعضای شورای اسلامی و رئیس آموزش و پرورش چابهار. بچه‌های حافظ قرآن را به مولوی عبدالله معرفی می‌کند. کار بعدی‌اش این است که همه بچه‌هایی را که ترک تحصیل کرده‌اند پیدا و جمع‌آوری کند. بعضی از دکان‌داران منطقه از او تقاضای کتاب کرده‌اند.

● پایان شکار گنجشک‌ها!

کتابخانه «شنام دژی» اتاق سه‌درچهاری است که هنوز قفسه‌ای ندارد. زمینِ گرد، یک بار دیگر دور خودش چرخیده و خورشید گویی دارد با قدرت بیشتری در روزی دیگر می‌تابد که بلوچ ۹۰ کودک را با خودش به مکتب می‌برد و جلسه‌اش را آنجا برگزار می‌کند. هر چه هست نباید تعطیلش کرد و دست از کار کشید. در این کار تعلل جایز نیست. بچه‌ها وسایل شکار گنجشک خود را آورده‌اند که به بلوچ تحویل بدهند. ادبیات دارد آهسته‌آهسته جای خودش را باز

نمی‌نشینند. شروع می‌کند به نامه‌نگاری، به کوبیدن تمام درهای بسته. به مشورت با نویسندگانِ همدل و روزنامه‌نگاران فعال. دیگرانی هم هستند که در اقصی نقاط همین سرزمین هوایش را دارند. هوای او و کتابخانه برساخته در دل کویرش را. روزها می‌گذرد و در چشم برهم‌زدنی

زمین می‌بیند یک دور کامل دور همان خورشیدخانم معروف چرخیده است. بلوچ تیرماه ۱۳۹۹ در یک سالگی کتابخانه «وشنام دژی» می‌نویسد: «قبل از این یک سال، در روستا نه هوشنگ مرادی کرمانی‌ای داشتیم نه مصطفی رحمان‌دوستی، نه علی‌اصغر سیدآبادی‌ای، نه طاهره اییدی، نه فریبا کلهری، نه مریم اسلامی‌ای، نه شیوا مقانلویی، نه نسیم نوروزی‌ای و نه عباسعلی سپاهی‌ای. ولی امروز در روستا همه این نویسندگان را داریم. با کتاب‌های آنها عشق می‌ورزیم و یاد می‌گیریم...» او در جشنواره ششمین دوره مروجان کشور شرکت کرده و روستای «وشنام دژی» هم به عنوان نامزد ششمین جشنواره روستاهای دوستدار کتاب انتخاب شده است. پنج نفر از کتاب‌خوانان روستا به عنوان نامزد پویش کتاب در خانه و دو نفر از پنج نفر به عنوان کتاب‌خوان برتر از استان سیستان و بلوچستان در کشور عنوان برتر را کسب کرده‌اند. درخت ادبیات دارد به بار می‌نشیند. اینجا محل تلاقی کویر و دریاست. می‌شود در دل کویر، زیر سایه همین چریش‌ها نشست و دل به دریا زد. مگر نه اینکه شاعر گفته است:

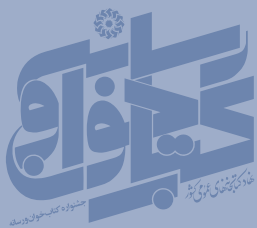
«اشتباه می‌کنند بعضی‌ها / که اشتباه نمی‌کنند! / باید راه افتاد، / مثل رودها که بعضی به دریا می‌رسند، / بعضی هم به دریا نمی‌رسند / رفتن، هیچ ربطی به رسیدن ندارد!»

به فکرش می‌رسد که طرح سید کتاب را در مغازه‌ها و مدرسه اجرا کند. روستاهای اطراف هم به فکر راه‌اندازی کتابخانه افتاده‌اند. حالا اواخر مرداد سال ۹۸ است و کتابخانه «وشنام دژی» ۱۲۶۶ جلد کتاب دارد. بلوچ با کمک اعضای فعال کتابخانه کتاب‌های رسیده را نظم می‌دهد و به ۲۳ روستایی فکر می‌کند که باید با این کتاب‌ها تغذیه شوند. همه نمی‌توانند هر روز راه بیفتند و به «وشنام دژی» بیایند. او سبد کتاب درست می‌کند و آنها را به صورت امانت به مغازه‌داران روستاها می‌سپرد. آموزش بچه‌ها به جایی رسیده که حالا بعضی از آنها قصه هم می‌نویسند. زینب پره قصه «دختری گمشده در جنگل» را نوشته است. بلوچ قصه را برای هر کسی که فکر می‌کند می‌تواند در تقویت کار به آنها کمک کند، می‌فرستد. ادبیات بوی میوه تازه‌ای می‌دهد که از بذری که خودش کاشته باشی برداشت کرده‌ای، آن هم بدون آب:

«دختر کوچولویی با پدر و مادرش زندگی می‌کرد. دختر کوچولو خیلی دوست داشت به جنگل برود اما پدر و مادر دختر به او اجازه ندادند. اسم دختر آمیلا بود. یک روز پدر و مادر آمیلا رفتند سر کارشان و آمیلا خودش تنها خونه بود. او خیلی دوست داشت به جنگل برود ... رفت و رفت و رفت و جنگل تمام نشد ...»

● کوبیدن تمام درها!

بلوچ همچنان ادامه می‌دهد و از پا

آذر مهاجر برگزیده بخش تمرکز کتابخانه‌های عمومی بر فعالیت‌های فرهنگی از جمله تشکیل محافل ادبی

شاعران امروز دست به کار شده اند و براساس اشعار معروف شاعران دیروز تک بیت‌های طنز برای ترویج استفاده از ماسک سروده اند

برو ماسک میزن مگو چیست ماسک؟!

پویش اقتراح ماسک به همت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار شده است. این یکی رقیب ندارد؛ بعید است پویش اقتراح ماسک در هیچ جای جهان لنگه داشته باشد و هیچ کشوری برای کرونا چنین پویشی برگزار کرده باشد. در واقع اصل جنس است و کاملاً ایرانی؛ چون هم شاعرانه است، هم طنز دارد و هم پند و نصیحت می‌کند.

اگر تا به حال درباره پویش اقتراح ماسک، هیچ نشنیده‌اید، کافی است هشتگ اقتراح ماسک را در فضای مجازی جست‌وجو کنید که به محفل فیض خواهید رسید و فیض خواهید برد اما حالا که اینجا هستید نگاهی هم بیندازید به این سفره که از دستپخت خوب محافل ادبی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور چیده ایم. اتفاق عجیبی رخ نداده اما خوشمزه است و دلچسب. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور که علیرضا مختاریور دبیرکل آن است، یک پویش راه انداخته به نام اقتراح ماسک و از همه شاعران دعوت کرده که با استفاده از یکی از ابیات مشهور شاعران، یک بیت شعر با کلیدواژه ماسک بسرایند و با هشتگی که اشاره شد، در فضای مجازی منتشر کنند. بد نیست این را هم بدانیم که اقتراح در واقع قریحه سنجی است و به همین شیوه شعر سرودن بر اساس اشعار ماندگار اتلاق می‌شود. القصه که رفتیم

زیرمجموعه نهاد کتابخانه های عمومی کشور
راه اندازی شده براساس همین اظهارات رهبر
انقلاب و نیز برای حمایت از جریان های
اصیل ادبی پویش اقتراح ماسک را راه اندازی
کرد.

● چرا کرد؟

اقتراح ماسک یک تیر بود برای چند
هدف. اول از همه بهانه ای بود برای حمایت
از کادر درمان و شکل دادن یک بسیج همگانی
برای قطع زنجیره انتقال ویروس کرونا.
مستشارنظام می گوید: با شکل گیری محافل
ادبی در کتابخانه ها، شبکه گسترده ای ایجاد
شده که شهرها و حتی روستاها را شامل
می شود. این محافل در زیرمجموعه شورای
ادبی نهاد کتابخانه های عمومی، نوعی
عدالت فرهنگی را ایجاد کرده به خصوص
در مناطقی که تنها مرکز فرهنگی مردم، یک
کتابخانه است و بس. بنابراین از این شبکه
استفاده کردیم که شاعران تمام نقاط ایران
بتوانند ذوق و قریحه خود را بروز دهند و
چه بسا آثارشان منتشر شود و خودشان هم
شناخته شوند. ضمن این که پویش اقتراح
ماسک هدف اصلی این پویش فرهنگسازی
برای استفاده از ماسک و پیشگیری از انتقال

سراغ نغمه مستشارنظام دبیر شورای ادبی
نهاد کتابخانه های عمومی کشور و اطلاعات
لازم درباره این پویش را گرفتیم و دریافتیم که
بیخ گوش خودمان برخی شاعران نامدار یا
فراتر گذاشته و برای ماسک و کرونا، قصیده و
رباعی هم سروده اند.

● که بود؟

نهاد کتابخانه های عمومی کشور، پویش
ادبی اقتراح ماسک را راه اندازی کرد و از همه
شاعران و اهالی ادب در سراسر کشور دعوت
کرد که یک تک بیت طنز عقیف نه هجو یا
هزل، با کلیدواژه ماسک بسرایند. هدف این
بود که یک بسیج همگانی از نوع شاعرانه
برای رعایت توصیه های بهداشتی در مقابله
با ویروس کرونا شکل بگیرد.

همه چیز از آنجا شروع شد که رهبر
انقلاب به استفاده از ماسک توصیه کردند
و رعایت نکردن اصول پیشگیری را ظلم به
کادر درمان دانستند. محفل ادبی فیض که
از سال ۱۳۹۷ در کتابخانه مرکزی پارک شهر در

ویروس بوده است.

دبیر شورای ادبی نهاد کتابخانه های عمومی کشور این را هم می گوید که شیوه اقتراح، یعنی سرودن شعر براساس اشعار معروف و ماندگار این حسن را دارد که اشعار جدید بهتر به یاد مخاطبان می ماند و تکرارپذیری بیشتری دارد. مشتشارنظام می گوید: بسیاری از شعرهای معروف در ادبیات فارسی مانند شعر مادر شهریار و ایرج میرزا و بسیاری دیگر در اقتراح محفل ادبی ملک الشعرای بهار سروده شده اند. همین طور شعر معروف رنج و گنج نیز بازنویسی از داستانی با همین موضوع است. بنابراین اقتراح می تواند سبب سرایش شعرهای زیبا و ماندگار شود.

در محیط های درمانی از جمله بیمارستان ها و نیز در کتابخانه ها و فضاهای فرهنگی استفاده خواهد شد.

دستاوردهای این پویش و اعداد و ارقامی که به آنها اشاره شد، برای برگزارکنندگان معنا و مفهوم ویژه ای دارد. مثلاً ۱۰هزار بیت شعر از نظر مستشارنظام یعنی ۱۰هزار نفر دیوان شاعران بزرگ کشورمان را تورق کرده و نیز این عدد به این معناست که ۱۰هزار نفر و اطرافیان آنها به التزام استفاده از ماسک فکر کرده اند و احتمالاً آن را رعایت می کنند. ضمن این که می توان امیدوار بود مخاطبان این اشعار هم تحت تاثیر قرار گرفته باشند چون خیلی ها معتقدند تاثیر یک بیت شعر می تواند از ساعت ها سخنرانی و نصیحت بیشتر باشد.

● چند نمونه کمی متفاوت اقتراح ماسک

شاعران برای پویش اقتراح ماسک سنگ تمام گذاشتند. برخی شعرشان را در یک ویدئو برای مخاطب خواندند، برخی برایش تصویرسازی کردند، برخی دیگر بیشتر از یک بیت سرودند. شاعران اهل افغانستان و پاکستان از جمله سید حکیم بینش، احمد

چاشنی طنز در پویش اقتراح ماسک هم چندان بدون هدف و برنامه نبوده است. در واقع این قید به پویش اضافه شد برای این که برگزارکنندگانش از جمله مستشارنظام بر این عقیده اند که طنز به تاثیرگذاری پویش اضافه می کند و توجه بیشتری از مخاطب می گیرد.

● چه شد؟

پویش اقتراح ماسک، در کمتر از دو ماه به دستاوردهای جالبی رسید. دبیر شورای ادبی نهاد کتابخانه های عمومی کشور می گوید بیش از ۲۰۰۰ هشتک ثبت شده و تاکنون حدود ده هزار بیت مرتبط با این موضوع به دبیرخانه رسیده است. مستشارنظام توضیح می دهد: استقبال قابل توجه بود و در همه استان ها دبیران محافل ادبی مشغول جمع آوری اشعار هستند. قرار است اشعار برگزیده انتخاب و منتشر شود. برخی از آنها به عنوان هدایای فرهنگی به صورت لوح یا قاب به فعالان کادر درمان اهدا می شود. این اشعار

● مثل سعدی باش

رضا اسماعیلی هم برای کرونا دو رباعی سروده که در کنار قصیده و تک بیت و دیگر گونه های شعری جای رباعی خالی نباشد.
هشدار! به دوستان خود غم ندهی /
بیماری و درد، جای مرهم ندهی
بی ماسک مرو ز خانه ات بیرون، تا / ای
جان! «کرونا» به خلق عالم ندهی
«سعدی» که هوای باغ و بستان می کرد
/ در روی زمین سفر فراوان می کرد
گر از «کرونا» شنیده بود اوصافی / خود را
به حصار خانه زندان می کرد!

● با اجازه شاعر

چند نمونه از تک بیتی شاعران مطرح برای پویش اقتراح ماسک را می خوانید که همه آنها با اجازه شاعری که از شعرش بهره گرفته اند، سروده و منتشر شده اند.
«به جان خواجه و حق قدیم و عهد درست» / که هر که ماسک نزد از قبیله ما نیست

محمود اکرامی فر
ناگهان ماسک برانداخته ای یعنی چه؟ /
مست از خانه برون تاخته ای یعنی چه؟
سعید بیابانکی
به روز حشر اگر می روی به سمت بهشت
/ دو بسته ماسک ببر احتیاط در این است
علیرضا قزوه
دل می رود ز دستم، صاحب دلان خدا را /
بی ماسک و ژل مریضی خواهد شد آشکارا
مجتبی باقی
مرا می بینی و هر دم زیادت می کنی دردم
/ چرا بی ماسک می آیی رفیق ناجوانمردم؟
ایمان طرّفه

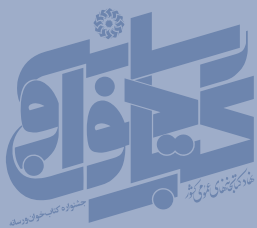
شهریار و کمیل قزلباش هم در این پویش شرکت کردند.

دو نمونه متفاوت از شعرهای پویش اقتراح ماسک را اینجا بخوانید:

● روزی عقابی

عبدالجبار کاکایی اقتراحی از شعر معروف ناصر خسرو قبادیانی ارائه کرده و البته توضیح داده که چون ماسک قافیه ندارد دست به تحریف قافیه زده است:

روزی ز سر سنگ عقابی به هوا خاسک /
بهر طلب طعمه پر و بال بیاراسک
بر بال و پر خود ژل و الکل زد و فرمود
/ امروز دهان همه مان صاف شد از ماسک
پایین تر از این گر بپریم از نظر تیز / بینم
سرموی وزغی سوخته در جاسک
ناگه ز کمینگاه یکی ناقل پنهان / زد
عطسه تندی و بیفکند بر او راسک
اینش عجب آمد که ز یک بینی کوچک /
این تیزی و این تندی عطسه ز کجا خاسک
بر خاک فرود آمد و با خس خس سینه
/ لختی نظر خویش گشاد از چپ و از راسک
چون نیک نظر کرد به منقار بلندش /
گفتا ز که نالیم؟ به منقار، بزَن ماسک

رویا سلیمی برگزیده بخش کم توجهی به کتابخانه، کتابدار و مطالعه در آثار سینمایی تولید داخل

نمایش مطالعه در سینمای ایران به بهانه هفته کتاب و کتابخوانی

روز، داخلی، صحنه کتاب خواندن

شخصیت‌های فیلم‌ها عموماً اولین عناصری هستند که در
پرده نقره‌ای احساسات آنها مخاطب را درگیر داستان فیلم
می‌کند.

شخصیت‌های فیلم‌ها عموماً اولین عناصری هستند که در پرده نقره‌ای احساسات
آنها مخاطب را درگیر داستان فیلم می‌کند. شرایطی که در آن قرار دارند، آرزوها و
موفقیت‌هایی که قصد رسیدن به آنها را دارند، خطراتی که آنها را تهدید می‌کند همه
اینها تا پایان فیلم ما را به تماشای داستان زندگی آنها تشویق می‌کند تا در نهایت با
رسیدن آنها به نقطه امن و آرامش، نفس راحتی بکشیم و خوشحال از سالن سینما
وارد واقعیت‌های نه چندان خوشایند زندگی شویم. برای تمام مخاطبان فیلم‌ها همه
شخصیت‌ها قطعه ماندگاری و جایگاه خاصی در خاطرات آنها پیدا نمی‌کنند. از میان
بسیار کاراکتری که روی پرده می‌بینند، که شمارش آن از خاطر بیرون است، همواره چند
شخصیت قلب آنها را تسخیر کرده است. شخصیت‌هایی که با روحیات، فرهنگ، آرزوها
یا مشکلات آنها همسویی دارد که در این صورت یا می‌تواند خود را به جای آنها قرار

پرده را در واقعیت زندگی خود تجربه کند.
تجربه‌ای لذت بخش و سینمایی.

در میان تمام حرکات و سکانات
شخصیت‌ها روی پرده، قهرمان داستان
در حین خواندن کتاب، مجله یا روزنامه،
چندان تصویر آشنا و قابل ارجاعی برای
اهالی سینمای ایران نباشد. قهرمانان
فیلم‌های سینمایی یا اهل کتاب خواندن
نیستند یا احتمالاً کارهای مهم‌تری از ورق
زدن کتاب و مجله در داستان فیلم بر آنها
محول شده است. با مراجعه به خاطره
فیلم‌ها و شخصیت‌های محبوبتان شاید
شمار فیلم‌های ایرانی که در آن شخصیت‌ها
مشغول خواندن کتاب بوده یا شیفته و
دوستدار کتاب باشند، چندان زیاد نباشد.
بعضاً شخصیت‌های کتابخوان، تیپ‌هایی
فرعی هستند که نقش چندان‌ی در قصه
اصلی ندارند و تنها نقش شخصیت آرام،
موجه، مثبت یا کسی که دنبال دردسر
نمی‌گردد را ایفا می‌کنند. پرداختی
کاملاً تیپیکال که همراهی مخاطب را
برنمی‌انگیزد. سینماگران شاید دلیل البته
نه چندان منطقی این مسئله را در عدم
عادت به مطالعه مخاطبان خود عنوان
کنند که برای بازنمایی زندگی آنها گویی

داده و رویای روی پرده را بارها برای خود
زنده کند یا قهرمانی را در قلبش حفظ
کند که می‌تواند نمود آرزوهای بر باد
رفته و دست نیافتنی او باشد. این همانی
مخاطب با شخصیت مورد علاقه‌اش
می‌تواند تا جایی پیش رود که مدل لباس
پوشیدن، نحوه راه رفتن، عشق ورزیدن و...
او نیز برایش جذاب و تقلیدآمیز باشد. از
سیگار کشیدن همفری بوگارت تا نگاه‌های
جان وین، از پاشنه برکشیدن قیصر تا
گریه‌های حاج کاظم، از شجاعت زینال
بندری تا بغض سمیه، از تلاش و پشتکار
کلاه قرمزی تا نامه‌نگاری هیوا و هزاران
اکتی که می‌تواند تا همیشه در ذهن و
قلب مخاطب رسوخ کند. در مواقعی خاص
به شکل آگاهانه یا ناآگاهانه از آنها تقلید
می‌کند و در لحظاتی، سیمای قهرمان روی

خواندن کتاب چندان با واقعیت‌های جامعه سازگاری ندارد. البته این توجیه در کنار تصویر بازنمایی تعمّدی از جامعه ایران در قاب آسیب‌های متعدد اجتماعی، نیز همخوانی ندارد. ضمن اینکه بیشتر اشخاصی که در فیلم‌ها کتاب به دست دارند، متعلق به طبقه الیت جامعه بوده و عموماً نویسنده، شاعر مسلک یا استاد دانشگاه و دانشجویانی هستند که از دیگر اقشار جامعه جدا شده‌اند. درواقع رفتار کتابخوانی، جزئی اجتناب‌ناپذیر از زندگی آنها محسوب می‌شود. در حالیکه این شیوه از شخصیت‌پردازی که اتفاقاً از همین نگاه متعارف برمی‌آید، مفروض خود در نظر گرفته است که شخصیت‌های اصلی، باید باورپذیرتر از آن باشند که به مطالعه بپردازد. بنابراین در این دیدگاه، شخصیت‌های کتابخوان، شخصیتی فرعی و گذری است که عملاً نقشی در پیشبرد جهان داستان ندارد و کسی قرار نیست بابت دانش و آگاهی او احتمالاً محل رجوع قرار بگیرد.

اما در اینجا فارغ از این مباحث که خود داستانی است قابل بررسی، در میان قهرمانان بسیار سینما که البته کتابخوان نبودند، به چند نمونه اهل مطالعه آنها اشاره می‌کنیم.

● دوزن

شاید شاخص‌ترین شخصیتی که مطالعه و خواندن کتاب برای او جایگاه حیاتی و سرنوشت‌سازی در طول روند داستان فیلم دارد، شخصیت فرشته با بازی

نیکو کریمی در فیلم «دو زن» است. فیلم «دو زن» که به کارگردانی ته‌مینه میلانی در سال ۱۳۷۷ تولید شد، داستان زندگی دختر دانشجویی است که با تلاش فراوان در دانشگاه تهران مشغول به تحصیل می‌شود اما عوامل متعددی او را از رسیدن به آرزوهایش باز می‌دارد. فرشته عاشق درس خواندن است و می‌خواهد آرزوهای خود را به کمک درس و مطالعه محقق سازد. در پلان‌هایی متعدد او برای خواندن کتاب درگیر مسائلی است. یکی از معضلات بسیار زندگی او، عدم تناسب و ناهماهنگی فکری و فرهنگی او با همسرش است که کتاب را عنصر مخربی می‌داند. تا جایی که او برای خواندن کتاب و مطالعه خود و فرزندانش، مجبور به پنهان‌کاری شده و این مسئله نقش مهمی در زندگی او دارد.

تلاش بی وقفه مطالعه و خواندن کتاب، عطش او برای دانستن و استفاده از روش‌های علمی برای حل مسائل زندگی‌اش از نمونه‌های کمتر دیده شده در سینمای ایران است. فرشته در گوشه انبار خانه تلی از کتاب‌های خوانده شده‌اش را برای طغیان علیه رفتارهای ناروای همسرش، به نمایش می‌گذارد و اعتراض خود را بر رفتارهای بیمارگون همسرش ابراز می‌کند. این عطش و مبارزه برای رسیدن به آگاهی، دانستن و خواندن از او تصویر قهرمانی را در ذهن مخاطب ترسیم می‌کند که مصرانه در شرایط نامطلوب، دست از

دانایی و مطالعه برنمی‌دارد. در عین حال اگر مخاطب چندان اهل مطالعه هم نباشد، دیدن شوق و عطش فرشته برای مطالعه، نه تنها همراهی او را برنمی‌انگیزد، بلکه گاهی می‌تواند شوق مطالعه و لذت دانستن را در او زنده کند تا سری به کتابخانه کوچک خانه یا محله خود بزند و بی دغدغه به ورق زدن کتابی دست بزند که چندان ارزش و اهمیتی تا قبل از دیدن فیلم «دو زن» برایش نداشته است.

● پری

فیلم «پری» به نویسندگی و کارگردانی داریوش مهرجویی در سال ۱۳۷۳ ساخته شد. فیلم داستان دختری دانشجو به نام پری است که در رشته ادبیات تحصیل می‌کند. پری با بازی نیکی کریمی، پس از پیدا کردن کتاب سبز کوچکی درباره سلوک عارف گمنامی در قرن پنجم، زندگی اش متحول می‌شود. تحت تاثیر این کتاب، دچار حالات روحی عجیبی شده و نیاز دارد در مورد این کتاب با کسی که اهل سلوک عرفانی باشد صحبت کند. اما صاحب کتاب، اسد با بازی خسرو شکیبایی؛ در سانحه آتش سوزی کلبه‌اش در گذشته

و پری مستاصل و حیران بدون استاد، آموزه‌هایی از این کتاب را پی می‌گیرد. در فیلم «پری»، عنصر کتاب وضع فعلی شخصیت را تغییر داده و او برای رسیدن به وضعیت مطلوب که همانا رسیدن به آموزه‌های کتاب است دست به سفری درونی می‌زند و خود را بار دیگر باز می‌یابد. مسیری که او طی می‌کند سنگلاخ‌هایی از شناخت و شبه شناخت، آگاهی و توهم آگاهی را با خود به همراه دارد و در این میان، برقراری تعادل میان زندگی عادی و زندگی عارفانه و سلوک معنوی، بستر درام فیلم را پی می‌ریزد. مخاطب شاید به مانند فیلم «دو زن»، چندان با شخصیت پری در این فیلم همذات پنداری نکند، اما درگیر دغدغه‌ها و حیرانی او در جهانی که با کتابی دگرگون ساخته می‌شود. شاید خود را در میان دو سوی ماده و معنا یافته

و دست به پرسش و سوال از جهان اطراف و پیرامونی خود می‌زند.

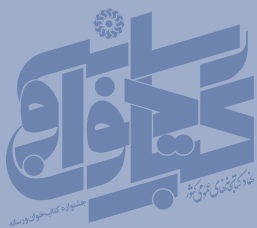
● شب‌های روشن

فیلم «شب‌های روشن»، به نویسندگی سعید عقیقی و کارگردانی فرزاد موتمن در سال ۱۳۸۱ ساخته شد. این فیلم نمونه دیگری از آثاری است که در آن شخصیت اصلی انس و الفتی همه روزه با کتاب و مطالعه دارند. مهدی احمدی در نقش استاد جوانی اهل مطالعه، که مصاحبت با کتاب‌ها را به جای گفتگو با انسان‌ها انتخاب کرده است. او حتی در مدت

همنشینی و آشنایی چهار روزه با رویا با بازی هانیه توسلی، از کتاب‌ها و قصه‌ها با او گفتگو می‌کند. نحوه ورود رویا به دنیای او و خروجش نیز به نظر می‌رسد شبیه داستان‌هایی است که او با آنها سر و کار دارد و او در دنیای کتاب‌ها و داستان‌هایی که با آنها مانوس است زندگی می‌کند. گویی رویا یکی از داستان‌هایی است که او در چهار روز آن را خوانده و با شخصیت‌هایش زندگی کرده است. اما پس از بررسی اجمالی به چند نمونه معدود از شخصیت‌های اصلی کتابخوان در سینمای ایران، می‌توان نتیجه گرفت

چندانی با کتاب ندارند و فیلمساز لزومی برای نمایش این شخصیت هنگام مطالعه یا خرید کتاب و رفتارهایی اینچنینی نمی‌بیند. در حالیکه توجه به جنبه‌ها و ابعاد متفاوت یک شخصیت که می‌تواند صاحب هر شغل و حرفه‌ای باشد، ضمناً کتاب هم بخواند چندان دور از انتظار نبوده و به تعبیری شعاری نخواهد بود. ضمن اینکه نمایش مطالعه شخصیت‌هایی با نقش اجتماعی استاد دانشگاه، دانشجو یا شخصیت‌هایی که متعلق به گروه خاصی از جامعه هستند، نیز از همان نگاه کلیشه‌ای تبعیت می‌کند.

آنها نیز متعلق به قشر خاصی هستند که مطالعه در زندگی آنها یک عنصر مهم و اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود. دو دانشجو و یک استاد دانشگاه، که هر کدام قطعا در نقش اجتماعی خود با کتاب سر و کار دارند. که به نظر می‌رسد اینگونه از شخصیت‌ها هم در راستای همان نگاه کلیشه‌ای و تیپیکال به شخصیت‌های کتابخوان در جامعه ماست. شخصیت کتابخوانی که خانه دار، کارگر ساختمان، فروشنده مترو، رزمنده، ورزشکار و... دیگر تیپ‌های اجتماعی در فیلم‌ها به واسطه شغل و موقعیت اجتماعی خود، آشنایی

مریم کشاورز مسعودیان برگزیده بخش جنبی با موضوع نقش کتابخانه های عمومی در توسعه و ترویج فرهنگ مقاومت

گفت‌وگو با کتابدار کتابخانه علامه رفیعی قزوین؛

چرا برخی آثار حوزه دفاع مقدس در کتابخانه‌های عمومی خاک می‌خورد؟

کتابدار با سابقه کتابخانه علامه رفیعی قزوین با انتقاد از روند
تالیف و انتشار برخی از کتاب‌های حوزه تاریخ شفاهی دفاع
مقدس، گفت: دفاع مقدس نباید یک تابو باشد؛ چرا که
موجب ایجاد فاصله‌ای عمیق بین نسل‌ها می‌شود.

● چرا برخی آثار حوزه دفاع مقدس در کتابخانه‌های عمومی خاک می‌خورد؟

به گزارش خبرنگار خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا) در قزوین، تالیف و نشر کتاب‌های تاریخ
شفاهی در حوزه دفاع مقدس را می‌توان حرکت روی لبه تیغ دانست، چراکه شانس موفقیت
و اقبال عمومی به کتاب همانقدر است که طرد شدن و خاک خوردن آن در قفسه کتابخانه‌ها

علامه رفیعی قزوینی یکی از همین فعالان حوزه کتاب است که امروز به صاحب‌نظری در این حوزه تبدیل شده است. وی که در سابقه ۲۳ ساله فعالیت خود در اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان قزوین مسئولیت‌های متعددی نظیر مسئولیت کانون‌های ادبی کتابخانه‌ها، کارشناس فرهنگی و مسئول کتابخانه را در کارنامه خود دارد، امروز از روند تالیف و نشر برخی از کتاب‌های حوزه دفاع مقدس، گله‌مند است.

حیاتی در این خصوص به خبرنگار ایبنا می‌گوید: در کشوری که دفاع مقدس، بخشی درخشان از تاریخ آن است و هزاران اتفاق تراژیک، حماسی و اسطوره‌ای را در دل خود نهفته دارد، شایسته نیست که کتاب و کتابخوانی به یک چالش و دغدغه تبدیل شود.

وی بیان کرد: دفاع مقدس افتخار ماست و روزهایی طلایی در تاریخ ما محسوب می‌شود اما به‌واقع هنوز نتوانسته‌ایم ابعاد مختلف این ۸ سال طلایی را به مخاطب و نسل جوان خود معرفی کنیم.

این کتابدار قزوینی گفت: فاصله ۴۰ ساله‌ای که بین نسل انقلاب و نسل جوان

می‌تواند سهم این کتاب باشد.

کتاب‌های دفاع مقدسی گاهی آنچنان مورد اقبال عموم بوده است که به یک پدیده در حوزه کتابخوانی تبدیل شده و گاهی آنقدر مورد بی‌توجهی واقع شده که حتی نتوانسته هزینه‌های تالیف و انتشار خود را تامین کند.

گواه این ادعا انبوه کتاب‌هایی است که اکنون در قفسه کتابخانه‌های عمومی کشور خاک می‌خورند. کتابداران شاید بهتر از دیگر فعالان حوزه می‌توانند فرق کتاب خوب و بد را از هم تشخیص دهند و برای رسیدن به الگویی درست مورد بهره‌برداری قرار گیرند.

ناهید سادات حیاتی، کتابدار کتابخانه

ما ایجاد شده، موجب شده تا بسیاری از خاطرات و تاریخ شفاهی دفاع مقدس به فراموشی سپرده شود و قطعا کتاب بهترین راه برای حفظ این داشته‌های فرهنگی است؛ طوری که صادقانه، درست و به‌دور از تابوسازی نگاشته شود.

● مردم کتاب خوب را می‌خوانند

حیاتی معتقد است که بخشی از مشکل کمبود ساعات مطالعه کتاب در بین ایرانیان ناشی از تالیف و انتشار کتاب‌هایی است که

خوب نتوانسته‌اند رسالت خود را به انجام دهد.

وی افزود: در دل دفاع مقدس هزاران قصه عاشقانه، تراژدی و حماسی به وقوع پیوسته است که قطعا هر کدام از این داستان‌ها جذابیت‌های ویژه‌ای دارد؛ به شرطی که درست روایت شوند و زبان شیوای نویسنده بتواند مخاطب را به دل قصه بکشد.

این کتابدار کتابخانه علامه رفیعی استان قزوین بیان کرد: امروز غالب افراد، تحصیل کرده‌اند و به‌خصوص نسل جوان ما نسلی فرهیخته است پس خیلی زود ایرادات متنی، حتی اغراق‌ها و بی‌دقتی‌های نویسنده را متوجه می‌شوند و همین مسئله مردم را نسبت به کتاب دلسرد می‌کند.

حیاتی یادآور شد: این در حالی است که کتاب‌های خوبی هم در حوزه دفاع مقدس طی سالیان گذشته در بین مردم پرتعداد شده‌اند و دیدیم که توانستند هم خوب به فروش بروند و هم خوب داستانی از روزهای جنگ و داشته‌های ارزشمند معنوی ما را به نسل جوان منتقل کنند.

وی ادامه داد: مردم، کتاب خوب را می‌شناسند و می‌خوانند و گاهی آثار و کتب ارزشمند ما با مفاهیم فرهنگی، چوب تالیف

موفق در مرحله نخست یک کتابخوان خوب است و می‌تواند با مطالعه کتاب‌های برتر در حوزه فعالیت خود به این نکات دست یابد. این کتابدار قزوینی گفت: یک نویسنده باید بداند کتابی مثل «دا» یا «شینا» چرا بین مردم و به خصوص نسل جوان مورد اقبال واقع شد، چه شاخصه‌هایی در این کتاب‌ها وجود داشت که توانست بسیاری از مفاهیم و محتوای ارزشمند را به مردم و نسل جوان منتقل کند و برای رسیدن به این شاخص‌ها تلاش کند.

بد را خورده‌اند و برخی را نسبت به این سبک کتاب دلسرد کرده‌اند.

● نویسنده‌گان الگوی کتاب خوب را بشناسند

این کتابدار قزوینی عنوان کرد: اینکه شاخصه‌ها و مولفه‌های یک کتاب خوب را شناسایی کنیم و الگویی برای کتاب‌های پرطرفدار، ارزشی و محتوامحور تعریف کنیم، کار سختی نیست؛ چراکه سلیقه مردم و توصیه‌های بزرگان در سال‌های اخیر سرنخ‌های خوبی در اختیار ما قرار می‌دهد. حیاتی گفت: من به‌عنوان یک کتابدار که با نسل جوان و کتاب‌ها و نویسنده‌گان سر و کار دارم، امروز می‌دانم که نسل جوان ما حتی والاترین مفاهیم و معناها را در دل یک قصه عاشقانه و ماجرای داستانی می‌پذیرد؛ نگاهی به کتاب‌های پرمخاطب چند سال اخیر در این حوزه نشان می‌دهد که توان نویسنده در داستان‌نویسی، شیوایی نثر و بیان واقعیات در دل ماجرای خاص تا چه اندازه توانسته تاثیرگذار واقع شود.

● نویسنده موفق باید کتابخوانی ماهر هم

باشد

این مسئول بیان کرد: یک نویسنده

حیاتی افزود: در دل جنگ لحظاتی وجود داشته است که از هر ماجرای عاشقانه‌تر و از هر حماسه‌ای حماسی‌تر بوده است اما نویسندگان ما از این لحظات فاصله گرفته‌اند. وی افزود: یک نوجوان ۱۵ ساله ما آنقدر دلاور بوده که بدون ترس در میدان نبرد حاضر می‌شده اما امروز ما با یک نوجوان ۱۵ ساله مانند یک کودک رفتار می‌کنیم؛ از این رو نویسنده باید بتواند تفاوت نسل‌ها را بشناسد و به تناسب مخاطبین خود روایتگری داشته باشد.

● تا زمانی که مردم کتاب نخرند، چیزی درست نمی‌شود

این کتابدار با سابقه قزوینی اما معتقد است تا زمانی که مردم کتاب نخرند، نویسنده و ناشر نمی‌توانند برای کتاب هزینه کنند و در نتیجه نشر کتاب‌ها همچنان به روال سابق ادامه خواهد داشت.

وی بیان کرد: نخریدن کتاب توسط مردم، صدمه بزرگی است که به کتاب و کتابخوانی در کشور وارد شده است و فرهنگ پول ندادن مردم بابت کتاب هم به صنعت نشر، هم به توان و انرژی نویسنده و هم به تبلیغات در حوزه کتاب صدمه زده است. کتابدار کتابخانه علامه رفیعی استان قزوین یادآور شد: نویسنده‌ای که در سال مجبور است برای تامین معاش خود چندین کتاب تالیف کند در صورتی که از نظر مالی تامین باشد، می‌تواند با تامل، تفکر و وقت گذاشتن بیشتری کتاب تالیف کند به همه نکته‌های ریز و درشت آن توجه کند و آثاری ارزشمند خلق کند.

حیاتی گفت: مردم باید در این حوزه پای کار باشند و با خریدن کتاب از کل این صنعت حمایت کنند و قطعاً نتیجه این حمایت جز فرهیختگی در جامعه، پیشرفت و تعالی نتیجه‌ای نخواهد داشت.